

OPĆINA DONJI KUKURUZARI	
Naziv prostornog plana: PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE DONJI KUKURUZARI	
Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Donji Kukuruzari: Službeni vjesnik općine Donji Kukuruzari 16/03	Odluka Općinskog vijeća o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Donji Kukuruzari: Službeni vjesnik općine Donji Kukuruzari 16/03
Javna rasprava (datum objave): «Večernji list» 2.1.2003.	Javni uvid održan od:13.1.2003. do: 13.2.2003.
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave: M.P.	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: načelnik Stipo Šapina ,oecc.
Suglasnost na Plan: 1.Suglasnost MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA,na temelju članka 17.stavka 3.Zakona o poljoprivrednom zemljištu(«NN» 66/01),klasa:350-02/03-01/7; ur.broj:525-02-A.B.P./03-04 od 20.6.2003.g. 2.Suglasnost MINISTARSTVA KULTURE,Uprava za zaštitu kulturne baštine,Konzervatorski odjel u Zagrebu, na temelju članka 56. u svezi s člankom 6. stavkom 1,točka 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara («NN» 69/99),klasa: 612-08/03-01/751; ur.broj:532-10-2/2-03-2/MV/BS od 23.5.2003.g. 3.Suglasnost Ureda državne uprave u Sisačko-moslavačkoj županiji,Služba za prostorno uređenje,zaštitu okoliša,graditeljsvo i imovinsko pravne poslove, na temelju članka 24. Zakona o prostornom uređenju («NN» 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02),klasa: 350-01/03-01/20; ur.broj:2176-04-01/10-03-2 od 23.5.2003.g.	
Pravna osoba/tijelo koje je izradilo Plan: SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE	
Pečat pravne osobe/tijela koje je izradilo Plan: M.P.	Odgovorna osoba: Zdenko Sešo, dipl. inž. građ.
Koordinator plana: Valentina Šerbec, dipl. inž.arh.	
Stručni tim u izradi plana: Županijski zavod za prostorno uređenje Zdenko Sešo, dipl. inž. građ. Margita Malnar, dipl. inž. arh. Blanka Bobetko-Majstorović, dipl.inž.biol.	
Pečat Općinskog vijeća: M.P.	Valentina Šerbec, dipl.inž.arh. Tomislav Perković , dipl.inž.arh. Miljenko Ugarković,dipl.ing.biol. Novela Rimay, dipl.inž.arh.
Pečat Općinskog vijeća: M.P.	Predsjednik Općinskog vijeća: Nikola Jurić
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava: Pavao Mihić	Pečat nadležnog tijela: M.P.

SADRŽAJ PPUO DONJI KUKURUZARI

KNJIGA I

TEKSTUALNI DIO " PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE DONJI KUKURUZARI " :

Uvod

- I. Obrazloženje
 1. Polazišta: Položaj, značaj i posebnosti područja Općine Donji Kukuruzari u odnosu na prostor i sustave Županije i Države
 2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja
 3. Plan prostornog uređenja
- II. Odredbe za provođenje

KNJIGA II

GRAFIČKI DIO PLANA

Grafičkih prikazi u mjerilu 1 : 25 000

1. **KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA**
2. **INFRASTRUKTURNI SUSTAVI**
3. **UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA**

Grafičkih prikazi u mjerilu 1 : 5 000

4. **GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA**
 - 4.1. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **BABINA RIJEKA**
 - 4.2. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **BOROJEVIĆI**
 - 4.3. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **DONJI BJELOVAC**
 - 4.4. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **DONJI KUKURUZARI**
 - 4.5. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **DONJA VELEŠNJA**
 - 4.6. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **GORNJI BJELOVAC**
 - 4.7. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **GORNJI KUKURUZARI**
 - 4.8. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **GORNJA VELEŠNJA**
 - 4.9. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **KNEZOVLJANI**
 - 4.10. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **KOMOGOVINA**
 - 4.11. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **KOSTREŠI BJELOVAČKI**

4.12.1. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **LOVČA 1/2**

4.12.2. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **LOVČA 2/2**

4.13. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **MEČENČANI**

4.14. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **PREVRŠAC**

4.15. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA **UMETIĆI**

5. Grafički prikazi KONZERVATORSKE PODLOGE Ministarstva kulture

5.1. PRIKAZ KULTURNIH DOBARA PO VRSTAMA mj 1 : 25 000

ZONE ZAŠTITE KULTURNO POVIJESNIH I PROSTORNIH VRIJEDNOSTI u mj 1:5000

5.2. BABINA RIJEKA

5.3. BOROJEVIĆI

5.4. DONJI I GORNJI BJELOVAC

5.5. KOMOGOVINA

5.6. DONJI I GORNJI KUKURUZARI

5.7. LOVČA

5.8. MEČENČANI

5.9. DONJA VELEŠNJA

5.10. GORNJA VELEŠNJA

S A D R Ž A J tekstualnog dijela plana :

Uvod
I. OBRAZLOŽENJE
1. POLAZIŠTA
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine Donji Kukuruzari u odnosu na prostor i sustave Županije i Države
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru (tablica 1. i 2.)
1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA
2.1. Ciljevi prostornog razvoja Županijskog značaja
2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja
2.2.1. Demografski razvoj
2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno – povijesnih cjelina
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine donji Kukuruzari
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora
2.3.2. Unapređenje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine Donji Kukuruzari u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)-tablica 3.
3.2.2. Razvoj i uređenje prostora naselja – građevinska područja
3.2.3. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti
3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora
3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi,krajobraz,prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)-tablica 3.
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznice, javne telekomunikacije, produktovodi)
3.5.2. Energetski sustav

3.5.3.	Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)
3.6.	Postupanje s otpadom
3.7.	Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš
II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE PLANA	
1.	Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine Donji Kukuruzari
2.	Uvjeti za uređenje prostora
2.1.	Građevine od važnosti za Državu i Županiju
2.2.	Građevinska područja naselja
2.3.	Izgrađene strukture van naselja
3.	Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti
4.	Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti
5.	Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava
6.	Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno - povijesnih cjelina
7.	Postupanje s otpadom
8.	Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš
9.	Mjere provedbe plana
9.1.	Obveza izrade prostornih planova
9.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera
9.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

UVOD

Obveza donošenja Prostornog plana uređenja Općine Donji Kukuruzari kao temeljnog dokumenta prostornog uređenja ove Općine utvrđena je Zakonom o prostornom uređenju («Narodne novine» broj 30/94, 68/98, 61/00 I 32/02).

Sukladno članku 23. Zakonom o prostornom uređenju Prostorni plan uređenja Općine Donji Kukuruzari utvrđuje uvjete za uređenje općinskog područja, određuje svrhovito korištenje i namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode u Općini.

Plan sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od važnosti za područje Općine.

Sadržaj Prostornog plana uređenja Općine Donji Kukuruzari određen je Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskog prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu eaborata prostornih planova («Narodne novine» broj 106/98).

Ovim Planom detaljnije su razrađene i konkretizirane odredbe koje su proizišle kao obveza iz plana šireg područja - Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije, te su određeni drugi elementi koji su od važnosti za uređenje, korištenje i zaštitu područja Općine Donji Kukuruzari.

Tekstualni dio Plana sadrži obrazloženje i odredbe za provođenje. U tekstualnom obrazloženju je načinjena raščlamba i ocjena postojećeg stanja, određeni su ciljevi prostornog razvoja, te je na osnovu toga u planskom dijelu utvrđen koncept prostornog uređenja svih dijelova prostorno razvojne strukture za cjelovito područje Općine Donji Kukuruzari.

Odredbama za provođenje određeni su uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora za sve namjene i zahvate planirane Prostornim planom uređenja Općine Donji Kukuruzari.

Grafički dio Plana sadrži tri karografska prikaza na topografskoj karti u mjerilu 1:25000, šesnaest karata građevinskih područja naselja utvrđena na katastarskom planu u mjerilu 1:5000, prikaz kulturnih dobara po vrstama u mjerilu 1:25000 i devet karata sa prikazanim zonama zaštite kulturno povijesnih i prirodnih vrijednosti naselja u mjerilu 1:5000.

Prostorni plan uređenja Općine Donji Kukuruzari donosi Općinsko vijeće po pribavljenoj suglasnosti Županijskog ureda nadležnog za poslove prostornog uređenja o njegovoj usklađenosti s Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije.

U skladu sa člankom 29. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 35/9 i 61/00) od tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima prikupljeni su potrebni podaci i dokumentacija za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine Donji Kukuruzari.

Svoje dopise i podatke dostavili su :

1. SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, URED ZA GOSPODARSTVO, Odsjek poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (dopis klasa:323-01/01-01/19; urbroj:2176-01-03-01-2 od 12.07.2001.)
2. HP - HRVATSKA POŠTA d.d., Središte pošta Sisak (dopis broj 2-01-563/01 od 12. srpnja 2001.g.)
3. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, Policijska uprava Sisačko - moslavačka, Odjel upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja (dopis broj: 511-10-06/04-01-1597/2-01. 1/4 od 17. srpnja 2001.god.)
4. HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., DP "Elektra" Sisak (dopis broj: 4018-14793/01-DC od 12. 09.2001. god.)
5. DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA, Područni ured za katastar Sisak, ispostava Hrvatska Kostajnica (dopis klasa: 932-02/02-01/1, ur. broj:541-04-04/1-02-2 od 13.12.2002.
6. URED DRŽAVNE UPRAVE U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI, Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje i sport (dopis klasa: 602-01/01-01/16, urbroj: 2176-02-01-01-2 od 25. 9.2001. god.)
7. URED DRŽAVNE UPRAVE U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI, Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb (dopis klasa: 350-01/01-01/08, urbroj: 2176-03-01-4 od 02. kolovoza 2001. god.)
8. HRVATSKE CESTE d.o.o., Sektor za razvoj, plan i projektiranje, odjel za razvoj i gospodarenje cestama (dopis ur. broj: 311-8711/1/01 od 30.07.2001.god.)
9. ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE (dopis klasa:340-01/01-05/129; ur. broj 2176-80-01-10-2 od 24. srpnja 2001. god.)
10. HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Služba studijsko-razvojnih poslova (dopis klasa: 350-02/01-01/0015; urbroj:374-21-1-01-3 od 27. srpnja 2001. god.)
11. HT - HRVATSKI TELEKOM, TK centar Sisak (dopis broj: 3.18.-8149/01 od 30.07. 2001. god.)
12. MINISTARSTVO OBRANE, Sektor za gospodarenje, Uprava za graditeljstvo i zaštitu okoliša (dopis klasa: 350-02/01-01/17, ur. broj: 512-M3-0202-01-4 od 1. kolovoza 2001. god.)
13. MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA (dopis klasa: 612-07/01-01/0488, ur. broj: 531-06/2-2-AV-00-5 od 05. rujna 2001. god.)
14. HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA SISAČ, SEKTOR ZA INFORMATIKU I STATISTIKU (dopis od 07. studenog 2001. god.)
15. INA NAFTAPLIN, ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA PLINA (dopis 76/1679/01/FK/7320 od 30. srpnja 2001. god.)
16. HRVATSKE ŠUME p.o. ZAGREB, UPRAVA ŠUMA SISAČ, Odjel za uređivanje šuma (dopis urbroj:SI-05-2001-129 od 12. srpnja 2001. god.)
17. MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu (Konzervatorska podloga za PPUO Donji Kukuruzari od ožujak 2003. god.)

I. OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Teritorijalni obuhvat

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj («Narodne Novine» broj 10/97, 124/97 i 68/98), Općina Donji Kukuruzari se nalazi u sastavu Sisačko-moslavačke županije.

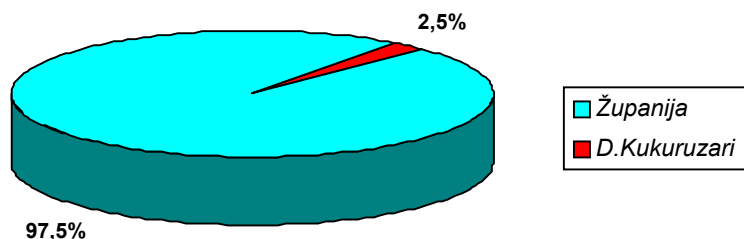
Općina Donji Kukuruzari se nalazi na južnom dijelu Županije, a graniči:

- na jugu s Općinom Dvor
- na zapadu s Gradom Petrinjom
- na sjeveru s Općinom Sunja
- na istoku s Općinom Majur
- na jugoistoku s Gradom Hrvatska Kostajnica.

Općina Donji Kukuruzari može se smatrati manjom općinom u sastavu Sisačko-moslavačke županije, a pripada pograničnom području županije.



Površina Općine Donji Kukuruzari iznosi 113,8 km², što je oko 2,5% ukupnog teritorija Sisačko – moslavačke županije.



Stanovništvo

U Općini Donji Kukuruzari prema popisu stanovništva iz 1991. godine živjelo je 3 063 stalnih stanovnika.

Gustoća naseljenosti je iznosila 26,92 st/km², što je bilo dvostruko manje od prosjeka gustoće naseljenosti Sisačko-moslavačke županije, koja je prema popisu stanovništva iz 1991. godine imala gustoću naseljenosti od 56,26 st/km².

Prema prvim rezultatima popisa iz 2001. godine ukupan broj stanovnika u Općini Donji Kukuruzari je iznosio 2047, a u Županiji 185 387.

Stanovništvo se u Općini Donji Kukuruzari u vremenskom periodu od deset godina (1991.-2001.) smanjilo za 1016 stanovnika, odnosno za 33,17 %.

Uspoređujući smanjenje broja stanovnika Općine sa smanjenjem broja stanovnika Županije može se zaključiti da je pad broja stanovnika Županije (pad za 26,9%) za 7,25% manji od pada broja stanovnika Općine Donji Kukuruzari.

Naselja

Općina Donji Kukuruzari ima u svom sastavu ukupno 15 naselja, u kojima ukupno živi (popis 2001. godine) 2047 stanovika.

Poredak u sustavu naselja na području Općine Donji Kukuruzari je slijedeći:

- **općinsko središte** : Donji Kukuruzari;
- **ostala naselja**:
 Babina Rijeka, Borojevići, Donja Velešnja, Gornja Velešnja, Gornji Kukuruzari, Donji Bjelovac, Gornji Bjelovac, Komogovina, Kostreši Bjelovački, Lovča, Mečenčani, Knezovljani, Prevršac, Umetići

Sva naselja u općini su izrazito ruralna i ne pokazuju tendenciju prerastanja u manja urbana, gradska središta.

Tablica - naselja i stanovništvo Općine Donji Kukuruzari
u razdoblju od 1991. do 2001. godine.

Tablica 1.

OPĆINA DONJI KUKURUZARI	Površina		STANOVNICI				STANOVI				JOMAČINSTVA		Gustoća naseljenosti
			popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.	popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj stan / km ²
OPĆINA DONJI KUKURUZARI	113,8	100	3063	100	2047	100	1070	100	899	100	901	723	18,0
UKUPNO													
Babina Rijeka	10,8	9,5	250	8,16	188	9,37	81	8,99	65	7,23	70	58	17,5
Borojevići	14,3	12,6	294	9,60	174	8,43	113	12,54	73	8,12	89	62	11,9
Donja Velešnja	8,1	7,1	443	14,46	356	17,10	136	15,09	121	13,46	120	106	42,6
Gornja Velešnja	10,4	9,2	189	6,17	72	3,67	59	6,55	44	4,89	52	32	7,1
Donji Kukuruzari	5,7	5,0	301	9,82	226	11,00	95	10,54	98	10,90	86	72	38,9
Gornji Kukuruzari	4,5	3,9	119	3,89	78	3,77	43	4,77	33	3,67	36	32	16,9
Donji Bjelovac	2,2	1,9	107	3,49	52	3,42	31	3,44	27	3,00	27	30	32,1
Gornji Bjelovac	3,4	3,0	141	4,60	105	4,71	47	5,21	41	4,56	39	35	27,5
Komogovina	9,5	8,4	287	9,37	188	8,92	113	12,54	89	9,90	88	75	18,9
Kostreši Bjelovački	2,4	2,1	87	2,84	52	2,43	35	3,88	32	3,56	31	18	20,8
Lovča	9,6	8,5	107	3,49	26	1,29	51	5,66	53	5,90	34	15	2,7
Mečenčani	9,6	8,5	218	7,12	168	8,43	89	9,88	80	8,90	74	66	17,6
Knezovljani	4,9	4,3	177	5,78	79	3,97	59	6,55	47	5,23	54	32	16,4
Prevršac	12,8	11,3	207	6,76	159	7,73	71	7,88	54	6,00	58	53	12,1
Umetići	5,5	4,5	136	4,44	124	5,75	52	5,77	46	5,12	42	37	21,1

Tablica 2.

OPĆINA DONJI KUKURUZARI	POVRŠINA		STANOVNICI				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
			Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	opis 2001.
	km ²	udio u površini Općine (%)	broj	%	broj	%	broj stan / km ²	broj stan / km ²
PODRUČJE OPĆINE								
OBALNO	-	-	-	-	-	-	-	-
KONTINENTALNO	113,8	100	3063		2047		26,92	18,00
GRANIČNO *								
OSTALO	-	-	-	-	-	-	-	-
OPĆINA - UKUPNO	113,8	100	3063	100	2047	100	26,92	18,00

1.1.2. PROSTORNE, RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE**Geoprometni položaj**

Općina Donji Kukuruzari je novoosnovana općina u sastavu koje je, prema Zakonu od područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj" ("Narodne novine" br. 10/97, 124/97 i 68/98) petnaest naselja i to:

Babina Rijeka, Borojevići, Donja Velešnja, Gornja Velišnja, Donji Kukuruzari, Gornji Kukuruzari, Donji Bjelovac, Gornji Bjelovac, Komogovina, Kosreši Bjelovački, Lovča, Mečenčani, Knezovljani, Prevršac, Umetići.

Općina je smještena u južnom dijelu središnje Hrvatske u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Državnom cestom br D-30 koja ide u pravcu sjevero-zapad, jugo-istok relativno je dobro povezana sa Petrinjom, Siskom i ostalim dijelom Županije.

CESTE:

Općinom Donji Kukuruzari prolazi **državna prometnice D-30**, koja povezuje gradove Petrinja – Hrvatska Kostajnica.

Dio **županijske prometnice Ž-3241** povezuje naselje Borojevići i Prevršac sa državnom prometnicom D-30.

Županijska prometnica Ž-3246 povezuje naselje Donja Velešnja s državnom prometnicom D-30.

Ostale lokalne ceste povezuju ostala naselja s drugim dijelovima Županije, pa tako:

- **L- 33110** (povezuje Srbljane Lovačke i Lovču sa županijskom cestom Ž-3241)
- **L- 33111** (povezuje Gornji i Donji Bjelovac s cestom D-30)
- **L- 33112** (prolazi Donjim Kukuruzarima i Kostrešima Bjelovačkim i veže ih s cestom D-30 preko ceste L-33113)
- **L- 33113** (spaja cestu 33112 s cestovnim pravcem D-30)
- **L-33114** (povezuje naselje Babina Rijeka s cestom D-30)
- **L-33159** povezuje Gornju Velešnju i Donju Velešnju s cestom D-30).

Iz svega navedenog vidljivo je da je **državna cesta D-30** glavna prometnica uz **županijsku cestu Ž-3241**, te da se tim dvjema prometnicama odvija ukupni promet Općine Donji Kukuruzari.

ŽELJEZNIČKI PROMET

Kroz Općinu Donji Kukuruzari ne prolazi željeznička pruga.

BICIKLISTIČKI PROMET

Na području Općine Donji Kukuruzari ne postoje zasebno izvedeni biciklistički trakovi, a biciklistički promet se odvija pod neodgovarajućim prometno-tehničkim uvjetima.

PJEŠAČKI PROMET

Na području Općine Donji Kukuruzari ne postoje uređene pješačke staze.

PROMET U MIROVANJU

Na području Općine Donji Kukuruzari ne postoje uređena parkirališta. Na cijelom području općine stanovanje je individualnog tipa i stanovnici parkiraju vozila na pripadnim česticama.

JAVNI PREVOZ

Javni međugradski prevoz obavlja se autobusima koji prometuju iz pravca Siska – Petrinje prema Hrvatskoj Kostajnici.

Položajne i klimatske karakteristike

Područje Općine Donji Kukuruzari se nalazi u **kontinentalnom** klimatskom pojasu. Prema Walterovoj klasifikaciji, cijelo područje pripada glavnom klimatskom tipu VI podneblja odnosno - **umjereno humidnom području**.

Odlike ovog tipa podneblja su hladna, ne preduga zima, te ne pretopla ljeta.

Kako na prostoru Donjih Kukuruzara nema meteoroloških stanica, uzeti su podaci za meteorološku stanicu u Sisku.

Srednja godišnja količina oborina je 865 mm.

Srednja mjesečna količina oborina u mm je:

I mj.	II mj.	III mj.	IV mj.	V mj.	VI mj.	VII mj.	VIII mj.	IX mj.	X mj.	XI mj.	XII mj.
53,1	51,4	59,4	72,7	80,1	89,5	76,9	85,3	80,3	63,5	87,3	65,4

Srednja godišnja temperatura zraka je 10,7 °C; srednja temperatura zraka za najtopliji mjesec (srpanj) je 21 °C; a srednja temperatura zraka za najhladniji mjesec (siječanj) je -1°C.

Prema prosječnim **godišnjim vrijednostima relativne vlage** zraka može se zaključiti da cijelo područje ima srednju vlažnost zraka.

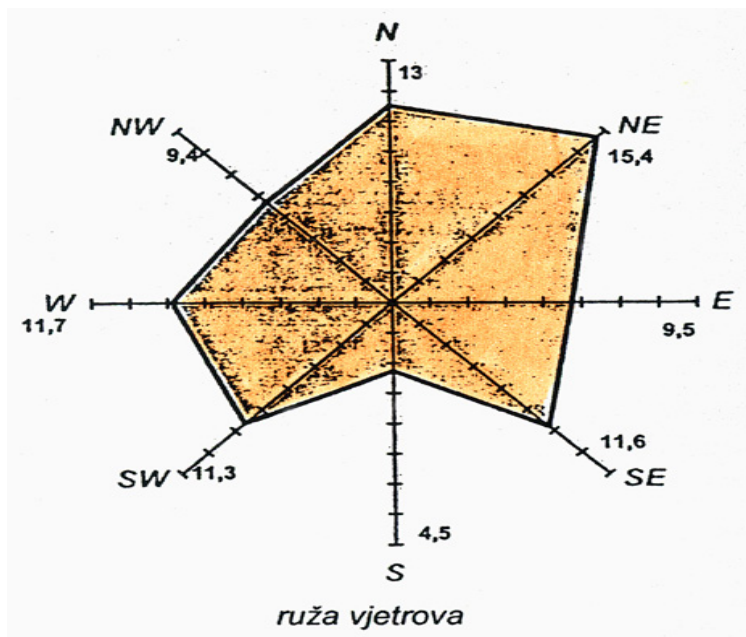
Prema **prosječnim godišnjim vrijednostima naoblake**, ovaj prostor ulazi u oblačna područja, odnosno prosječan broj vedrih dana kreće se od 43,4 – 59,3, dok je broj oblačnih dana od 132,6 – 142,3.

Najveći broj vedrih dana je u srpnju, a najveći broj oblačnih dana je u prosincu.

Sunčev sjaj utječe na temperaturu zraka i tla, pa tako srednje mjesečne vrijednosti trajanja sunca (izražene u satima) su:

I mj.	II mj.	III mj.	IV mj.	V mj.	VI mj.	VII mj.	VIII mj.	IX mj.	X mj.	XI mj.	XII mj.
51,3	75,1	129,5	177,1	223,7	238,6	282,5	252,4	193,5	124,4	58,6	39,1

Vjetrovi su najčešći iz pravca sjeveroistoka (NE-15,4 %); i sjevera (N-13%); zatim iz pravca zapada (W-11,7%); jugoistoka (SE-11,6%); jugozapada (SW-11,3%), te istoka (E-9,5%); sjeverozapada (NW-9,4%) i juga (S-4,5%), dok je 13,6 % vremena tiho, bez vjetra.



Osnovna geološka i seizmološka obilježja

Litološka građa

Nevezani do slabo vezani sedimenti (ilovina, šljunci, pijesci i gline u izmjeni)

Ova tla obuhvaćaju rubne zone brdovitih predjela. Mogućnost klizanja i odronjavanja po padinama i kosinama, naročito ako su gline prevladavajuća komponenta. Podložnost eroziji izrazitija je ako prevladava pijesak.

Vapnoviti lapori, vapnenci i pješčenjaci

Nalazimo ih kod **Komogovine** (njegov sjeverni dio do Krčeva), te južno od **Kukuruzara** sve do Hrvatske Kostajnice. Vrlo su podložni eroziji, ispiranju i jaružanju. Površinski sloj nastao je raspadanjem i sklon hje sporom tečenju.

Taložine sa brečama i konglomeratima, tj. litavcima i litotamnijskim vapnencima

Taložine sa izmjenama pijeska, pješčenjaka i silita. Obuhvaćaju širi predio oko **Kukuruzara** i protežu se do Une. Vrlo su podložni eroziji, ispiranju i jaružanju. Površinski sloj nastao je raspadanjem i sklon hje sporom tečenju. Pokazuju malu otpornost prema utjecaju vode, mraza, sunca i vjetra.

Pješčenjaci, laporoviti vapnenci i dolomiti

pješčenjaci, konglomerati, lapori, škriljevci, šejli, rjeđe

Obuhvaća prostor od južnog dijela **Komogovine do Gornje Velešnje**, te oko Svinice. Podložni su eroziji i klizanju. Teren ispresijecan jarugama i najčešće je vodonepropusan.

Geološke značajke na prostoru Općine Donji Kukuruzari obuhvaćaju više ograničenja nego pogodnosti. Veći dio ograničenja odnosi se na mogućnost ugroženosti određenih dijelova regije potresom, što je bitno za troškove gradnje većih građevina.

Općina Donji Kukuruzari pripada pretežito nestabilnom području županije i nalazi se u **VII potresnoj zoni MCS ljestvice**.

U prostornom planiranju treba obratiti pažnju na izdvojene tektonski aktivne rasjede i položaj epicentralnog područja u Pokuplju.

Rasjedi pripadaju dvama sistemima:

- uzdužni (pravac pružanja SZ-JI), to je južni rasjed Savske potoline
- poprečni do dijagonalni rasjedi (pravac pružanja SI-JZ do gotovo I-Z). To su normalni vertikalni rasjedi duž kojih se osim vertikalnih, zapažaju i horizontalni pomaci stijena. (Rasjed kod Mečenčana, pa Kostajnički rasjed).

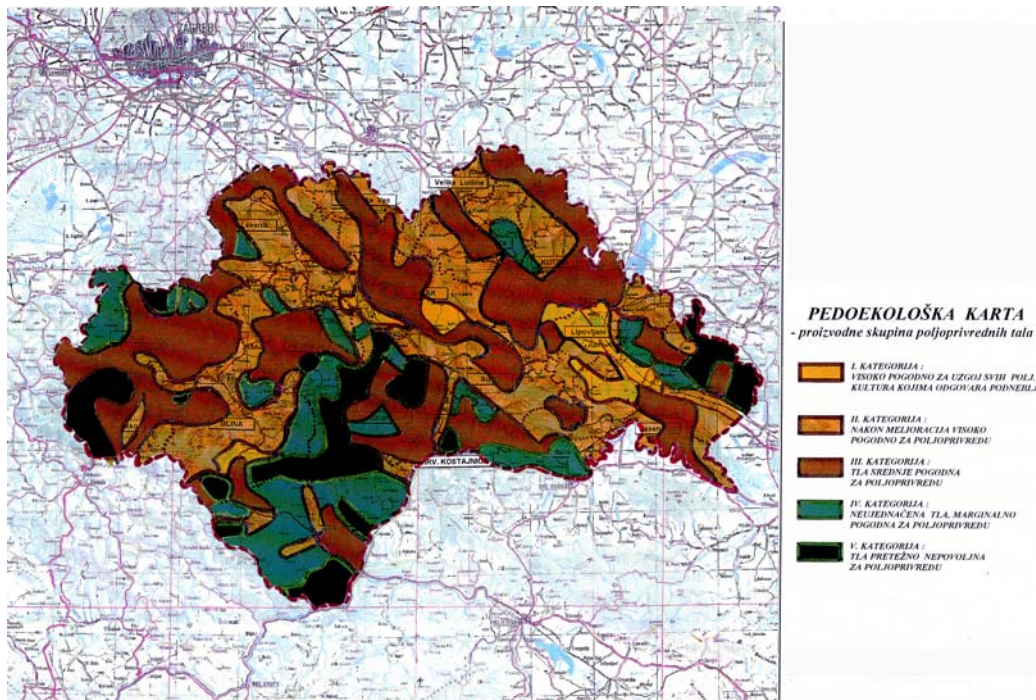
Na seizmički najaktivnije pravce u zonama rasjeda neposredno se nadovezuju pojave klizišta, te mogućnost svaranja većih odrona i erozija stijena. Ograničenje ili zahtjev za posebnim pojačanim uvjetima gradnje odnosi se i na planiranje cesta ili infrastrukturnih koridora koji su locirani u zone ili pravce određene kao područja najjačih mogućih stupnjeva potresa ili najveće magnitude. Posebno treba ukazati na potencijalna žarišta i mogućnost pojava većih odrona i erozije stijena jer je realno očekivati da takve pojave dijelom mogu biti izazvane i dodatnom nesmotrenom aktivnošću čovjeka (za razliku od potresa na koji nije moguće utjecati pa takve pojave moramo tretirati kao višu silu).

Erozija je također nepovoljni pokazatelj kojeg treba prepoznati na razini prostornog plana kako bi se mogli utvrditi opći uvjeti i prijedlozi za zaustavljanje ili daljnje sprječavanje kako već započetih ili odmaklih erozivnih procesa tako i spriječilo stvaranje takovih procesa u samom početku. Za takav slučaj znakoviti su predjeli koji sadrže stijene pretežno nestabilne u prirodnim uvjetima, a pri djelatnosti čovjeka najvećim dijelom nestabilne. Postojeći šumski pokrov koji se razvija na takvim područjima dobiva dodatnu zaštitnu funkciju protuerozivnih šuma. Erozija označava jednu od najnegativnijih pojava u ukupnom prirodnom metabolizmu

ekološko - biološke strukture prirodne osnove, što uvjetuje potrebu utvrđivanja osnovne strategije ponašanja u prostoru kako bi se u budućim namjenama korištenja izbjeglo daljnje pogoršanje situacije.

Osnovna pedološka obilježja

Osnovna pedološka karta Županije obuhvaća pet kategorija tala, razvrstanih prema pogodnostima pojedinog tla za poljoprivrednu proizvodnju. Na prostoru Općine Donji Kukuruzari prisutne su slijedeće kategorije tala:



Na prostoru Općine Donji Kukuruzari zastupljena su tla II, III, IV i V kategorija, odnosno općenito se može reći da je glavno tlo parapodzol.

Reljefno prevladavaju bregovi izmodelirani uglavnom na tercijskim naslagama.

Tla:

- **II kategorija tla** (bonitet broj 64-61) su tla dobrih fizikalno-kemijskih svojstava, duboka tla dobrih svojstava za poljoprivrednu proizvodnju.
- **III kategorija tla** (bonitet broj 60-56) označava neujednačenost pedokartografskih jedinica. Ova kategorija označava težak mehanički sastav tla, što ograničava poljoprivrednu proizvodnju i najčešće su obrasla livadama i pašnjacima.
- **IV kategorija tla** (bonitet 50-55) su tla koja imaju određena ograničenja kao što su velika raznoolikost tla, skeletnost (i do 30 % kamena i šljunka), nepovoljna kemijska svojstva (pretežno kisela tla) i slaba dreniranost. Ova tla su najpogodnija za rast šuma (posebno pitomog kestena).
- **V kategorija tla** (bonitet broj 50), su tla trajnih ograničenja u dubini, skeletnosti i reljefu. Namjena u korištenju ovih tala je usmjerena pretežno na šumarstvo, rjeđe na stočarstvo (livade-15 %).

Tla II i III kategorije umjereno su pogodna za poljoprivrednu proizvodnju, a tla IV i V kategorije su samo djelomično pogodna za poljoprivrednu proizvodnju, te ih treba tretirati uglavnom kao šumska tla.

Osnovne hidrografske značajke prostora

Prema Zakonu o vodama ("Narodne novine" br. 107/95), vode su opće dobro koje zbog svojih prirodnih svojstava ne mogu biti ničije vlasništvo, te imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske.

Teritorijalne jedinice za upravljanje vodama su vodna i slivna područja, kao i hidrografske i gospodarske cjeline.

Vodna područja obuhvaćaju jedan ili više slivova glavnog riječnog vodotoka ili njihovog dijela, koji čine hidrografsku cjelinu, a određuje ih Vlada Republike Hrvatske.

Temeljem "Odluke o utvrđivanju slivnih područja" ("Narodne novine" br. 20/96), svi vodotoci na području Sisačko-moslavačke županije pripadaju **vodnom području sliva rijeke Save**.

Sliv Save ima više vodnih područja, među kojima je i – **slivno područje Banovina**, kojem pripadaju svi vodotoci Općine Donji Kukuruzari.

Glavni vodotok Općine Donji Kukuruzari je **rijeka Sunja**.

Rijeka Sunja je desni pritok Save, a duž njegova toka, u njega se s lijeve strane ulijevaju mali pritoci : Svinica, Radonja i Đipan, dok s desne strane pritoci Sunje su: potoci Radakovac, Turija, Čadavac i Obreška.

Sunja izvire ispod Zrinske gore i u gornjem toku je brza gorska riječica, dok je nizvodno od naselja Sunja kanalizirana i teče paralelno s rijekom Savom do mjesta utoka u nju. Rijeka Sunja u svom toku kroz Općinu Donji Kukuruzari ima karakter brze gorske riječice koja prima vode brojni brdski potočići.

Hidrološka istraživanja na području Općine Donji Kukuruzari dokazala su ležišta podzemne vode, koja se može i koristi se kao izvoršte pitke vode, pa tako:

- između naselja Borojevići i Mečenčani nalazi se **izvoršte "Pašino Vrelo"**.

Ovo se izvoršte koristi kao crpilište vode, a predstavlja i potencijalno izvoršte šireg prostora (Grada Hrvatske Kostajnice, Općine Majur i Općine Donji Kukuruzari).

Sa izvoršta se momentalno crpi 34 l/s vode, dok je vodoistražnim radovima utvrđena izdašnost od 100 l/s.

Prirodne i vegetacijske značajke prostora

Reljefno gledano prostor Općine Donji Kukuruzari je brdski kraj, što djelomično određuje i vrstu vegetacije koju nalazimo na ovom prostoru.

Prostor uz vodotok Sunja je prostor obradivih površina, više ili manje zapuštenih, te otovrenih livada i pašnjaka, dok je ostali prostor obrastao šumskom vegetacijom.

Ukupna površina šuma na području Općine Donji Kukuruzari iznosi cca 4 346,76 ha. Šumske površine u svojim raznolikim namjenama i pozitivnim bioekološkim učincima označavaju uz neposrednu gospodarsku vrijednost, ne manje značajnu funkciju stabilizatora erozijskih i kliznih površina.

Gorski potoci (bujični) koji se slijevaju s okolnih brdskih prostora često u vrijeme visokih voda izazivaju eroziju okolnog tla. Bez šumskog pokrivača ovog prostora, erozija i odnošenje tla bujicom, bilo bi daleko više izraženo.

Općekorisne funkcije šuma:

- šume u proizvodnoj funkciji (prirodni potencijal prostora)
- šume za zaštitu tla (erozija, bujica, sprječavanje brzopg otjecanja...)
- šume u biološkoj funkciji (kao staništa brojnih životinjskih vrsta)
- šume kao činitelji bioraznolikosti i bioekološke stabilnosti (djelovanje na mikoklimu i humifikaciju tla...)
- šume kao estetski činitelj...

Na prostoru općine Donji Kukuruzari najrasprostranjenije su šume hrasta, bukve, graba i kestena, po kojem je ovaj kraj (uz Hrvatsku Kostajnicu) poznat.

Pored šuma Općina Donji Kukuruzari je u nižim predjelima obrasla prirodnom vegetacijom pašnjaka i livada. Ovo predstavlja bio-ekološko hranidbenu podlogu za razvitak stočarstva.

Brdski dio općine sa svojim odnosom šumskih površina i otvorenih livada i pašnjaka, također predstavlja prirodni potencijal za proizvodnju prirodne i zdrave hrane.

Izmjena prostora šuma, te prirodnih livadnih i pašnjačkih površina uvjetovala je i velik broj prirodnih životinjskih vrsta koje obitavaju u ovom prostoru.

Mala naseljenost još je jedan od razloga prirodnosti ovog kraj, budući nema uznemiravanja životinja od strane čovjeka.

U šumama, na livadama i pašnjacima možemo pronaći veći broj različitih vrsta ptica (ističemo fazane i prepelice), zatim visoke divljači (jelen, srna), glodavaca...

Na ovom prostoru također obitavaju brojni predstavnici kukaca, gmazova i manji broj vodozemaca.

Kulturne značajke prostora

A) Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara na području Općine - obaveze iz konzervatorske dokumentacije za planove višeg reda

Na području zahvata Plana, Zakonom o zaštiti kulturne baštine do sada je bio zaštićen samo stari grad i arheološka zona Prevršac. Evidentirano je bilo nekoliko objekata tradicijske izgradnje u Mečenčanima, i Borojevićima,

parohijske crkve u Donjim Kukuruzarima, Mečenčanima i Komogovini, arheološki prapovjesni lokalitet Kordić brdo i staro groblje u D. Kukuruzarima.

//. "Studije zaštite kulturne baštine Sisačko moslavačke županije" ukazuje na potrebu izrade odgovarajuće konzervatorske obrade vrednovanih naselja u krajoliku Zrinske gore. Obzirom na izuzetna prostorna prirodna i graditeljska tradicijska obilježja naselja Lovča / donja ,srednja i gornja/ predlaže se izrada plana nižeg reda uređenja naselja.

Terenskom obradom tradicijskih naselja kao i pregledom cijelog terena Općine /osim lokaliteta starih groblja van naselja kojima je pristup bio otežan zbog zaraslih puteljaka i neizvršenog pregleda službe za deminiranje/ evidentirani su svi elementi graditeljske i tradicijske baštine kao i svi oni elementi prirodnog krajolika koji su u uskoj vezi sa obilježjima prostorne strukture naselja.

B) Prikaz povjesnog razvoja naseljenosti područje šireg područja općine Donji Kukuruzari

Stvaranje osnovne mreže komunikacija na promatranom području a kroz to i početak njegovog naseljavanja uvjetovani su topografskim elementima konfiguracije terena i plovnim tokovima, te plavnim područjima sliva Save .

Osebniji zemljopisni položaj brdovitog područja kojeg pokrivaju nekadašnji kotari Kostajnica i Dvor, uvjetovao je naseljavanje čovjeka od pradavnih vremena.

Prvi tragove života pojavljuju se već bakreno doba ,a intezivnijeg života posjedujemo iz kasnog brončanog doba i njegove tzv. kulture polja sa žarama.

U Mlađem željeznom dobu, željeznu , srebrenu i olovnu rudaču, iskorištavaju Kelti, o čemu govore keltski nalazi s **Osječenice i Gradine kod Goričke**, dok su kasnije nju kopali i Rimljani, a kopala se u Zrinskoj i Trgovskoj gori sve do dolaska Turaka, da bi se eksploatacija nastavila nakon njihova konačnog povlačenja.

Antička cestovna mreža zacrtala je u velikoj mjeri osnove za kasniju naseljenost tog područja u srednjem vijeku .

S južne, jadranske obale, ovo područje ko bilo je lako dostupno starodrevnim putem koji je pratio rijeku **Unu**, te je preko **Zrinske i Trgovske gore** vodio k velikom prethistorijskom i antičkom središtu **Siscii**, odnosno **Segestici**. Ti putevi bili su štićeni **gradinama**.Jednu od njih nalazimo kod **Dubice**

Na naseljavanje u ovom kraju utjecalo je rudno bogatstvo **Trgovske i Zrinske gore**, iskorištavano sve do nedavna.

Drugi ogranak ovog cestovnog pravca skretao je nadesno, prema **savskoj dolini**.

Rimljani su gradili ceste po ponešto uzdignutim trasama, kako bi izbjegli opasnost od poplava rijeka, u ovom slučaju Save, Sunje i njenih pritoka. pa su kasnija naselja također nastala na brežuljcima

U srednjem vijeku promatrano područje je podijeljeno u plemenske župe a najstarije su župe **Gora i Dubica** sa sjedištem u **staroj** sada **Bosanskoj Dubici**.

Opasnost od turskih napada u krajevima oko Zrina počinje sredinom 15 st kada vlastela Zrinski dobivaju koncesiju za kopanje ruda na svojim posjedima i za osiguranje grade nekoliko utvrda na strateškim važnim mjestima a među njima i utvrdu **Prevršac**

Sredinom 16 st, Turci osvajaju dvije najjače utvrde, **Dubicu i Kostajnicu** ,a **Komogovinu i Prevršac** oštećuju da bi sam Zrinski dao srušiti utvrdu **Prevršac**. Materijalne tragove prvotne naseljenosti pa sve do kasnosredovjekovnih gradina te utvrda 15-17 st. nalazimo slučajno u arheološkom sloju dok o njihovim lokacijama osim o lokalitetu **Kordić brdo i Gradini** kod **Hrvatske Dubice** imamo samo naznake bilo rekognosciranjem ili u pisanim izvorima te grafičkim prikazima starih karata.

1699.g. Karlovačkim mirom potvrđena je granica,. obnavljaju se utvrđeni gradovi ,i gradska naselja i trgovišta, sela, a nastaju i nova sela. i Vojna se krajna preustrojava organiziranjem krajiših pukovnija.

od 18 stNa ovom području sve do 19.st. građene su specifične vojne građevine, tzv., **čardaci (chardaque)**, a nalazili su se na početku, ili na kraju sela, gdje je bila pristuna

opasnost od turskih napada. Čardaci su bili različitih oblika i materijala. Tragova o tim građevinama nema na terenu a podatke o njima imamo samo iz pisanih izvora ,pogotovo starih planova

Dok su glavne tvrđave / **Kostajnica i Dubica** /namjenjene sjedištima kapetanija objekti čardaka ili kula su isključivo u obranbenoj funkciji i . raspoređeni su na liniji granice na Uni. Vojnici-krajišnici naseljavani su u vojnim naseljima od kojih na području Općine i danas su sačuvana u svojoj prostornoj strukturi **Babina Rijeka, Bjelovac,Velešnja,Prevršac,Umetić, Lovča,Borojevići,Komogovina.**

Nakon turskog razaranja manastira **Moštanice** pravoslavnog duhovnog centra u Pounju , osniva se krajem 17 st. manastir u **Komogovini** i postaje vodeći kulturni i crkveni centar za cijelu **Baniju**. Manastir i naselje postaju okupljalište krajišnika i kasnije žarište buna. Spomenuti značaj manastir zadržava dopreseljenja sjedišta Eparhije u **Kostajnicu** sredinom 18 st., a 1777 manastir je ukinut naredbom Marije Terezije.

Istovremeno, zbog granice sa Bosnom, na području **Kostajnice i Dubice** nalaze se kompleksi karantena za prijelaz sa Istoka u Austrougarsku monarhiju.

Uz obnovu i osnivanje novih župa u krajem 18 st. intenzivira se gradnja sakralnih i drugih javnih objekata potrebnih tadašnjem uređenju Vojne Krajine.jer su uglavnom sve katoličke župe formirane tokom srednjeg vijeka na prostoru Banske Krajine propale zajedno sa padom utvrđenih gradova i naselja. U novo uglavno planski formiranim/ naseljima **Komogovini, Mečenčanima i Donji Kukuruzarima** naseljenim pravoslavnim stanovništvom osnivaju se pravoslavne parohije Na tom području sela imaju vojni karakter jer su naseljavana vojnicima – krajišnici ma pravoslavicima. Van naselja duboko u šumu smještavaju se pravoslavna groblja.U 18.st. krajiška naselja longitudinalno se formiraju a tokom 19.st. i šire longitudinalno uz puteve koji prate sredovjekovne odnosno periferne rimske trase .

Područje Općine koji zahvaća veliki dio padina Zrinske gore , dio doline rijeke Sunje sa pritocima te brdoviti predjel naselja Kostreši,Bjelovac i Gornji Kukuruzari obilježen je naseljima longitudinalne sheme uz povjesne komunikacije Dubica-Kostajnica Petrinja , Kostajnica-Komogovina Zrin. Naselje Lovča/ Tri zaseoka/smješten je na brdovitom predjelu u unutrašnjosti,žgdje se također pokušavala eksploatirati rudača.

Izgradnja tih sela je rahla,sa relativno širokim parcelama a cijelo područje u pozadini namijenjeno je oranicama na kojima žitarice predstavljaju osnovnu ratarsku kulturu uz stočarsku djelatnost .

Naselja na području padina Zrinske Gore uz rijeku Sunju i njene pritoke, koriste plavne površine i za ribolov na koji imaju pravo uglavnom starješine krajišnika –"knezovi".

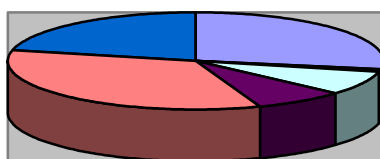
Naselja su izgrađivana poštivajući sve prirodne zakonitosti podneblja i terena i u funkciji osnovne poljodjelske i stočarske djelatnosti.

Način korištenja prostora

Površina Općine Donji Kukuruzari prema vrstama i načinu korištenja nije prikazana kao samostalna, već u sklopu s ostalim navedenim općinama i to:

	Ukupna	Poljoprivr	Obradive površine (ha)	Šume
--	--------	------------	--------------------------	------

Jedinice lokalne uprave i samouprave	površina (ha)	površine (ha)	Ukupno	Oranice i vrtovi	Voćnjaci	Vinogradi	Livade	(ha)
Grad Hrv. Kostajnica								
Općina Donji Kukuruzari								
Općina Hrv. Dubica								
Općina Majur								
UKUPNO:	36.500	16.216	13.419	10.152	260	24	2.983	12.497



1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Odrednice Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske («Narodne novine» broj 50/99) predstavlja temeljni dokument prostornog uređenja Države. Programom su određeni dugoročni ciljevi prostornog razvoja i planiranja u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim, kulturnim i svakim drugim razvojem.

Program je, na temelju Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske (koju je Hrvatski Sabor usvojio 27.06.1997. godine) i sukladno Zakonu o prostornom uređenju i Zaključku Vlade Republike Hrvatske, izradio Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja u srpnju 1998. godine, te ga je 07.05.1999. godine donio Hrvatski Sabor, a objavljen je u «Narodnim novinama» broj 50/99. Program se obavezno primjenjuje na sve razvojne programe i izradu prostornih planova, u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju («Narodne novine» broj 30/94, 68/98 i 61/00).

Program određuje temeljne postavke i mjere za budući razvitak, te tako postaje učinkovit oblik usklađivanja dugoročnih ciljeva iznalaženjem i usmjeravanjem na prioritete i oblikovanje ostvarivih kvalitativnih rezultata u razvitku. Odrednice koje se neposredno odnose na Sisačko - moslavačku županiju kreću se od opće postavljenih načela, ciljeva i odrednica za pojedine vrste prostora, procesa i funkcija, do određenih naputaka.

Program se temelji na načelima koja su određena Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske:

- prostor je temeljni hrvatski nacionalni resurs ;
- planiranje i uređivanje prostora mora obuhvatiti prostor i njegovo funkcionalno uređenje, ali i skrb o okolišu u promišljanju održivog razvitka ;

- temeljni cilj planiranja je postizanje održivog razvitka, a planovi uređenja moraju obuhvatiti sve segmente okoliša ;
- planovi moraju biti prilagodljivi, tj. moraju davati temeljna usmjerenja kao moguća polazišta mogućih i prihvatljivih scenarija i modela, ali i osigurati nadzor procesa prostornog uređenja ;
- zaštita prostora i okoliša mora postati sastavnim dijelom razvojnog procesa, a prije ulaska u projekte koji nose rizik mogućeg negativnog djelovanja treba provesti procjenu utjecaja na okoliš.

Program sadrži osnovne ciljeve razvoja u prostoru, uvjete i smjernice za uređivanje prostornih i drugih cjelina, prijedlog prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja te, na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta, određuje temelje za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, zaštitu i unapređivanje okoliša, sustav središnjih naselja i sustav razvojne državne infrastrukture, povijesne i prirodne baštine, primjenjenim na posebitosti hrvatskog nacionalnog prostora.

Glede prostornog uređenja, uzimajući u obzir geoprometni položaj, razvojne i prostorne okolnosti Republike Hrvatske, Program utvrđuje sljedeće posebne ciljeve prostornog razvoja :

- povećati kvalitetu življenja i uravnotežiti razvoj svih područja Države ;
- razvojne ciljeve prilagoditi značajkama prostora ;
- učinkovito koristiti i zaštititi nacionalna dobra ;
- uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja u planiranju razvoja ;
- osigurati učinkovitost sustava prostornog uređenja ,
- razvijati infrastrukturne sustave ;
- utvrditi prioritete djelovanja.

Programom su prioriteti donošenja dokumenata prostornog uređenja i stručnih osnova određeni na sljedeći način :

- prostorni planovi županija,
- izmjena i dopuna prostornih planova nacionalnih parkova, te izrada prostornih planova parkova prirode,
- stručne osnove razvoja energetskog i prometnog sustava, te zbrinjavanja otpada,
- županijski plan intervencija u zaštiti okoliša.

Prostorni plan županije kao temeljni dokument prostornog uređenja određuje uvjete korištenja većih cjelina i sustava zajedničkih obilježja, okvire i uvjete za planiranje užih jedinica, te potrebne prostorne elemente, smjernice i uvjete. Kroz prostorne planove županija nužno je odrediti :

- širi prostor oko gradova kako bi se u planovima obuhvatili procesi u prostoru i elementi infrastrukture koji služe gradu, ali su izvan obuhvata plana grada
- uvjete za razmještaj funkcija u naseljima
- uvjete za utvrđivanje građevinskih područja po načelu svrhovitog korištenja prostora, iskorištenja neizgrađenih dijelova građevinskih područja i oblikovanja krajobraza
- korištenje i zaštitu prostora u kontaktnim zonama uz zaštićena područja.

Odrednice koje se odnose na Općinu Donji Kukuruzari:

Planski elementi cjelovitih sustava u ovom području odnose se na :

- veliku državnu i međudržavnu infrastrukturu s pratećim djelatnostima
- rješenje uravnoteženja urbane izgrađenosti i nerazvijenih rubnih zona

- sustavne mjere unapređenja okoliša (uređenje voda, odvodnja i otpad).

Složeni infrastrukturno gospodarski sustavi odnose se na koridore i funkcionalne sklopove koji sadrže više segmenata državne i međudržavne infrastrukture, prateće gospodarske funkcije i kontaktna područja pod njihovim neposrednim utjecajem. Za prostor Općine Donji Kukuruzari znakovito je križanje transeuropskih prometnih koridora u smjeru zapad-istok (zapadna Europa - Istok) i sjever-jug (Srednja Europa - Mediteran), te međudržavne veze sjeverne i južne Hrvatske preko područja Bosne i Hercegovine.

Državne građevine mogu se odrediti kao konačno određena trasa (lokacija) samo ako postoji potreban stupanj razrađenosti i stručne potvrde. Za složenije sustave koji nadilaze lokalnu razinu nužna je studija ili program s prostornim određenjem. Prostorni plan županije će nedovoljno određene sustave odrediti programski i zadržati širi obuhvat do detaljnije razrade.

Problemska područja

Područja s ograničenjima u razvoju zbog negativnih demografskih procesa, nerazvijenosti mreže naselja, funkcija i gospodarstva, te područja s oskudnim resursima i nepovoljnog položaja u odnosu na glavne pravce razvoja, zahtijevaju posebne mjere i primjerena planska usmjerenja razvoja.

Nacionalnim programom obnove i razvitka bit će predviđene odgovarajuće, pretežno poticajne mjere poglavito za gospodarstvo i naseljavanje, odnosno ukupnu revitalizaciju.

Temeljne odrednice obnove ratom zahvaćenih područja su :

- fizička, funkcionalna i ekološka obnova naselja na osnovama ukupne preobrazbe naselja i područja, uz uklanjanje ranijih nedostataka, a uvažavajući nov položaj (granično područje) i stvaranje uvjeta za dugoročni razvoj,
- stvaranje osnova za povratak stanovništva i obnovu, stvaranje radnih mjesta, obnova društvenih funkcija, restrukturiranje postojećih gospodarskih sklopova,
- primjena odgovarajućih modela i oblika obnove koji će uvažiti raznolikost lokalne osobitosti graditeljstva i djelatnosti s ciljem obnove identiteta područja i naselja.

Pod ruralnim prostorom smatra se cjelokupni prostor izvan gradova.

Ruralna područja su predmet zanimanja u prostornom, gospodarskom, socio - kulturnom, ekološkom i povijesnom pogledu kao prostor u kojem se rasprostiru zajednice životno i radno usko povezane sa pretežito prirodnim okolišem.

Uzimajući u obzir reljef Hrvatske, njezina povijesna iskustva, gospodarske mogućnosti, te strategiju razvitka, smatra se da je dosegnuta granica pražnjenja i (depopulacije) ruralnog prostora.

Obnova i razvoj sela trebaju omogućiti prihode stanovništva u skladu sa standardom gradskog stanovništva, pri čemu treba očuvati odlike sela, prirodna i kulturna dobra, te unaprijediti stanovanje.

U ruralnom prostoru treba ostvariti povoljne uvjete za poljodjelsku proizvodnju, u skladu sa značajkama krajolika, zaštitom okoliša, kulturnim i općim potrebama stanovništva.

U okviru međunarodnih okolnosti, međudržavnih odnosa i nove hrvatske državne politike posebno je značenje graničnih područja čiji razvoj postaje jedna od opcija strategije gospodarskog i prostornog razvitka zemlje.

Prioritetni ciljevi razvitka graničnih područja Hrvatske su :

- obnova gradskih i seoskih naselja u graničnim ratom zahvaćenim područjima Hrvatske
- stvaranje uvjeta i poticanje razvitka funkcija radi revitalizacije naselja u pograničnim područjima Hrvatske, utjecajući tako na smanjenje potreba za iseljavanjem i poticanje povratka i naseljavanja hrvatskog stanovništva iz drugih zemalja u ovaj prostor.

Utvrdjena su četiri pravca razvitka funkcija graničnih područja Hrvatske :

- razvoj nacionalnog graničarskog gospodarstva (povezivanje sa susjednim razvojnim područjima Hrvatske, prometna funkcija graničnih područja, razvoj funkcija vezanih na granične prijelaze)
- uspostavljanje međudržavne suradnje (malogranični promet; industrijska kooperacija; međusobno zapošljavanje; slobodne carinske, industrijske i trgovačke zone te ostali oblici suradnje)
- vrednovanje prirodnih i od čovjeka stvorenih resursa u pograničnim područjima i razvijanje aktivnosti i privlačenje posjetitelja i korisnika usluga iz drugih zemalja
- uspostavljanje raznih oblika suradnje između graničnih područja i drugih dijelova Hrvatske.

Brdsko-gorsko područje obuhvaća više županija i odnosi se na podcjelinu u kojoj se nalazi Općina Donji Kukuruzari : Banovina.

Glavno obilježje ovih područja je depopulacija, rijetka naseljenost, nedostatak prometnih funkcija i funkcija naselja.

Temelj razvoja je stočarstvo primjereno uvjetima i ratarstvo u funkciji stočarstva, te proizvodnja zdrave hrane.

Atraktivnost prirode i kultiviranog krajobraza pogoduje razvitku vlastite turističke ponude, stoga je od osobitog značenja pažljivo korištenje prostora izvan građevinskih područja.

Naselja

Naselja su najupečatljiviji element kulturnog pejzaža i istovremeno nositelji funkcionalne organizacije i žarišta preobrazbe prostora. Posebnu pažnju zaslužuje struktura gradskih, prijelaznih i seoskih naselja.

U okviru izrade Programa prostornog uređenja provedena su istraživanja kako bi se što jasnije odredile mogućnosti i pretpostavke pojedinih područja i naselja za razvoj, kao i da se indentificiraju područja i naselja s teškoćama u razvoju ili problemska područja.

Prometni i infrastrukturni sustavi

S obzirom na položaj i značenje Hrvatske u europskom prostoru, te vrednovanjem prostorne rasčlanjenosti i oblika državnog teritorija, postavljeni su sljedeći ciljevi:

- čvrsto, kvalitetno i djelotvorno povezati sve razvojne dijelove i pravce, te glavna razvojna središta zemlje,
- kvalitetno prometno povezivanje Hrvatske sa susjednim zemljama,
- osigurati mogućnost alternativnog povezivanja u zemlji i sa susjednim državama,
- razvoj pojedinih prometnih sustava u cilju osiguranja elemenata za funkcioniranje integralnog prometa,
- prometni sustavi moraju zadovoljiti sve međunarodne standarde,
- prometni sustavi moraju poštivati sve uvjete zaštite prostora i okoliša.

Na području Općine Donji Kukuruzari predviđa se gradnja sljedećih novih cestovnih prometnica:

Međunarodne autoceste od interesa za Hrvatsku s trasama preko Bosne i Hercegovine: **Zagreb - Sisak - Bihać - Knin - Split ("Turopoljsko-banovinski cestovni smjer")**.

Pravilno rješavanje otpadnih voda (gradnja kanalizacijskih sustava i središnjih uređaja za pročišćavanje) preduvjet je zaštite vode od zagađivanja. Među najugroženije vodotoke u Hrvatskoj su ubrojeni: Sava, Lonja, Ilova, Pakra, Črnec, Kutinica, Kupa, Glina, Odra, Una i dr.

Ciljevi zaštite voda su :

- sačuvati vode koje su još uvijek čiste,
- sanirati ili ukloniti zagađenja uslijed kojih dolazi do zagađivanja vode na izvorištima,
- očuvati kvalitetu voda gdje ona zadovoljava propisane uvjete,
- zaustaviti proces pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda,
- osigurati poboljšanje ekoloških funkcija vode i mora,
- ostvariti skladan i postojan razvoj u kojem neučinkovito korištenje prostornih resursa neće dovesti do pogoršanja kvalitete voda.

Nenaseljeni prostor još uvijek ima visoki stupanj prirodosti, ali se sve više površina onečišćuje divljim odlaganjem različitog otpada. Planiranje krajolika treba izjednačiti s planiranjem izgrađenih područja.

Prema hrvatskoj klasifikaciji otpada, utemeljenoj na Europskom katalogu otpada, postoji preko 600 vrsta otpada, od čega oko polovinu čini opasni otpad. Otpad se dijeli:

A) prema mjestu nastanka :

- komunalni otpad (otpad iz kućanstava, ulični, glomazni, ambalažni, elektrotpad, otpadna vozila i autogume, mulj iz uređaja za čišćenje gradskih otpadnih voda i dr.),
- tehnološki otpad (otpad nastao u procesu proizvodnje)

B) prema svojstvima :

- opasni otpad
- neopasni otpad

Strategijom se predviđa zbrinjavanje komunalnog otpada na lokalnoj razini (gradovi i općine), neopasni tehnološki otpad se predviđa zbrinuti na razini županija, dok se za zbrinjavanje opasnog i posebnog otpada planira jedinstven i cjelovit sustav na državnoj razini.

Stanje zaštite graditeljske baštine je nezadovoljavajuće, a ono je odraz političko - gospodarskih odnosa u bliskoj prošlosti i nebrige, subjektivne odgovornosti nadležnih institucija, a na području Općine Donji Kukuruzari naročito ratnih razaranja tijekom domovinskog rata, kada je graditeljska baština sustavno razarana. Osnovni oblici zaštite graditeljske baštine će biti :

- identifikacija i dokumentacija,
- pravna zaštita graditeljske baštine,
- prostorno - planerska zaštita,
- održavanje graditeljske baštine,
- konzerviranje ili učvršćivanje povijesnih građevina, obnova i rekonstrukcija, revitalizacija.

Programom se predlaže uspostava krajobrazne osnove Hrvatske kao prostorno-planske podloge cjelovite zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora i prepoznatljivosti krajolika.

Odrednice Programa prostornog uređenja Sisačko-moslavačke županije

Temeljem Zakona o prostornom uređenju («Narodne Novine» 330/94, 68/98,35/98) , Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije (PPŽ) osnovni je element uređenja prostora za Sisačko- moslavačku županiju, kojim se utvrđuju osnove za obnovu i budući razvitak u prostoru, ciljevi prostornog uređenja i namjena prostora, te smjernice,mjere i uvjeti za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora.

Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije obuhvaća cjelokupni prostor Županije, a izrađen je u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju, Strategijom i Programom prostornog uređenja Države i prostornim planovima susjednih županija.

Prostorni plan Županije uvažavanjem prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora.

Prostorni plan Županije sadrži prostornu i gospodarsku strukturu županije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, za očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša te druge elemente od važnosti za Županiju.

Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije temelji se na spoznajama o prostoru iz niza specijalističkih studija koje su izrađene za potrebe izrade Plana :

1. Ciljevi i strategija gospodarskog razvitka Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Institut za međunarodne odnose, Zagreb, srpanj 1999.)
2. Sustav naselja Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, siječanj 1997.)
3. Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko-moslavačke županije (izrađivači: dr. Stjepan Šterc i Roko Mišetić - prosinac 1999.)
4. Studija prometnog sustava Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: IGH - Institut građevinarstva Hrvatske, Zavod za prometnice, Zagreb, ožujak 1999.)
5. Konceptijsko rješenje prioriternih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: "Hidroprojekt - ing", Zagreb, lipanj 1998.)
6. Studija energetskog razvitka Županije (izrađivač: Energetski institut "Hrvoje Požar" d.o.o. Zagreb, srpanj 1999.)
7. Zaštita prirodne baštine Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Županijski zavod za prostorno uređenje u suradnji sa Državnom upravom za zaštitu prirodne i kulturne baštine, Sisak, lipanj 1997.)
8. Studija zaštite kulturne baštine Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, veljača 1999.)
9. Izvješće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: APO - Agencija za posebni otpad, Zagreb, listopad 1998.)
10. Studija razvitka pograničnih područja Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, siječanj 2000.)
11. Program gospodarenja otpadom Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: CPA- Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, svibanj 1997.)
12. Agroekološka studija – Program razvitka poljoprivrede na području Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: Agroekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, veljača 2000. g.)

Odredbe za provođenje iz prostornog plana županije koje se odnose za Općinu Donji Kukuruzari

Prostorni plan županije kao temeljni dokument prostornog uređenja određuje uvjete korištenja većih cjelina i sustava zajedničkih obilježja, okvire i uvjete za planiranje užih jedinica, te potrebne prostorne elemente, smjernice i uvjete. Kroz prostorne planove županija nužno je odrediti :

- širiti prostor oko gradova kako bi se u planovima obuhvatili procesi u prostoru i elementi infrastrukture koji služe gradu, ali su izvan obuhvata plana grada
- uvjete za razmještaj funkcija u naseljima
- uvjete za utvrđivanje građevinskih područja po načelu svrhovitog korištenja prostora, iskorištenja neizgrađenih dijelova građevinskih područja i oblikovanja krajobraza
- korištenje i zaštitu prostora u kontaktnim zonama uz zaštićena područja.

Programom je određeno da za područje općina treba osobito iskazati sljedeće elemente uređenja i korištenja prostora :

- upotrebljivost postojećih prostornih planova jedinica lokalne uprave i samouprave, te primjerenost planskih odredbi za stvaranje uvjeta za razvoj gospodarstva u prostoru (prilagodbe prostornih planova novim razvojnim potrebama društva),
- učinkovitost korištenja i zaštita prostora (opravdanost veličine građevinskih područja),
- određenje i prijedlog mjera za sanaciju područja bespravne gradnje,
- stanje uređenosti i procesi na obalnom području i području uz državnu granicu,
- primjena postojećih i potrebne mjere za oživljavanje slabo razvijenih i depopulacijskih područja,
- posebno naglašeni problemi ugrožavanja okoliša,
- kritična područja s gledišta infrastrukturnih potreba,
- utjecajna područja gradova (elemente širih urbanih sustava)

Ocjena postojećih prostornih planova na području Općine Donji Kukuruzari

Pregled važećih prostornih planova za područje Općine Donji Kukuruzari

- Prostorni plan općine Hrvatska Kostajnica(SV 52/86, 37/89, izmjene I dopune-19/98) za područje Grada Hrv. Kostajnice, Općina Hrv. Dubica, Općine Majur i Općine Donji Kukuruzari
- Osnove korištenja i zaštite prostora bivše općine Kostajnica (1993.)
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru (1998.)

Obilježja važećih prostornih planova

Najveći dio važeće prostorno planske dokumentacije na području Sisačko - moslavačke županije izrađen je po starim propisima, odnosno prije 23. travnja 1994. godine kada je donesen novi Zakon o prostornom uređenju.

Iz Pregleda važećih prostornih planova razvidno je da je prostor Općine Donji Kukuruzari još uvijek pokriven prostornim planovima bivše općine Kostajnica. Svi navedeni dokumenti prostornog uređenja pokrivaju područje više jedinica lokalne samouprave, te tako više nisu u skladu s današnjim teritorijalnim ustrojem:

Prostorni plan bivše općine Kostajnica pokriva područje Grada Hrvatska Kostajnica, Općine Hrvatska Dubica, Općine Majur, Općine Donji Kukuruzari.

Kako su svi prostorni planovi bivših općina doneseni u razdoblju od 1979. do 1989. godine, to je veliki dio tih planova neprimjenjiv u današnjim društvenim i gospodarskim uvjetima. Planovi su izrađeni na način da se razvitak cijelog područja usmjerava prema jednom središtu, ne uzimajući u obzir u dovoljnoj mjeri mogućnosti razvoja lokalnih središta, odnosno novoosnovanih općinskih središta.

Pretpostavke razvoja su temeljene na znatno precijenjenom porastu stanovništva, te na predviđenom prenatrpanom industrijskom razvoju. Odras takve planerske politike su neopravdano planirane velike površine koje su bile predviđene za daljnje širenje industrije i građevinskih područja. S druge strane nisu bile u dovoljnoj mjeri izražene potrebe za lokacijama manjih proizvodnih i uslužnih pogona za koje danas postoji veliki interes malih i srednjih poduzetnika.

U poljoprivredi je predviđeno jačanje društvenog sektora putem uređivanja novih površina kroz obimne hidromelioracije, te intenziviranje proizvodnje.

Građevinska područja gotovo svih naselja prevelika su tako da zauzimaju vrijedne poljoprivredne površine a u nekim naseljima građevinsko područje je predviđeno i na područjima koja mogu postati građevinska tek uz znatnija ulaganja (npr. poplavna područja).

Planovi su bili izrađeni uz pretpostavku postojanja "društvenog vlasništva" nad zemljištem zbog čega se u većini planova ne vodi računa o vlasničkim odnosima u prostoru, te su danas gotovo neprovedivi.

Određbe za provođenje planova su zastarjele. Nisu u skladu s novim zakonima i propisima (npr. mogućnost gradnje određenih građevina i izvan građevinskih područja naselja koja je omogućena novim Zakonom o prostornom uređenju), te su često ograničavajući element kod određivanja građevinskih zahvata u prostoru.

Današnja kretanja u poljoprivrednoj proizvodnji koji daju naglasak na razvitak manjih gospodarstava (tzv. "mini - farme") teško se uklapaju u provedbene odredbe starih prostornih planova, koji onemogućavaju lociranje poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednih prerađivačkih subjekata u selima.

Lociranje mini - farmi samo na velikim udaljenostima izvan infrastrukturom opremljenih područja naselja u pravilu je neprihvatljivo za obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja se žele razvijati u sklopu svoje čestice.

Prostor Općine Donji Kukuruzari pokriven je isključivo prostornim planovima bivše općine Kostajnica koji su se, iako su rađeni kao razvojni planovi, silom prilika koristili za ta područja kao provedbeni, tako da su granice građevinskog područja i provedbene odredbe u sklopu prostornih planova osnovni dokument kojim se propisuje gradnja. Rezultat toga je nemogućnost određivanja građevinskih zahvata u prostoru.

Kako bi se barem djelomice doskočilo navedenim problemima proteklo razdoblje obilježeno je izradom izmjena i dopuna prostornog plana bivše općine Hrvatska Kostajnica (izrađene su Izmjene i dopune PPO Hrvatska Kostajnica). Teškoće u provođenju prostornih planova nastojale su se riješiti izmjenama i dopunama granica građevinskih područja, te izmjenama odredba za provođenje plana za područje pojedinih jedinica lokalne samouprave u obuhvatu prostornog plana bivše općine.

Analiza postojećih prostornih planova i planskih dokumenata

• PROSTORNI PLAN OPĆINE KOSTAJNICA

Osnovni podaci o planskom dokumentu:

Izrađivač plana:	Urbanistički institut Hrvatske - Zagreb
Godina izrade.	1985. god.
Status plana:	na snazi
Izmjene I dopune:	1986. god. PPO Kostajnica, građevinska područja
	1989. god. PPO Kostajnica, izmjene I dopune
	1991. god. PPO Kostajnica, izmjene i dopune-prijedlog

Prostorni plan Općine Kostajnica danas pokriva područje četiri novoosnovane općine:

- Općina Hrvatska Kostajnica
- Općina Hrvatska Dubica
- Općina Donji Kukuruzari
- Općina Majur

Smjernice koje se odnose na teritorij Općine Donji Kukuruzari

Osnovne programske smjernice Plana su :

- zaustaviti demografski pad stanovništva i stabilizirati stanovništvo na 12 500 osoba do

2000. godine

- do 2000. godine postići zaposlenost u društvenom sektoru u visini 40% od ukupnog stanovništva
- stimulirati prirodni priraštaj i mehanički priliv stanovništva na područje općine
- vratiti dignitet poljoprivrednoj proizvodnji i pokušati time vratiti interes omladine za ostajanje na selu uz jačanje kvalitete života: komunalna oprema, socijalna i zdravstvena zaštita, obrazovanje, kultura, sportski život, rekreacija i društvene aktivnosti, dok bi Kostajnica bila administrativni, obrazovni i kulturni, industrijski, trgovački i servisni centar
- koristiti komparativne prednosti općine za razvoj turističko - ugostiteljskih i pratećih djelatnosti
- naselje Mečenčani razviti u centar za pružanje različitih vrsta usluga poljoprivrednim proizvođačima, a u njemu je predviđena I servisna zona
- razvijati voćarstvo
- obnoviti šumski fond, uključujući i faunu
- tekstilna, drvna i metaloprerađivačka industrija i dalje ostaju glavne industrijske grane u

općini. RO "Majur" u Kostajničkom Majuru, sa 480 zaposlenih, predviđena je kao glavni nositelj razvoja drvne industrije u kojemu se zapošljava I stanovništvo Općine Donji Kukuruzari. Osnovna orijentacija radne organizacije trebala bi biti povećani izvoz finalnih proizvoda. Za 2000. godinu predviđa se 700 zaposlenih.

- stvoriti materijalnu osnovu za alimentiranje društvenog standarda na nivou srednje razvijene općine
- Poljoprivredni fakultet izradio je Informativnu studiju za pastrvsko ribogojilište Borojevići u kojoj je dao prijedlog da se raspoloživa voda Pašinog Vrela I susjednih skupina vrela iskoristi za pastrvsko ribogojilište.
- naselje Mečenčani predviđeno da se razvije u lokalno središte

• OSNOVE KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA BIVŠE OPĆINE KOSTAJNICA

Osnovni podaci o elaboratu:

Izrađivač elaborata:	- Urbanistički institut Hrvatske - Zagreb
Godina izrade:	- 1993. god.
Status elaborata:	- elaborat je verificiran od nadležnih službi Sisačko-moslavačke županije i Komisije za ocjenu prostornih planova Ministarstva graditeljstva i zaštite okoliša.

Smjernice koje se odnose na prostor Općine Donji Kukuruzari

U "Osnovama korištenja" su inventarizirani svi postojeći dokumenti prostornog uređenja za područje bivše općine Kostajnica. Data su opća obilježja koncepcije prostornog razvitka prema postojećoj planskoj dokumentaciji, te opća ocjena i nedostaci prostorno planske dokumentacije. Prikupljeni su dostupni podaci o stanju razorenosti naselja, infrastrukture i okoliša, te su predložene prioritetne aktivnosti u odnosu na oštećenja.

Na osnovu izvršenih analiza, uzimajući u obzir najnovije spoznaje o prostoru definirani su sljedeći zadaci prostornog razvitka Općine:

- Ekonomski valorizirati prostor općine i omogućiti korištenje svih gospodarski iskoristivih mogućnosti;
- Poticati one djelatnosti za koje ovo područje ima posebne komparativne prednosti;
- Stimulirati razvitak poljoprivrede i stočarstva i s njima povezane prehrambene industrije; prednost će se dati malim farmama. Potrebno je pojačati rad veterinarske I agronomске službe osnivanjem stacionara poljoprivrednih stanica
- Prometna infrastruktura koja će se graditi mora biti u najvećoj mjeri u funkciji prometnog povezivanja s ostalim dijelovima Republike Hrvatske;
- Radi prevladavanja dosadašnje relativne izdvojenosti i nedovoljne integriranosti u šire prostorne i gospodarske okvire poticati će se bolje prometno i infrastrukturno povezivanje s Posavinom i Moslavinom, čime će se ostvariti i bolje veze sa ostalim dijelovima države i Europe;

- Rast komunalne infrastrukture, te objekti opće i zajedničke potrošnje moraju prethoditi
 - i pratiti težnje općeg gospodarskog napretka;
- Na području općine potrebno je ispitati izvor prirodnih minerala (kamena, ugljena i sl.) koji bi mogli poslužiti kao osnovica za različite gospodarske programe;
- U privrednom razvitku i korištenju prostora i prirodnih bogatstava ne smije se dovesti u opasnost ekološke prilike u vezi s opstankom prirodnih sistema, niti smije doći do njihove bitne degradacije.
- evidentirana su oštećenja na gospodarskim objektima I to na Tvornici dječje obuće u Donjim Kukuruzarima
- evidentirano je kamenolom tehničkog kamena u karbonatima između Knezovljana I Velike Graduse ,te ugljenokop mrkoh ugljena kod Lovče (nekada eksploatiran a sada zatvoren).
- u sustavu naselja lokalno središte su Mečenčani,a manje lokalno središte Donji Kukuruzari.
- "Pašino Vrelo"-hidrografski spomenik prirode
- planirana izgradnja vezne ceste Donji Kukuruzari – Zrin -Divuša

• PROSTORNI PROGRAM RAZVITKA I OBNOVE HRVATSKE KOSTAJNICE, HRVATSKE DUBICE I SMJERNICA ZA NASELJA

Osnovni podaci o elaboratu:

Naručitelj:	- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stnovanja
Koordinacija:	- Zavod za prostorno planiranje
Izrađivač elaborata:	- Sisačko - moslavačka županija - Županijski zavod za prostorno uređenje i Poglavarstvo Općine Hrvatska Kostajnica
Godina izrade:	- 1996. god.

Smjernice koje se odnose na prostor Općine Donji Kukuruzari

Izrađenim "Prostornim programom razvoja i obnove Hrvatske Kostajnice, Hrvatske Dubice i smjernice za naselja":

- stvorene su temeljne pretpostavke za utvrđivanje prostornih odrednica za provedbu prvih faza obnove,
- utvrđeni osnovni prostorno planski uvjeti za izradu konkretnih projekata i kvalitetno kandidiranje obrađenih područja i naselja za obnovu prema stranim donatorima, te izrađena stručna podloga za usvajanje Izmjena i dopuna Prostornog plana općine Hrvatska Kostajnica i Generalnog urbanističkog plana Hrvatske Kostajnice.
- u naseljima Borojevići I Mečenčani potrebno je izgraditi nepropusnu kanalsku mrežu I otpadne vode odvesti izvan zona zaštite izvorišta "Pašino Vrelo"

Koncept prostornog razvitka i obnove

Kako je demografska studija pokazala da će u narednom razdoblju i uz primjenu specijalnih poticajnih mjera razvitka i obnove, broj stanovnika doseći tek broj iz 1991. god. , evidentno je da u duljem razdoblju neće biti potreba za širenjem naselja na nove prostore, donesena je strateška odluka da se obnova koncentrira na sanaciju dosada izgrađenih urbanih područja, bez posezanja za novim prostorima.

U prostornom smislu treba štititi postojeći fond poljoprivrednog i šumskog zemljišta jer je to osnov za razvitak djelatnosti poljoprivrede koja se mora tehnološki intenzivirati i marketinški orijentirati na proizvodnju zdrave hrane. Ova proizvodnja po svojim obilježjima je radno intenzivna i uz odgovarajuću organizacijsku i marketinšku podršku može osigurati ekonomski rast i razvoj dijela postojećih poljoprivrednih domaćinstava.

Drugi dio poljoprivrednih domaćinstava nužno će još duže vremena zadržati obilježje mješovitih domaćinstava.

Ocjenjeno je da od ostalih gospodarskih djelatnosti prerada drva ima izrazite komparativne prednosti na kojima se može zasnivati dugoročna gospodarska strategija područja uz uvjet vlasničkog i tehnološkog restrukturiranja, te marketinške orijentacije na finalu visoke kvalitete. U postojećem programu i kapacitetima mogućnost za daljnji rast ima i industrija tekstila, proizvodnje obuće i tiskarstvo.

Isključuje se svaka mogućnost lociranja kapitalnih objekata i djelatnosti, posebno onih koje ostvaruju negativan utjecaj na okoliš.

Inzistira se na boljem prometnom povezivanju, naročito cestovnom.

Opća obilježja razorenosti naselja u Općini Donji Kukuruzari

Prema podacima Županijske komisije za procjenu ratne štete do danas je u Općini Donji Kukuruzari prijavljena ratna šteta za stambene i gospodarske objekte.

Prikaz razorenosti stambenih objekata, po kategorijama oštećenja, a evidentiran od strane Komisije za ratnu štetu dat je u sljedećoj tablici:

NASELJE	STAMBENI OBJEKTI KATEGORIJA OŠTEĆENJA						UKUPNO stamb. obj.	BROJ OŠTEĆENIH gosp. obj.
	I	II	III	IV	V	VI		
Donji I Gornji Kukuruzari	-	-	1	1	6	2	10	
Donja Velešnja	-	1	1	-	1	-	3	
Babina Rijeka	-	3	2	-	5	6	16	
SVEUKUPNO							29	

Zakonom o obnovi područje općine Donji Kukuruzari je uvršteno u područja obnove u kojima je planirana:

- obnova ratom oštećenih ili uništenih stambenih zgrada
- obnova građevina komunalne i socijalne infrastrukture
- obnova poljodjelskih obiteljskih gospodarstava (poglavito obnova dugogodišnjih nasada, stočnog fonda, poljoprivredne mehanizacije i opreme, osiguranje nabavke osnovnog repromaterijala)
- obnova, unapređenje i izgradnja poduzetničkih gospodarskih zgrada
- obnova oštećenih ili uništenih trgovačkih društava

• PROGRAM MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA U PROSTORU OPĆINE DONJI KUKURUZARI

Osnovni podaci o elaboratu:

- Naručitelj: - Sisačko - moslavačka županija
Općina Donji Kukuruzari
- Izrađivač elaborata: - Sisačko - moslavačka županija
- Županijski zavod za prostorno uređenje i
- Godina izrade: 1997. god.

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru na području Općine Donji Kukuruzari načinjen je na osnovu "Izvešća o stanju u prostoru Općine Donji Kukuruzari", koje sadrži analizu pokrivenosti područja Općine prostorno planskom dokumentacijom, vrednovanje konceptualnih obilježja prostornog razvitka na temelju postojećih prostornih planova, stanje razorenosti naselja, te opću ocjenu i nedostatke prostorno planske dokumentacije, kao i razloge za njenu izmjenu, dopunu, te izradu novih prostorno planskih dokumenata.

Program mjera sadrži procjenu potrebe izrade izmjena i dopuna postojećih, odnosno izrade novih dokumenata prostornog uređenja, te druge mjere od značaja za izradu i donošenje tih dokumenata.

Potreba izrade novih dokumenata prostornog uređenja:**Prostorni plan uređenja Općine Donji Kukuruzari**

Prostorni plan uređenja Općine izraditi će se temeljem članka 23. i 24. Zakona o prostornom uređenju kao osnovni dokument uređenja prostora za Općinu Donji Kukuruzari, kojim će se utvrditi uvjeti za uređenje zemljišta, svrhovito korištenje, namjena, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštita okoliša, zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode u općini.

Plan treba sadržavati osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, koje će:

- stimulirati ponovno naseljavanje stanovništva
- poticati obnovu i razvoj gospodarskih aktivnosti
- osigurati optimalne lokacije za sve funkcije
- štiti prirodne resurse
- zadržati i zaštititi postojeće vrijednosti
- ponuditi prostor za pojedinačni razvoj i zahtjeve
- ponuditi mogućnosti za intervencije u usmjeravanju razvoja.

U sklopu plana potrebno je preispitati granice građevinskog područja za sva naselja na području Općine Donji Kukuruzari.

Prostorni plan uređenja Općine Donji Kukuruzari biti će usuglašen sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije, a kao osnovna podloga za izradu Prostornog plana Općine Donji Kukuruzari koristit će se Prostorni plan općine Kostajnica.

Područje Donji Kukuruzari formira centar općine za čiji razvoj je nužno planirati:

Regulacijski plan uređenja naselja Donji Kukuruzari**Urbanističko arhitektonskog projekta uređenja centra Donji Kukuruzari****Urbanističko arhitektonskog projekta uređenja groblja u Donji Kukuruzari****Urbanističko arhitektonskog projekta crkve Donji Kukuruzari****Urbanističko arhitektonskog projekta stočne tržnice u Donji Kukuruzari****Urbanističko arhitektonskog projekta uređenja športsko-rekreacijskog centra**

Pored navedenih dokumenata prostornog uređenja, potrebno je osigurati i ostalu dokumentaciju koja je vezana uz uređenje prostora i okoliša, pa tako:

Izrada Projekta sustava odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda za naselje Donji Kukuruzari**Izrada Projekta sustava odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda za naselja u području vodocrpilišta "Pašino vrelo"****Izrada projekta sustava odvodnje i obrade otpadnih voda za ostala naselja Općine Donji Kukuruzari****Izrada projektne dokumentacije zaštite od velikih voda****Program gospodarenja otpadom Općine Donji Kukuruzari**

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

Ocjena stanja u odnosu na demografske podatke

a) Popis stanovništva 1991./2001. godine

OPĆINA DONJI KUKURUZARI	Površina		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA		Gustoća naseljenosti
			popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.	popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj stan / km ²
OPĆINA DONJI KUKURUZARI	113,8	100	3063	100	2047	100	1070	100	899	100	901	723	18,00
UKUPNO													
Babina Rijeka	10,8	9,5	250	8,16	188	9,37	81	8,99	65	7,23	70	58	17,5
Borojevići	14,3	12,6	294	9,60	174	8,43	113	12,54	73	8,12	89	62	11,9
Donja Velešnja	8,1	7,1	443	14,46	356	17,10	136	15,09	121	13,46	120	106	42,6
Gornja Velešnja	10,4	9,2	189	6,17	72	3,67	59	6,55	44	4,89	52	32	7,1
Donji Kukuruzari	5,7	5,0	301	9,82	226	11,00	95	10,54	98	10,90	86	72	38,9
Gornji Kukuruzari	4,5	3,9	119	3,89	78	3,77	43	4,77	33	3,67	36	32	16,9
Donji Bjelovac	2,2	1,9	107	3,49	52	3,42	31	3,44	27	3,00	27	30	32,1
Gornji Bjelovac	3,4	3,0	141	4,60	105	4,71	47	5,21	41	4,56	39	35	27,5
Komogovina	9,5	8,4	287	9,37	188	8,92	113	12,54	89	9,90	88	75	18,9
Kostreši Bjelovački	2,4	2,1	87	2,84	52	2,43	35	3,88	32	3,56	31	18	20,8
Lovča	9,6	8,5	107	3,49	26	1,29	51	5,66	53	5,90	34	15	2,7
Mečenčani	9,6	8,5	218	7,12	168	8,43	89	9,88	80	8,90	74	66	17,6
Knezovljani	4,9	4,3	177	5,78	79	3,97	59	6,55	47	5,23	54	32	16,4
Prevršac	12,8	11,3	207	6,76	159	7,73	71	7,88	54	6,00	58	53	12,1
Umetići	5,5	4,5	136	4,44	124	5,75	52	5,77	46	5,12	42	37	21,1

U skladu s rezultatima posljednjeg službenog popisa stanovništva iz 2001. godine, demografskim kretanjima i promjenama poslije II. svjetskog rata, te najnovijim zbivanjima, koja su izražena velikim promjenama u razmještaju, broju i strukturi stanovništva, potrebno je voditi računa o sljedećim demografskim činjenicama, koje ukazuju kakva je, ili se može očekivati, demografska slika Općine Donji Kukuruzari:

- Prema posljednjem službenom popisu iz 2001. u naseljima na području Općine Donji Kukuruzari živi 2047, što je za 1016 stanovnika manje nego što ih je živjelo 1991. godine.
- Općina Donji Kukuruzari je slabo naseljen prostor, jer je 2001. godine prosječna gustoća naseljenosti iznosi 18 stanovnika na km² (županija 41,12 stanovnika na km²).

Kretanje broja stanovnika:

- Rezultat kretanja broja stanovnika pokazuje negativan migracijski proces (iz ovog prostora više je iselilo njegovih stanovnika nego se u njega uselilo novih stanovnika iz drugih područja).

Vitalitet stanovništva:

- Stanovništvo pokazuje nepovoljna vitalna kretanja. Ovaj je prostor stalno bilježio prirodni pad stanovništva, jer je bilo više umrlih nego živorođenih, iako se u apsolutnom broju smanjuju obje ove skupine.
- U skladu s tim dobna struktura stanovništva pokazuje da ono ubrzano sve više stari.

Narodnosni sastav stanovništva:

- Prema narodnosnom sastavu u naseljima na području današnje Općine Donji Kukuruzari 1991. godine živjelo je 95,75 % Srba, 4,11 % Hrvata, dok je na sve ostale narodnosti otpadalo 0,14 % stanovništva neopredjeljene i nepoznate narodnosti.

Stanovništvo prema aktivnosti:

- većina stanovništva u naseljima na području današnje Općine Donji Kukuruzari živjela je od poljodjelstva

Demografske promjene kao posljedica domovinskog rata

Već nakon prvih početaka pobune i agresije na Hrvatsku na području Općine Donji Kukuruzari dolazi do velikih demografskih promjena. Iz privremeno okupiranih područja Banovine, Posavine, prognana je većina stanovnika hrvatske narodnosti, koje se privremeno smještavalo u drugim naseljima na području Županije ili u drugim područjima Hrvatske, a dio prognanog stanovništva je odlazio i u inozemstvo.

Nakon vojno - redarstvenih akcija "Bljesak" i "Oluja", koje su se dogodile u 1995. godini, hrvatske vojne i policijske snage oslobodile su ove krajeve i tako stvorile pretpostavke za povratak prognanika i obnovu njihovih kuća i naselja.

Tom prilikom je iz privremeno okupiranog područja današnje Općine Donji Kukuruzari iselila velika većina srpskog stanovništva, tako da su ovaj puta opustjela druga naselja i područja, posebno ona gdje su u većini živjeli stanovnici srpske narodnosti. Kasnije je na području današnje Općine Donji Kukuruzari našao smještaj i izvestan broj izbjeglica, pretežno Hrvata iz Bosne i Hercegovine.

U razdoblju od 1995. godine do danas obavljen je veliki dio radova na obnovi naselja i to prvenstveno infrastrukture i stambenih građevina, dok gospodarska obnova u punom smislu tek slijedi. Na područje Općine Donji Kukuruzari vratio se veliki dio prognanih Hrvata, a i dio izbjeglog srpskog stanovništva.

Pod utjecajem niza čimbenika kao što su: društvena i gospodarska kriza koja je već bila prisutna u minulom desetljeću, posljedice Domovinskog rata, neizvjesna sudbina dijela prognanika i izbjeglica, te potreba korjenite preobrazbe društva, koji će se procesi nastaviti i u slijedećim godinama; nije jednostavno na duži rok predvidjeti demografske promjene.

Veoma je teško izraditi bilo koju i kakvu prognozu, projekciju, procjenu ili predviđanja kretanja broja stanovnika, odnosno planirati broj stanovnika za veće ili manje društveno - političke zajednice i samostalna naselja.

Puno toga se izmijenilo posljednjih godina i to ne samo u ovoj Općini nego i u širem okruženju, što mora utjecati i na kretanje broja stanovnika u ovom području.

Došlo je do velikih migracija, brojni su stanovnici, osobito mladi, stradali u ratu, smanjuju se natalitet (prirodni priraštaj), pogoršavaju se vitalne značajke.

Unatoč svim navedenim ogradama vezano na relativnu točnu procjenu broja stanovnika, za potrebe izrade "Studije naselja Sisačko - moslavačke županije"¹ napravljena

¹ "Studija naselja Sisačko - moslavačke županije", CPA d.o.o., Zagreb, 1997.

je procjena kretanja broja stanovnika na području Sisačko-moslavačke županije do 2005. godine, uzimajući u obzir sva navedena ograničenja, ali i poticajne mjere, koje će se u spomenutom razdoblju podržavati.

Ciljevi i smjernice demografskog razvitka

Radi ublažavanja demografskih poremećaja u Općini Donji Kukuruzari, potrebno je utvrditi ciljeve demografskog razvitka i smjernice, a sve u cilju da se nepovoljni demografski procesi, koji postaju ograničavajući čimbenik razvitka, usmjere prema poželjnom kretanju pučanstva za što treba težiti ostvarenju sljedećih ciljeva :

- revitalizirati brdsko-planinska te ratom opustošena područja Općine Donji Kukuruzari,
- osigurati povratak prognanika u svoja naselja,
- poticati povratak hrvatskog stanovništva iz dijaspora,
- osigurati uvjete za ostanak mlađeg stanovništva na području općine,
- obnavljati ruralna naselja gdje za to postoje objektivne potrebe i mogućnosti,
- poboljšati standarde i kvalitetu življenja stanovništva.

U okviru cjelokupne strategije i razvojne politike, na županijskoj razini treba predložiti sustav mjera i postupke koji bi trebali ublažiti postojeće poremećaje i pozitivno utjecati na demografske tokove :

- provoditi poticajnu, selektivnu i prostorno organiziranu populacijsku, ali i druge politike u općini (poreznu, stambenu, socijalnu, agrarnu, razvojnu, obrazovnu i dr.),
- utvrditi posebne mjere za revitalizaciju ruralnih naselja, uz poticanje obiteljskog poduzetništva,
- izvršiti otkup neobrađenog plodnog zemljišta, te ga zajedno sa zemljištem koje je već u vlasništvu države dodijeliti, prodati uz povoljnu cijenu ili dati u dugoročni zakup poljoprivrednom stanovništvu,
- omogućiti porezne i druge olakšice, te davati povoljne kredite poslodavcima koji će u demografski ugroženim dijelovima Županije razvijati gospodarske djelatnosti i koji će pretežno zapošljavati domaće stanovništvo.

Prognoza kretanja broja stanovnika u Općini Donji Kukuruzari

Procjena broja stanovnika u Županiji u 2010. godini temelji se na očekivanjima da će u razdoblju koje nas očekuje doći do potpune obnove ratom oštećenih građevina i infrastrukture, te vezano na to povratka prognanika, da će početi djelovati poticajne mjere hrvatske Vlade koje se odnose na naseljavanje pograničnih područja Republike Hrvatske, te da će doći do povratka određenog broja odbjeglih Srba, kao i do doseljavanja hrvatskog stanovništva iz prostora BiH i Srbije.

Stanovništvo 1991., 2001. i 2010. godine

Naziv općine ili grada	Broj stanovnika 1991.godine	Broj stanovnika 2001.godine	Okvirna prognoza broja stanovn. 2010. godine	Razlika 1991– 2001	%	Razlika 2001–2010	%
OPĆINA DONI KUKURUZARI	3063	2047	3000	- 1016	-35,15	953	32,7

Ocjena stanja u odnosu na gospodarske i prostorne pokazatelje

Cjelokupno područje Općine Donji Kukuruzari je izrazito ruralno područje i dominiraju mala ruralna naselja, razbacana po čitavom prostoru općine.

Najveće mogućnosti za razvoj ima općinsko središte Donji Kukuruzari zbog blizine Hrvatske Kostajnice tj. pograničnog prijelaza, te naselja Mečenčani I Donja Velešnja.

Potencijalna mogućnost za nastanak novih poduzeća leži u :

- geoprometnom položaju naselja Donji Kukuruzari
- šumarstvu-prerada drva i izrada predmeta od drveta (prozora, parketa...)
- poljoprivredi (ekološki uzgoj bilja)
- lovni i ribolovni turizam
- proširenje kapaciteta tvornice obuće.

U većem dijelu Općine Donji Kukuruzari rasprostranjena su tla koja su srednje pogodna za poljoprivredu, a uz rijeku Sunju nalazimo tla koja bi nakon melioracije bila visoko pogodna za poljoprivredu. Brdsko područje je uglavnom područje šuma hrasta kitnjaka, kestena i običnog graba.

Veliki dio općine (sve osim naselja u glavnu cestu Petrinja – Hrvatska Kostajnica), radi promjena prirodnih i društvenih značajki rezultirao je zapuštenosti pojedinih područja koja imaju za posljedicu postupnu promjenu krajobraza, a razlozi su (depopulacija, provedena obnova ruralnih naselja, prometna izoliranost i sl.)

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja obrađeni su u osnovnom dokumentu prostornog uređenja Županije, a to je Prostorni plan Sisačko- moslavačke županije, te kao osnovni dokument prostornog uređenja predstavlja obvezu postupanja u prostoru za sve planove niže razine, pa tako i za Prostorni plan uređenja Općine Donji Kukuruzari.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA, POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

IZVODI IZ «STUDIJE NASELJA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE»

Razvoj naselja na području Općine Donji Kukuruzari detaljno je obrađen u «Studiji naselja Sisačko –moslavačke županije».

Studija je izrađena tijekom 1997 g., kada su korišteni podaci iz popisa stanovništva 1991. godine, no danas su poznati i rezultati popisa 2001.g.,tako da će procjena broja stanovnika za 2010.godinu biti drugačija od prikazane u Studiji.

Općine Donji Kukuruzari je potpuno neurbaniziran prostor. Naselja su izrazito ruralnog karaktera, te ne pokazuju trendove urbanizacije. U Općini Donji Kukuruzari sva naselja su manja od 500 stanovnika.

Prema «Studiji naselja Sisačko-moslavačke županije» razvojne promjene naselja u razdoblju od 1991-2005. godine su sljedeće:

naziv općine	izrazito nezadovoljava u razvitku		zaostaje u razvitku		stagnacija procesa razvoja		uravnoteženi razvitak naselja	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
D.Kukuruzari	1	6,7	1	6,7	8	53,3	5	33,3

Prema navedenoj Studiji 86,6% naselja Općine Donji Kukuruzari pokazuje razvojne osobine.

Ovi podaci su se temeljili na procjenama broja stanovnika, no budući se sada zna broj stanovnika, može se reći da su sva naselja u Općini u fazi zaostajanja, te da su razvojni trendovi nepovoljni iz nekoliko razloga i to:

- dugogodišnja okupacija,
- depopulacija,
- razorenost,
- spora obnova infrastrukture, industrije i poljoprivrede.

Prema popisu stanovništva 2001 godine

NASELJA 1-100 STANOVNIKA	NASELJA 101-500 STANOVNIKA
GORNJA VELEŠNJA	BABINA RIJEKA
GORNJI KUKURUZARI	BOROJEVIĆI
DONJI BJELOVAC	DONJA VELEŠNJA
GORNJI BJELOVAC	DONJI KUKURUZARI
KOSTREŠI BJELOVAČKI	KOMOGOVINA
LOVČA	MEČENČANI

KNEZOVLJANI	PREVRŠAC
	UMETIĆI

FUNKCIONALNA SHEMA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE MAJUR
(izostavljena su naselja ispod 200 stanovnika)

LOKALNO SREDIŠTE VI. REDA (važnija općinska središta)	OSTALA VEĆA NASELJA VII. REDA (naselja saviše od 200 stanovnika)
DONJI KUKURUZARI	DONJA VELEŠNJA

IZVOD IZ «PROMETNE STUDIJE SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE»

U ovoj Studiji detaljno je analiziran prometno - geografski položaj Županije, te ratne štete nastale na prometnom sustavu.

a) Cestovni promet

Na području Općine Donji Kukuruzari planirana je rezervacija alternativnog koridora autoceste za istraživanje koji prolazi iz smjera sjever-jug istočnim dijelom Općine.

Razvoj ostale infrastrukture nije planiran (željezničke i sl.)

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

IZVOD IZ «KONCEPCIJSKOG RJEŠENJA PRIORITETNIH FAZA RAZVITKA VODOOPSKRBE NA PODRUČJU SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE»

Vodoopskrbni sustav «Hrvatska Kostajnica» temelji se na vodi izvorišta «Pašino vrelo» koje se nalazi u dolini desne obale rijeke Sunje između naselja Borojevići i Mečenčani.

Prema uspostavljenoj koncepciji razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije, predviđa se proširenje postojećeg vodovoda Hrvatske Kostajnice, budući da raspoložive količine vode izvorišta «Pašino vrelo» nadmašuju potrebe za pitkom vodom toga sustava.

Voda se planira transportirati od izvorišta «Pašino vrelo» putem crpki i tlačnoopskrbnog cjevovoda u središnji vodospremnik «Panjani».

Ovaj spremnik će služiti za podmirenje fluktuirajućih potrošnji u naseljima uz i unutar trokuta Hrvatska Kostajnica - Sunja - Hrvatska Dubica, dakle i naselja Općine Donji Kukuruzari.

Cjevovod je planiran za sva naselja Općine, kroz određene faze razvoja vodoopskrbe.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA

IZVOD IZ «IZVJEŠĆA O STANJU U OKOLIŠU SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE»

U Studiji su obrađeni podaci o stanju okoliša na prostoru Sisačko-moslavačke županije, te se iz istih može zaključiti da:

- u Općini Donji Kukuruzari nema opasnog tehnološkog otpada;
- u Općini Donji Kukuruzari nema organiziranog odvoza komunalnog otpada, a divlja smetlišta nalaze se na cijelom području općine
- prema karti «stanje kakvoće zraka» Općina Donji Kukuruzari spada u područje čistog zraka
- moguća su razmišljanja o formiranju zajedničkog odlagališta komunalnog otpada za općine Majur, Donji Kukuruzari i Grad Hrvatsku Kostajnicu, čime bi se smanjila ulaganja u izgradnju i održavanje istoga.

**IZVOD IZ «PROGRAMA GOSPODARENJA OTPADOM SISAČKO-MOSLAVAČKE
ŽUPANIJE»**

Na području Općine Donji Kukuruzari evidentiran je građevinski otpad kao rezultat ratnih razaranja. Taj otpad dijelom je iskorišten u procesu obnove, ali je u velikoj mjeri neodgovarajuće odložen te će ga ubuduće trebati posebno rješavati u onim djelovima gdje ugrožava okoliš.

Ukupna količina evidentiranog komunalnog otpada iznosi 1793,44 t .

Za sve jedinice lokalne samouprave (općine/gradove), Prema zakonu o otpadu potrebno je organizirati zbrinjavanje komunalnog otpada na po okoliš zadovoljavajući način.

Općina Donji Kukuruzari je premala da bi sama organizirala odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada, pa se predlaže da tri općine (Majur, Donji Kukuruzari i Grad Hrvatska Kostajnica) zajednički organiziraju odvoz i zbrinjavanje otpada na zajedničku deponiju.

Također se predlaže da Općina organizira odvojeno sakupljanje otpada, kako bi se smanjile količine otpada koje je potrebno odložiti, budući bi se odvojenim sakupljanjem odvojili vrijedni iskoristivi sastojci.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

2.2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Danas na području Općine Donji Kukuruzari prema zadnjem popisu 2001.godine živi 2017 stanovnika, a u općinskom središtu Donjim Kukuruzarima živi 222 stanovnika. Jedino naselje koje ima više od 300 stanovnika je Donja Velešnja.

U ovom gospodarski slabo razvijenom području bilo je znatnih ratnih razaranja, a osjetile su se posljedice i kroz stradale u ratnim operacijama i zbog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica iz ovih i drugih krajeva. Konačno, nakon potpunog oslobođenja ovog prostora od strane hrvatske vojske i policije u kolovozu 1995., srpsko stanovništvo je masovno iselilo u Srbiju ili u Bosnu, dok se hrvatsko i drugo do tada prognano stanovništvo počelo postupno vraćati u svoj zavičaj i započelo s obnovom svojih kuća i naselja. U neka naselja i dijelove Županije useljava se i nastanjuje brojno prognano hrvatsko stanovništvo iz Bosne, te tako utječe na novu demografsku sliku ovog prostora.

Stanje prema popisu iz 1991. godine:

Prema službenom popisu iz 1991. u Općini Donji Kukuruzari je živjelo 3063 stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti 1991. god. iznosila svega 26,92 st/km².

Rezultat kretanja broja stanovnika u Županiji u razdoblju od 1953. do 1991. pokazuje da je migracijski saldo bio negativan što znači da je iz ovog prostora iselilo više njegovih stanovnika nego se u njega uselilo novih stanovnika iz drugih područja, što su značajke tradicionalno emigracijskog područja.

Stanovništvo Općine Donji Kukuruzari pokazuje nepovoljna vitalna kretanja, te je bilo više umrlih nego živorođenih, iako se u ukupnom broju obje ove skupine smanjuju.

Dobna struktura stanovništva pokazivala je da ono ubrzano sve više stari. Prema narodnosnom sastavu u naseljima na području današnje Općine Donji Kukuruzari živjelo je 95,75 % Srba, 4,11 % Hrvata, dok je na sve ostale narodnosti otpadalo 0,14 % stanovništva neopredjeljene i nepoznate narodnosti.

Većina stanovništva u naseljima na području današnje Općine Donji Kukuruzari živjela je od poloprivrede.

Tablica – procjene broja stanovnika Sisačko-moslavačke županije prije rezultat popisa 2001:

	Broj stanovnika po popisu 1991.	Broj Srba povratnika do 11.mj. 1998.	Prirodno kretanje stanovništva 1991. 1997.	Procjena broja stanovnika 1997. ^A	Procjena broja stanovnika 1999. ^B	Procjena br. stanov. 1999. ^C	Proc.J.br . stan. 2010.
D.KUKURUZARI	2.610	105	- 39	185	2.190	468	800

Napomene:

^A podaci iz "Studije naselja Sisačko - moslavačke županije"

^B podaci iz studije "Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko-moslavačke županije", pretpostavka mirnodopskog kretanja broja stanovnika sa trendom promjena broja stanovnika kao u razdoblju 1981. - 1991. godine

^C podaci iz studije "Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko-moslavačke županije", pretpostavka da broj priključaka električne energije odgovara broju domaćinstava, prosječni broj članova domaćinstava kod bivših okupiranih naselja iznosi 1,7 članova, a kod ostalih naselja 3,1 članova po priključku

Budući su Studije (navedene) rađene prije popisa stanovništva 2001. godine, podaci se znatno razlikuju, pa tako današnji broj stanovnika Općine Donji Kukuruzari iznosi 2017, što je najbliže podatku o broju stanovnika (procjeni) iz studije "Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko - moslavačke županije"

Na temelju raspoloživih podataka za prostor Županije, i pored navedenih ograda, ipak je moguće uočiti sljedeće:

1. Povratak stanovništva započeo je od 1995-1996 godine, da bi se intenzivirao 1999-2000. godine
2. Povratak stanovništva u područje domicilnih naselja išao je znatno brže nego obnova gospodarstva. Ne priđe li se ozbiljnije rješavanju obnove gospodarstva, ovakav bi se povratak vrlo brzo mogao pretvoriti u novo iseljavanje, što bi za duže razdoblje onemogućilo revitalizaciju područja Županije.
3. Povratnici se više vraćaju u gradska naselja Petrinju i Glinu nego u ruralna brdska naselja s potpuno razorenou infrastrukturu što pojačava polarizaciju prostora.
4. Usprkos uvjetno velikom povratku u pravilu su se više vraćale starije osobe što će dodatno otežati ukupnu revitalizaciju područja jer otežava biološku obnovu, a bitno će se odraziti i na nedostatak radne snage.

Stanje prema popisu iz 1991. godine:

OPĆINA DONJI KUKURUZARI	Površina		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA		Gustoća naseljenosti
			popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.	popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj stan / km ²
OPĆINA DONJI KUKURUZARI	113,8	100	3063	100	2047	100	1070	100	899	100	901	723	18,0
UKUPNO													
Babina Rijeka	10,8	9,5	250	8,16	188	9,37	81	8,99	65	7,23	70	58	17,5
Borojevići	14,3	12,6	294	9,60	174	8,43	113	12,54	73	8,12	89	62	11,9
Donja Velešnja	8,1	7,1	443	14,46	356	17,10	136	15,09	121	13,46	120	106	42,6
Gornja Velešnja	10,4	9,2	189	6,17	72	3,67	59	6,55	44	4,89	52	32	7,1
Donji Kukuruzari	5,7	5,0	301	9,82	226	11,00	95	10,54	98	10,90	86	72	38,9
Gornji Kukuruzari	4,5	3,9	119	3,89	78	3,77	43	4,77	33	3,67	36	32	16,9
Donji Bjelovac	2,2	1,9	107	3,49	52	3,42	31	3,44	27	3,00	27	30	32,1
Gornji Bjelovac	3,4	3,0	141	4,60	105	4,71	47	5,21	41	4,56	39	35	27,5
Komogovina	9,5	8,4	287	9,37	188	8,92	113	12,54	89	9,90	88	75	18,9
Kostreši Bjelovački	2,4	2,1	87	2,84	52	2,43	35	3,88	32	3,56	31	18	20,8
Lovča	9,6	8,5	107	3,49	26	1,29	51	5,66	53	5,90	34	15	2,7
Mečenčani	9,6	8,5	218	7,12	168	8,43	89	9,88	80	8,90	74	66	17,6
Knezovljani	4,9	4,3	177	5,78	79	3,97	59	6,55	47	5,23	54	32	16,4
Prevršac	12,8	11,3	207	6,76	159	7,73	71	7,88	54	6,00	58	53	12,1
Umetići	5,5	4,5	136	4,44	124	5,75	52	5,77	46	5,12	42	37	21,1

Smjernice iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije

Demografska obnova

Uzajamna povezanost i uvjetovanost gospodarskog i demografskog razvitka temelj je razvojnog planiranja. Za gospodarsku revitalizaciju područja potrebno je radno sposobno stanovništvo na ukupnoj razini, od kojih jedan dio ima managerske sposobnosti za uvođenje novih proizvodnih programa. Posebnim poticajima potrebno je osigurati povratak radno sposobnog stanovništva u mjesta rođenja ili u neka druga područja.

Oblik demografske obnove Županije ne smije se stoga ograničiti samo na klasično poticanje reprodukcije stanovništva, koje može dati rezultate samo u dužem vremenskom razdoblju, a nema sigurnosti da brojnije mlađe generacije neće emigrirati iz tog područja. Stoga je potrebno primjenjivati različite oblike obnove, uključujući i druge oblike gospodarske i općenito ukupne revitalizacije.

1. Potrebno je postaviti okvire gospodarske revitalizacije, naročito južnog dijela Županije, čime se posredno ostvaruju uvjeti za veću reprodukciju malobrojnog reproduksijski sposobnog stanovništva i dolazak novog stanovništva.
2. Opći okviri obnove znače primarno omogućavanje ostanka stanovništva, jer je emigracija mlađeg, obrazovanijeg i reproduksijski sposobnog stanovništva najveća prepreka svakoj demografskoj obnovi. Potrebno je omogućiti uvjete gospodarskog razvoja u kojem domicilna populacija nema prirodni pad stanovništva.
3. Povratak prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba prvenstveno će značiti povećanje brojnog stanja populacije no, s obzirom na primarni povratak uvjetno starijih osoba i očekivani nepotpuni povratak, neće bitnije utjecati na znatniju promjenu reproduksijskih kretanja.
4. Moguće mjere revitalizacije morale bi omogućiti zapošljavanje i stambeno zbrinjavanje u županijskim područjima posebne državne skrbi iz sredstava socijalnog i gospodarskog programa.
5. Demografska obnova županijskog područja u trenutnim demografskim uvjetima može se temeljiti na ostanku novopridošlog stanovništva iz Bosne i Hercegovine, povratku dijaspori i omogućavanju dolaska novog obrazovanijeg, mlađeg i reproduktivno sposobnog stanovništva.
6. Ostanak novopridošlog stanovništva iz Bosne i Hercegovine mora se rješavati njihovim zbrinjavanjem, resocijalizacijom, akulturacijom i integracijom u novu sredinu. Ova populacija dolazi iz područja nekoliko puta veće reprodukcije i može određeno vrijeme zadržavati reproduksijski okvir i navike sredina iz kojih su došli, te postati nositelj reprodukcije na području Županije.
7. Povratak stanovnika s rada u inozemstvu nije intenzivan (oko 4,5 % ukupnog stanovništva), te neće bitnije utjecati na promjene postojećih procesa.
8. Znatno broje hrvatskih iseljenika u raznim dijelovima svijeta objektivno predstavlja drugu važnu populaciju, uz onu novopridošlu iz Bosne i Hercegovine, kao potencijalnu u demografskoj obnovi Hrvatske. Zakonom o područjima posebne državne skrbi potrebno je riješiti ključno pitanje kako taj potencijal privući u Sisačko-moslavačku županiju.
9. Potpuno je jasno da se demografska obnova Županije može provoditi u sklopu gospodarske obnove, kao njen integralni dio i važna pretpostavka svakog planiranja u prostoru.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO RAZVOJNE STRUKTURE

Osnovni cilj politike gospodarskog razvitka Općine Donji Kukuruzari temelji se na:

- donošenju odluka na temelju što veće neposredne suradnje sa stanovništvom i uključivanjem svih sudionika kod odlučivanja u zajedničkim ciljevima ;
- zajedničkog pristupa gospodarskom razvoju sa županijske i lokalne razine, uz istovremenu primjenu instrumenata i mjere potpore razvoju sa državne razine.

Glavni ciljevi gospodarskog razvitka općine su:

- priskrbiti razvojnu pomoć u ratom stradalim dijelovima općine i gospodarski nerazvijenim i ugroženim područjima;
- povećati ukupni narodni dohodak i razinu obrazovanja ljudi;
- smanjiti nezaposlenost i povećati produktivno zapošljavanje;

Pod-ciljevi za ostvarivanje glavnih ciljeva su:

- potaknuti razvoj dinamičnih, inovativnih i izvozno usmjerenih lokalnih proizvodnih sustava;
- unaprijediti gospodarstvo vlastitim, državnim i inozemnim resursima podržavajući infrastrukturu za poduzetništvo;
- unaprijediti poljoprivredu, proizvodnju hrane i razvoj sela;
- poticati strana ulaganja u općinu; privlačiti i koristiti druge strane resurse za razvoj;
- čuvati i unapređivati okoliš, spomeničku baštinu i krajolik, te druge stečene i stvorene resurse za budući razvoj;
- prostor općine koristiti tako da gospodarstvo, posebno mala i srednja poduzeća, budu locirana na postojećim razvojnim osima, a u ostalim dijelovima općinskog prostora razvijati gospodarske djelatnosti koje čuvaju i unapređuju okoliš i prirodu;
- poticati regionalno partnerstvo te razvijati samopovjerenje i društvenu koheziju;
- ubrzati promjene tradicionalne strukture za donošenje odluka u kreiranju i provedbi mjera politike razvoja, te potaknuti stvaranje novih oblika upravljanja na svim razinama Županije;
- prioritetne akcije i projekte uobličiti za stratešku preobrazbu;
- prevrednovati međunarodni granični položaj općine, posebno s obzirom na Pakt o stabilnosti, tržišne i resursne mogućnosti susjedne države.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Za očekivati je da će se najbrže razvijati naselje **Donji Kukuruzari** kao općinsko središte.

Sva ostala naselja na području općine imati će izrazito agrarno obilježje. Za očekivati je da će seoska naselja s većim mogućnostima agrarnog gospodarenja zadržati svoje ruralne značajke, s odgovarajućim osuvremenjivanjem života i rada u njima, dok će dio naselja izumrijeti, što se posebice odnosi na naselja koja su udaljena i nedovoljno povezana s ostalim dijelom općine i Županije.

Jedan od bitnih preduvjeta razvoja je socijalnog karaktera. Demografski manjkovi nisu nastali samo kao posljedica domovinskog rata, već su bili iskazivani i prije kroz negativan prirast stanovništva.

Razvoj naselja treba težiti postupnom preokretu u ruralnoj sferi tj. planske intervencije potrebno je prilagoditi stvaranju mogućnosti za razvoj poljoprivredne proizvodnje na bitno drugačijim osnovama od današnjih.

Razvitak krupne infrastrukture² na području Općine Donji Kukuruzari u idućem će se razdoblju odvijati prema zacrtanim programima i prioritetima u okviru sljedećih mjerila:

- održavanje i rekonstrukcija županijskih cesta
- eventualna izgradnja autoceste Zagreb-Split
- u punoj mjeri uvažavati i dopunjavati se sa srodnim prometnim sustavima, te poticati mješovite prijevoze robe.

Prioriteti **razvitka vodoopskrbe³** na području Općine Donji Kukuruzari:

- pristupiti istraživanjima vodocrpilišta "Pašino Vrelo", te izradi i provedbi dugoročnih programa sanacija postojećih vodovodnih sustava s ciljem sustavnih smanjenja gubitaka vode,
- pristupiti evidentiranju, te utvrđivanju pravnog, ekonomskog i tehničko - tehnološkog statusa i stanja tzv. "lokalnih vodovoda", s ciljem izrade cjelovitih programa aktivnosti za uređenje i organiziranje istih u skladu sa zakonski uvjetovanim odrednicama propisanim za djelatnost javne vodoprivrede.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Jedno od temeljnih načela na kojem danas gradimo principe zaštite kulturne baštine je činjenica da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, tj. sa širim prostorom.

Na tim principima je definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je prostorna baština.

Pod pojmom prostorna baština podrazumijevamo "topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

Uz tradicionalni pojam zaštite spomenika kulture i prirode, ravnopravno se pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara, odnosno valorizacija svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti.

Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, proširena je terminologija zaštite na pojmove zaštite kulturne i prirodne, odnosno prostorne baštine.

U tom kontekstu valorizirani su krajolici i pejzaži općine Donji Kukuruzari, bilo da su prirodni okvir naselja, brežuljci obrasli šumama ili ljudskom rukom kultivirani predjeli u blizini naselja ili povijesnog spomenika.

Najveća vrijednost ovog područja je osim vrijednih primjera graditeljske baštine (sakralnih građevina, ruralnih cjelina i dijelova...) također i očuvani krajolik, koji je sinteza prirodnih, pejzažno-reljefnih osobitosti i antropogenih djelatnosti.

Iako se zaštita kulturne baštine provodi po posebnim zakonima, Prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu.

U cilju sustavne brige za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna su opredjeljenja sljedeća:

- uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite graditeljske baštine i kulturnih vrijednosti
- neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine, te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade, radi djelotvornije zaštite ali i radi uključivanja u razvojne programe
- revizija postojeće konzervatorske dokumentacije za zaštićene povijesne cjeline

² Izvodi iz : "Studije prometnog sustava Sisačko - moslavačke županije", izradio Institut građevinarstva Republike Hrvatske, Zavod za prometnice, Zagreb, ožujak 1999.

³ Izvodi iz : "Konceptijskog rješenja prioriteta faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko - moslavačke županije", izradio "Hidroprojekt - ING" d.o.o., Zagreb, lipanj 1998.

- zaštita mogućih arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti
- uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na područjima povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihove povijesne vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojem pripadaju
- u sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primijeniti integralni oblik zaštite te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnog stvaralaštva radi odgojno-obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka
- izbjegavati pravocrtnu regulaciju vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata
- duž međa čuvati živice i pojedinačna stabla kao tradicionalni oblik razdiobe prostora
- spriječiti daljnju neplansku izgradnju kuća i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima
- očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskog gospodarstva, biopoljoprivrede, obrtništva, rukotvornih vještina, turizma te poticanje seoskog stanovanja kao mogućeg izbora
- zadržavanje i očuvanje prostornih odnosa definiranih tijekom povijesti, koji se manifestiraju u cjelovitoj slici prostora kao kulturnog krajolika
- očuvanje povijesnog naseobinskog ustroja, parcelacije i tradicijske arhitekture
- oživljavanje povijesnih oblika naseljenosti – sela, zaselaka u okviru njihovog prostornog okruženja, povijesne matice, parcelacije i tradicijske građevne strukture
- revitalizacija napuštenih sela i zaselaka izuzetne etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti
- očuvanje i obnova tradicijske arhitekture, stambene i gospodarske
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih funkcija i sadržaja, poljoprivrednih kultura kao što su tradicionalni način obrade zemlje i uzgoj tradicionalnih vrsta stoke
- zadržavanje i očuvanje karakterističnih toponima, naziva sela, brežuljaka i potoka, od kojih neki imaju povijesno, simbolično značenje
- očuvanje i obnova svih građevina i sklopova s kulturno povijesnim obilježjima
- istraživanje i prezentacija arheoloških nalaza i mjesta važnih za lokalnu ali i nacionalnu povijest.

U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine općine Donji Kukuruzari, kao polazna osnova budućeg razvitka treba biti:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz je povijesnog kontinuiteta razvitka određene sredine, pa ju treba štititi od svake daljnje devastacije i degradacije njenih temeljnih vrijednosti
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, koja je zajedničko djelo čovjeka i prirode, odnosno rezultat je ljudskog djelovanja kroz povijest
- osim vrednovanja građevina, reprezentativnih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene gradnje, koja je nositelj identiteta određenog prostora, te ju treba očuvati u izvornim oblicima i po mogućnosti u izvornoj namjeni
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti.

Zaštita i obnova kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti postavlja se kao važan zadatak na kojem Banija ali i cijela Hrvatska trebaju graditi svoj identitet.

Izrađene su različite studije koje prostor Općine Donji Kukuruzari tretiraju na način da se uvide i zaštite kulturne i prirodne vrijednosti ovog prostora.

NAČELA I CILJEVI ZAŠTITE KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

I. **U kroz povijest formiranom , kulturnom krajoliku promatranog područja prožimaju se prirodni i kultivirani krajolik sa graditeljskim naslijeđem.Ravnopravno ih valoriziramo sagledavajući u cijelosti kulturnu i prirodnu baštinu na području Općine.**

II. **Valorizirani su:** padine Zrinske gore brdoviti predjel sa područjem naselja G.Kukuruzari, Donjim i Gornjim Bjelovcem, Bjelovački Kostreši, kultivirano poljoprivredno područje Prevršca,Mečenčana, Borojevića i okolno područje korita rijeka Sunje i Lovče te njihovih pritoka sa pripadajućom **graditeljskom baštinom** .

Dok je skoro u cijelosti sačuvan prirodni i kroz povijest kultivirani krajolik, graditeljska baština pogotovo ona tradicijska je velikim dijelom ozbiljno građevinski degradirana . Evidentirano je 159 objekata koji posjeduju u cijelosti ili u manjoj mjeri obilježja tipologije tradicijske aritekture promatranog područja a i šire regije / Zrinska gora i Banovina/. Obzirom na loše građevinsko stanje tih građevina od kojih je 68 nenaseljeno a dio preostalih je dato na privremeno korištenje, do izgradnje novih objekata, možemo zaključiti da je tradicijska povjesna izgradnja na promatranom području ozbiljno ugrožena.

Glavni uzroci propadanja i nestanka tradicijske drvene izgradnje su slijedeći:

- već ionako podložan propadanju građevni materijal tradicijskog graditeljstva, vrlo skromnog u gabaritu,uzrok je fizičkom propadanju postojeće tradicijske građevne strukture .
- slaba naseljenost a pogotovo veliki postotak napuštenih nekih i srušenih kuća kao posljedica zadnjih ratnih zbivanja na ovome prostoru.Krajnje ekonomski ugroženo preostalo stanovništvo ,uglavno starije dobi nije u mogućnosti adekvatno održavati ili obnavljate takvu izgradnju.
- nova izgradnja oblikovanjem,gabaritom,dispozicijom na parceli uglavnom ne posjeduje one osnovne karakteristike tradicijske izgradnje toga područja već stihijskim lociranjem nove građevine odmah iza stare daju naslutiti njezino neminovno uklanjanje.
- demografska promjena stanovništava sa pripadajućim gospodarskim i tradicijskim obilježjima

Jedan od osnovnih ciljeva je očuvati povijesni karakter prostorne strukture i obilježja povjesne matrice samih naselja koja na ovome području većinom longitudinalne sheme. Naselja su oduvijek posjedovala međusobni prostorni odmak pa iako neka od njih i povjesno izdužena i u slijedu uz cestu, Prevršac, Borojevići, Mečenčani / planirana kraiška naselja / oduvijek je početak i kraj naselja prepoznatljiv a često i naznačen drvoredom/ D. Velešnja/. Ta obilježja je nužno zadržati kao i očuvanje tradicionalnih područja poljoprivrednog zemljišta. Stoga povećanja građevnih zona po dubini naselja nije prihvatljiva kao ni preveliko povećavanje građevne zone na još uvijek neizgrađenim potezima između susjednih naselja.

U cilju zaštite integralnih vrijednosti ovoga područja potrebno je uskladiti sve oblike nove izgradnje sa osnovnim izvornim povijesnim oblicima i prostornim osobitostima graditeljske baštine i pripadajućeg okoliša, kako bi se sačuvale njihove povijesne vrijednosti koje su zajedno sa vrijednostima prirodnog i kultiviranog krajolika sastavni dio prepoznatljivosti ovog prostora . Iz tih razloga treba u najvećoj mjeri održavati tradicionalni agrar uz oprezno uvođenje netipične poljoprivredne djelatnosti koje uključuju primjenu neadekvatnih pratećih objekata/ npr. plastenici/

Način zaštite takvih tradicionalnih sredina u prvom redu je revitalizacija koja uz nužno naseljavanje tog područja uključuje očuvanje tradicionalne djelatnosti/poljoprivreda, stočarstvo i tradicionalni obrti/ kao osnova i za razvoj specifičnog oblika turizma i rekreacije- lov i ribolov, sport, i te osiguravanje visokog ekološkog standarda ovog područja. Isto tako potrebno je u takvu sredinu predvidjeti i stanovanje koje nije nužno ovisno o tradicionalnim djelatnostima već pretpostavlja djelatnosti koje se po karakteru i potrebnim

sadržajima uklapaju u taj prostor. Prateća nova izgradnja mora se prilagoditi tipološkim i oblikovnim karakteristikama tradicijske izgradnje.

Zbog razaranja, propadanja, i zapostavljanja sveukupne povijesne graditeljske baštine kroz mnogo desetljeća, te nedovoljno istraživanje i dokumentiranje arheološke baštine, ovo je područje osiromašeno u ovom segmentu prostorne baštine, no u segmentu kulturnog krajolika koji se odnosi na prirodni i kultivirani krajolik sa jasnim još uvijek sačuvanim tragovima tradicijskog graditeljske strukture i skoro u cijelosti sačuvane povjesne matrice i cjelokupne prostorne strukture povjesnih naselja, predstavlja izrazitu vrijednost.

Lokacije arheoloških zona povjesnih utvrđenja u potpunosti prostorno izolirane treba uklopiti unutar koncepcije definiranja i prezentiranja cjelokupnog kulturnog krajolika Zrinske gore i Banovine. Unutar područja Općine njihovom rehabilitacijom / istraživanje, konzerviranje i uključivanje u društveni i kulturni razvoj/definirali bi se prostorni akcenti koji bi dodatno naglasili vrijednost cjelokupne prostorne baštine.

IZVOD IZ STUDIJE: «ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI»

Kao zaštićeni dio prirode koji se štiti kroz prostorno - plansku dokumentaciju je "**Pašino Vrelo**" - hidrološki spomenik prirode, a ujedno i zaštićeno prema Zakonu o vodama (izvorište).

Predlaže se i zaštita **Zrinske gore** kao zaštićenog krajolika.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE DONJI KUKURUZARI

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Jedna od temeljnih zadaća prostornog uređenja je zaštita prostora kao prirodnog resursa, što nameće obziran način korištenja. Društveni odnos prema korištenju prostora u novije je vrijeme bitno promijenjen, te se Republika Hrvatska i Ustavom, a potom i donošenjem Strategije i Programa prostornog razvitka odredila za politiku održivog razvoja.

Promjena i kvalitetniji odnos spram prostora i njegovog korištenja može se oživotvoriti uvođenjem informatičkog, znanstveno - istraživačkog, koordinacijskog i napose odgovarajućeg zakonskog okvira kao ključne podloge za provođenje smjernica Plana, usuglašavanja razvojnih interesa i postupaka, te pripremu temeljnih preduvjeta za pojedine razvojne pravce.

U fazi određivanja razvojnih preduvjeta nužno je afirmirati ustavnu odrednicu o prostoru kao dijelu nacionalnog bogatstva, ograničenog i u kvalitativnom i u kvantitativnom pogledu, kroz niz mjera, usuglašanih planskih akcija i zabrana, kako bi neposredni i dugoročni ciljevi i interesi postali prepoznatljivi elementi razvoja.

Ciljevi racionalnog korištenja i zaštite prostora su :

- preispitivanje važećih građevinskih područja u odnosu na izgrađenost u prostoru;
- racionalno planiranje novih površina za razvoj naselja i gospodarskih pogona;
- poboljšavanje efikasnosti korištenja svih postojećih već angažiranih prostora;
- gašenje neprimjerenih sadržaja u prostoru uz njegovu sanaciju i revitalizaciju;
- određivanje prostora vrijednih resursa na kojima je isključena prenamjena prostora;
- prilikom planiranja trasa prometne i komunalne infrastrukture prioritetno ispitati mogućnosti korištenja postojećih koridora i izbjegavati zauzimanje novih površina (posebice poljoprivrednih i šumskih);

- u odnosu na ostale načine korištenja zemljišta težiti povećanju u korist poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Promjena odnosa prema prirodnim resursima (pitka voda, vrijedne prirodne cjeline, poljoprivredne i šumske površine itd.) je nužna i postala je osnovni postulat u najnovijoj generaciji dokumenata prostornog uređenja. Kako je načelno jasno da su resursi ograničeni, u idućem planskom razdoblju potrebno je predložiti raznolike mogućnosti korištenja resursa.

Promjena odnosa prema resursima, naime omogućuje intenzivniji razvoj komplementarnih djelatnosti u tercijaru (npr. "kontinentalni" tip turizma), te razvojno aktiviranje društvenih djelatnosti obrazovanja, zdravstva, kulture i rekreacije.

2.3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA, IZGRAĐENOST, ISKORIŠTENOST I GUSTOĆU IZGRAĐENOSTI, OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Sukladno preporuci iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije pri određivanju površina građevinskih područja potrebno je voditi računa o preporučenoj normi od 300 m² po stanovniku brutto građevinskog područja naselja.

S obzirom na to da je područje općine Donji Kukuruzari slabo nastanjen prostor, te obzirom na tradicionalni oblik naselja i izgradnje, opravdana je brdska raštrkana izgradnja (naselja općine su neracionalno građena, razvučena uz cestu, ili razbacana po brdima) s tradicionalno slabom naseljenošću.

Kako se, vezano na demografske i društvene promjene, ukidanje društvenog vlasništva, te očekivani razvoj malih i srednjih poduzeća na području Županije očekuju novi zahtjevi za gradnjom stambenih i gospodarskih sadržaja, Prostornim planom Županije utvrđuje se **preraspodjela građevinskih područja** na način da se, zadržavajući ukupnu površinu građevinskog područja, zadovolje **sljedeći uvjeti**:

- povećanje građevinskih područja u demografski aktivnim naseljima, te njihovo smanjenje u naseljima s negativnim demografskim pokazateljima;
- uključenje postojećih izgrađenih poteza u građevinsko područje gdje god je to moguće;
- utvrđivanje provedbenim odredbama smjernica za rekonstrukciju i nadogradnju postojećih zgrada izvan građevinskih područja;
- sustavno uvažavanje svih uvjeta za ograničenja građevinskih područja (klizišta, strma područja, zemljišta nedovoljne nosivosti, plavljena područja, zone intenzivne poljoprivrede, oranice 1. i 2. kategorije, postojeći i planirani prometni i infrastrukturni koridori, šumsko zemljište, zaštitni pojas spomenike prirodne i kulturne baštine, vrhovi uzvisina, zaštita vodocrpilišta, zaštita okoliša, zaštita koridora u kojima je posebnim gradskim odlukama zabranjena gradnja i sl.);
- planiranje gospodarskih zona u područjima koja je moguće kvalitetno opremiti prometnicama i komunalnom infrastrukturom;
- u ukupnom odnosu površine građevinskog područja ne povećati, već samo preraspodijeliti na drugi način, u skladu sa stvarnim potrebama na terenu.

Kako je u brdskom dijelu prostora Općine tradicionalno znakovita raštrkana gradnja stambenih građevina izvan građevinskog područja naselja, pregledom postojeće dokumentacije utvrđeno je da dio postojećih izoliranih građevina nije bio uključen u građevinska područja naselja, te se planira ista i nadalje voditi kao izdvojena građevinska područja.

2.3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Budući razvoj općine Donji Kukuruzari biti prvenstveno usmjeren na razvojno i demografski aktivnija područja.

odabirom ograničenog broja naselja s prioritetom u razvoju omogućiti će se:

- osiguranje prostora za širenje stambenih i radnih zona
- otvaranje novih radnih mjesta u poljoprivredi i uslugama u jačim gravitacijskim središtima
- unapređenje standarda naselja (društveni, obrazovni i rekreacijski sadržaji)
- kvalitetno opremanje komunalnom infrastrukturom
- zaštita okoliša i ambijentalnih vrijednosti.

Ciljevi razvitka komunalne infrastrukture su :

- gradnja lokalne cestovne mreže u planiranim urbanim područjima;
- razvijanje ostalih infrastrukturnih sadržaja koji na lokalnoj razini trebaju učinkovito pratiti gospodarski razvitak;
- iskoristivost sustava komunalne infrastrukture na lokalnoj razini;
- na najmanju moguću mjeru smanjiti nepovoljne utjecaje komunalne infrastrukture na stanje okoliša (izgradnjom cjelovitih sustava odvodnje i obrade otpadnih voda);
- osiguranje prostornih i tehnoloških pretpostavki za postupanje s otpadom.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE DONJI KUKURUZARI U ODNOSU NA PROSTOR I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Područje Općine Donji Kukuruzari nalazi se na južnom dijelu Sisačko-moslavačke županije. Okruženo je Općinama: Sunja, Majur, Dvor, te Gradovima: Petrinja, Glina i Hrvatska Kostajnica.

Najznačajniji je utjecaj Grada Hrvatska Kostajnica, zatim gradova kojima je okružena (Petrinja, Glina), nešto manje Sisak, dok ostali gradovi sjevernog dijela Županije nemaju nikakav utjecaj i vrlo su slabo povezani s općinom Donji Kukuruzari.

Općina do prije Domovinskog rata nije postojala kao zasebna jedinica lokalne samouprave, već je bila u sastavu Općine Hrvatska Kostajnica.

Prijeratno razdoblje razvoja gospodarstva u općine Donji Kukuruzari praktički se nije niti zamjećivalo iz prethodno navedenog razloga (općina nije postojala kao zasebna cjelina, već kao dio druge općine).

Razvoj i napredak Hrvatske Kostajnice temeljio se na industriji koja je postojala u samom naselju Kostajnica (uglavnom tekstilne industrije), te u naselju Majur (drvene industrije).

Donji Kukuruzari su bili "nedovoljno razvijeno područje", u kojem se stanovništvo uglavnom bavilo poljoprivredom i to stočarstvom, dok ostale industrije nije bilo.

Tijekom Domovinskog rata, ovo je područje raseljeno i devastirano, te ne nakon oslobođenja započela obnova i povratak stanovništva.

Nedostatak financijskih sredstava za saniranje direktnih i indirektnih šteta, malen broj stanovnika, malena ulaganja u prostor i njegove resurse, nezainteresiranost šire zajednice, odlike su stanja u gospodarstvu današnje općine Donji Kukuruzari.

U gospodarskoj strukturi općine prije rata najviše udjela je imala poljoprivreda (uglavnom individualna proizvodnja), trgovina, dok ostale djelatnosti gotovo nisu bile prisutne na ovom prostoru.

Mogućnosti prostornog razvoja područja općine Donji Kukuruzari su ograničene s obzirom na:

- relativno mali broj stanovnika,
- negativan demografski trend,
- pretežno brežuljkast i šumovit teren,
- rubni položaj
- slabu prometnu povezanost i nerazvijenost prometnog sustava Općine
- nerazvijenu industriju
- slabo razvijenu poljoprivrednu proizvodnju (individualnog tipa).

Na prostoru općine Donji Kukuruzari postoje i potencijali za razvoj:

- očuvana priroda (turizam);
- šumovit kraj s vrijednom drvnom masom (mogućnost otvaranja malih proizvodnih pogona za preradu drveta, te izradu prozora, parketa i sl);
- poljoprivredno zemljište u blizini vodotoka koje predstavlja mogućnost i potencijal za razvoj stočarstva i ratarstva (uzgoj zdrave hrane, organiziranje obiteljskih farmi za uzgoj goveda, pilića, čak i nojeva);

- mogućnost razvoja lova i ribolova...

Boljim prometnim povezivanjem svih naselja općine, ulaganjem u obnovu i revitalizaciju naselja, te u poljoprivredu postigla bi se zadovoljavajuća razvijenost općine.

Temeljna namjena prostora

Na području općine Donji Kukuruzari, koja obuhvaća površinu od oko 11380 ha, prevladavaju poljoprivredne površine različitog stupnja ekonomske isplativosti (oranice, livade, pašnjaci, voćnjaci).

Poljoprivredne površine zauzimaju cca 5 007,2 ha tj. **44,4 %**. Od toga su 27,8 % oranice i vrtovi; 0,7 % voćnjaci ; 0,06 % vinogradi; 8,1 % livade i 7,6 % ostalo poljoprivredno zemljište.

Veće površine su pod šumama. Šumskog zemljišta je oko 4 346,76 ha, od čega je obraslo 4 267,80 ha, odnosno **pod šumama** je cca **37,5 % površina**.

Naselja i infrastruktura zauzima cca 2 105 ha odnosno **18,5%** ukupne površine.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je 81,9 % površina Općine Donji Kukuruzari obraslo biljnim pokrovom kao osnovnom značajkom, dok se rezultat ljudskog djelovanja uglavnom svodi na stambenu izgradnju uz prometnice, te infrastrukturu.

Posljedica ovoga je nenarušena ekološka ravnoteža velikih prostora koji trebaju postati osnova obnove i revitalizacije.

Općina Donji Kukuruzari je područje disperznog tipa naseljenosti. U protekolu razdoblju usporedno s procesom usitnjavanja seoskih naselja i povećanjem broja izrazito malih naselja, odvija se i proces iseljavanja u urbane prostore.

Sustav naselja

Za naselja Općine Donji Kukuruzari se može reći da su sva ruralnog tipa. Naseljenost je disperzna, odnosno naselja su «razbacana» po cijelom prostoru Općine, no najveći broj naselja se nalazi smješten uz glavnu prometnicu D-30, odnosno uz županijsku cestu Ž-3241.

Područno i veće lokalno središte –općinsko središte

Sve središnje funkcije općine koncentrirane su u općinskom središtu Donji Kukuruzari. Ovo naselje je kao i sva ostala naselja u općini ruralnog karaktera, a kao takvo će se razvijati u ubuduće.

Manja lokalna (poticajna razvojna središta)

Naselja Mečenčani u kojima se nalazi postojeći objekti osnovne škole i poštanskog ureda , te naselje Donja Velešnja koja ima najveći broj stanovnika a i u njemu se predviđa formiranje sportsko rekreativne zone te zone za gospodarski razvoj planira se da će se razviti u manja lokalna središta.

Ostala naselja

Ostala manja ruralna naselja (Babina Rijeka, Borojevići, Gornja Velešnja, Gornji Kukuruzari, Donji Bjelovac, Donji Bjelovac, Gornji Bjelovac, Komogovina, Kostreši Bjelovački, Lovča, Knezovljani, Prevršac, Umetići) sastavni su dio mreže naselja i razvijaju se primarno na poljoprivrednoj aktivnosti.

Dio malih seoskih naselja koja će u budućnosti ostati bez stalnih stanovnika treba sagledati kao prostore sekundarnog stanovanja, seoskog turizma i rekreacije (npr. naselje Lovča).

Tipovi prostora s obzirom na prevladavajuće oblike upotrebe

Na prostoru Općine Donji Kukuruzari razlikujemo nekoliko osnovnih vrsta upotrebe prostora i to:

- izrazito ruralna područja sa seoskim naseljima
- područja za intenzivnu poljoprivredu
- područja slobodnog prirodnog prostora
- područje primarnih infrastrukturnih koridora

Kategorija «izrazito ruralna područja sa seoskim naseljima» obuhvaća sva naselja Općine Donji Kukuruzari u kojima živi domicilno stanovništvo, kojem je osnovna djelatnost poljoprivreda.

Područje za intenzivnu poljoprivredu je najkvalitetniji prostor za poljoprivrednu proizvodnju, a nalazi se u dolinama vodotoka.

Područje slobodnog prirodnog prostora je prostor s visoko očuvanim stupnjem prirodnosti. Obično je ovaj prostor obrastao šumama.

Područje primarnih infrastrukturnih koridora je prostor na kojem je jak utjecaj čovjekove djelatnosti, a očituje se kroz izgradnju cesta (državnih, županijskih, lokalnih), izgradnju energetskog sustava i sl.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA (NASELJA I IZGRAĐENE STRUKTURE; POLJOPRIVREDNE, ŠUMSKE, VODNE TE POVRŠINE POSEBNE NAMJENE I OSTALE POVRŠINE)

Tablica 3.

Redni broj	Općina DONJI KUKURUZARI	oznaka	ukupno (ha)	% od Općine	stan/ha	ha/stan
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Građevinska područja ukupno izgrađeni dio GP -kontinentalno	GP	316,20 240,70	2,8 2,1	6,4 8,4	0,16 0,12
1.2.	Izgrađene strukture van građ. područja ukupno -gospodarska namjena -površine za iskopavanje min.sir. -pov.uzgajališta (akvakultura) -poslovana namjena -ugostit.turist.namjena -sport.rekreac.namjena	I E H K T R	9,90 3,30 6,60	0,09 0,03 0,06		0,01
1.3	Poljoprivredne površine obrađivo ukupno - osobito vrijedno - vrijedno obrađivo - ostalo obrađivo tlo	P P1 P2 P3	3 227,70 2147,10 1080,60	28,3 18,9 9,4		1,6
1.4.	Šumske površine ukupno gospodarske zaštitne posebne namjene	Š Š1 Š2 Š3	4346,80 4246,80	38,2 38,2		2,2
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	2584,20	22,7		1,3
1.6.	Vodne. ukupno - vodotoci - jezera - akumulacije - retencije - ribnjaci	V R	334,00 334,00	2,9 2,9		0,17
1.7.	Ostale – ukupno -posebne namjene -površine infrastrukture sustava -grobља	N IS G	318,50 310,00 8,50	2,77 2,7 0,07		0,16
	OPĆINA DONJI KUKURUZARI		11 380,00	100,0	0,18	5,64

3.2.2. RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA NASELJA- GRAĐEVINSKA PODRUČJA

Postojećim dokumentima prostornog uređenja (PPO Kostajnica iz 1985.g.) zauzete su velike površine za građevna područja naselja. Brutto gustoća stanovanja uzevši u obzir popis stanovnika 2001. g., najveća je u naseljima Donja Velešnja I Donji Kukuruzari, a najmanja u Lovči I Bjelovačkim Kostrešima.

Neučinkovitost korištenja prostora u Prostornim planovima bivših općina naročito dolazi do izražaja kada je kao posljedica rata dio područja Općine ostao slabije naseljen.

Budući razvoj naselja na području općine Donji Kukuruzari temeljiti će se na razini njihovog položajnog značaja, demografskoj strukturi (koja je u dijelu općine bitno narušena posljedicama rata), mogućnostima građevinske obnove naselja, kao i mogućnostima osiguranja osnovnih komunalnih sustava (promet, vodoopskrba, elektroopskrba, plinska mreža i telekomunikacije). S obzirom na strukturu naselja (velika raštrkanost, pogotovo naselja u brdskim područjima općine), nije za očekivati da će se ovi procesi, bitno uvjetovani ekonomskim mogućnostima, u svim naseljima općine odvijati brzo i u skladu s potrebama i željama. Sigurno je da će to biti dugogodišnji proces, u kojem će se neka naselja, s obzirom na svoju strukturu, demografski i ekonomski potencijal brže razvijati i na taj način će postati nositelji gospodarskog razvitka.

Prostorne pretpostavke, kojima će takav razvoj biti omogućen, osigurane su prvenstveno razumnim planiranjem granica građevinskih područja unutar kojih će se pojedina naselja razvijati.

Razvojni i demografski potencijali moraju biti jedan od glavnih uvjeta za određivanje građevinskih područja naselja. Pri tome za veliki dio naselja u općini za koja se ne očekuje demografski porast građevinsko područje mora biti svedeno samo na izgrađeni dio naselja (bez planiranih proširenja), dok su samo za naselja s pozitivnim kretanjima razvoja može planirati povećanje građevinskih područja na neizgrađene dijelove naselja.

Ukupno uzevši, kao rezultat stvarne situacije i stvarno utemeljenih razvojnih planova građevinska područja naselja dokumentima prostornog uređenja nove generacije (Prostorni planovi uređenja općina i gradova) moraju biti zadržana na razini koja je bila planirana Prostornim planovima bivših općina koja su danas na snazi. Ukoliko je to moguće, u skladu s demografskim i gospodarskim pokazateljima potrebno je smanjiti površinu građevnog područja i to :

- preraspodjelom neizgrađenog dijela građevinskog područja,
- zadržavanjem izgrađenog dijela, uz smanjenje neizgrađenog dijela građevinskog područja,
- zadržavanjem samo izgrađenog dijela građevinskog područja naselja.

Razvojni potencijali naselja

Uspoređivanjem brojnih faktora za očekivati je da najviše mogućnosti za razvitak ima općinsko središte **Donji Kukuruzari**, naselje **Donja Velešnja** koje je najbrojnije i ima planiranu zonu za gospodarski razvoj, te naselje **Mečenčani** koje ima postojeće društvene objekta.

Stagnacija u razvoju karakterizirati će slijedeća naselja: **Komogovina, Babina Rijeka, Borojevići, Prevršac, Knezovljani, Umetić, Gornja Velešnja**

Preostala naselja općine obzirom na svoju strukturu , izdvojenost, udaljenost od važnijih prometnih pravaca, nedostatak demografskog potencijala kroz duže razdoblje,

opustošena područja uzrokovana ratom, u idućem razdoblju očekuje izraziti demografski pad: **Lovča, Kostreši Bjelovački, Gornji Bjelovac, Donji Bjelovac, i Knezovljani.**

ANALIZA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA

Tablica – Pregled površina građevinskih područja za naselja Općine Donji Kukuruzari

Naselje	Postojeće granice građevnog područja iz PPO Kostajnica 1985.*	građevinsko područje-PPUO Donji Kukuruzari 2003.				povećanje građ. područja (ha)	smanjenje građ. područja (ha)
		izgrađeni dio		neizgrađen i dio(ha)	UKUPNO (ha)		
		%	(ha)				
Babina Rijeka	30,95	73%	22,50	8,45	30,95	PRERASPODJELA	
Borojevići	27,30	77%	20,90	6,40	27,30	-	-
Donja Velešnja	29,30	76%	22,40	6,90	28,30	-	-1,0
Gornja Velešnja	6,35	97%	6,15	0,20	6,35	-	-
Donji Kukuruzari	41,40	70%	28,90	15,50	44,40	+3,0	-
Gornji Kukuruzari	14,50	79%	11,50	2,0	13,50	-	-1,0
Donji Bjelovac	6,45	83%	5,35	1,10	6,45	PRERASPODJELA	
Gornji Bjelovac	10,40	89%	9,90	1,20	11,10	+0,7	-
Komogovina	38,2	77%	28,10	5,60	33,70	-	-3,0
Kostreši Bjelovački	7,25	52%	3,50	3,25	6,75	-	-0,5
Lovča	11,00	97%	9,70	0,30	10,00	-	-1,0
Mečenčani	36,8	74%	27,30	9,50	36,80	-	-
Knezovljani	25,70	62%	15,40	7,30	22,70	-	-2,0
Prevršac	26,70	74%	20,40	6,30	26,70	-	-1,0
Umetići	10,5	84%	8,00	1,50	9,50	-	-1,0
U k u p n o	322,80+217,00=545,0		240,70	75,50	316,20	+3,70	-10,5

*NAPOMENA: U postojećem Prostornom Planu Općine Kostajnica u građevinska područja naselja bile su uračunate zone stanovanja, zone sporta i rekreacije te zone malih farmi uz stanovanje. Ukupna površina tako izračunatih građ.područja iznosi 545,00 ha. U ovom planu građevinskim područjem obuhvaćene su samo zone stanovanja, sport i rekreacija su posebno iskazani u namjeni površina, a farme sa pripadajućim poljoprivrednim zemljištem se u pravilu grade izvan građevinskog područja naselja.

Analiza građevinskih područja naselja :

a) Povećanje građevinskog područja

Donji Kukuruzari - ukinuto građ. područje na parcelama koje su se našle u koridoru planirane autoceste, a prošireno na uključanje novih parcela prema molbama mještana.

Gornji Bjelovac –naselje kojem se povećava građ. područje u iznosu od 0,7 ha radi uvrštenja bespravno izgrađenih stambenih zgrada u građ. područje.

b) Preraspodjela građevinskog područja

Donji Bjelovac - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata (potok), a prošireno na uključanje bespravno sagrađenih objekata.

c) Zadržavanje površine građevinskog područja

U naseljima **Borojevići, Gornja Velešnja**, zadržane su postojeće granice građevinskog područja.

d) Zadržavanje izgrađenog i smanjenje neizgrađenog dijela građevinskog područja

Donja Velešnja - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata (potok); a uključanje bespravno sagrađenih objekata te parcela prema molbama mještana.

Gornji Kukuruzari - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata

Komogovina - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata (potok); djelomično I preraspodjela na uključanje bespravno sagrađenih objekata.

Kostreši Bjelovački - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata (kosine).

Lovča – ukinut dio građ. područja predviđen za centralne sadržaje zbog izrazitog pada broja stanovnika

Knezovljani - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata (potok).

Prevršac - ukinuto građ. područje na parcelama nepogodnima za gradnju objekata te prema zahtjevima konzervatora

Umetići – dio građ. područja je ukinut za građenje I to je postala površina za sport I rekreaciju.

Sveukupni bilans površina građevinskog područja:

Tablica – Pregled površina građevinskih područja za naselja Općine Donji Kukuruzari

Naselje	nove granice građevnog područja iz PPO (ha)	Izgrađeni dio građ. područja (ha)	%	Broj stanovnika 2001. god.	stanovi 2001.		domaćinstava 2001.
					broj	%	
Babina Rijeka	30,95	22,50	73%	188	65	7,23	58
Borojevići	27,30	20,90	77%	174	73	8,12	62
Donja Velešnja	28,30	22,40	76%	356	121	13,46	106
Gornja Velešnja	6,35	6,15	97%	72	44	4,89	32
Donji Kukuruzari	44,40	28,90	70%	226	98	10,90	72
Gornji Kukuruzari	13,50	11,50	79%	78	33	3,67	32
Donji Bjelovac	6,45	5,35	83%	52	27	3,00	30
Gornji Bjelovac	11,10	9,90	89%	105	41	4,56	35
Komogovina	33,70	28,10	77%	188	89	9,90	75
Kostreši Bjelovački	6,75	3,50	52%	52	32	3,56	18
Lovča	10,00	9,70	97%	26	53	5,90	15
Mečenčani	36,80	27,30	74%	168	80	8,90	66
Knezovljani	22,70	15,40	62%	79	47	5,23	32
Prevršac	26,70	20,40	74%	159	54	6,00	53
Umetići	10,50	8,00	84%	124	46	5,12	37
UKUPNO	316,20	240,70		2047	899	100	723

3.2.3. RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA IZVAN NASELJA

Poljoprivredno tlo

Područje Općine Donji Kukuruzari karakteriziraju poljoprivredne površine u privatnom vlasništvu. Ratarska proizvodnja je slaba i uglavnom zadovoljava potrebe samih proizvođača.

Stočarska proizvodnja pokazuje pozitivna kretanja, te postoje realne osnove za razvojne grane poljoprivrede s obzirom na relativno velike površine pašnjaka.

Prema službenim statističkim podacima, ne postoje pojedinačni podaci za općinu Donji Kukuruzari, već su podaci jedinstveni za općine Majur, Donji Kukuruzari i Grad Hrvatska Kostajnica.

Struktura zasijanih površina je slijedeća:

oranice i vrtovi po načinu korištenja	zasijano – ha
žitarice	512
industrijsko bilje	-
povrće	27
krmno bilje	22
ukupno zasijane površine	516

Poticajne mjere Države za sjetvu ratarskih kultura na području navedene dvije općine i grada na dan 31. 5. 2001. godine odnose se na:

proizvodnja važnijih usjeva	proizvodnja u t	prinos po ha u t
pšenica	120	2,38
kukuruz	1421	3,50
krumpir	75	7,12
jabuke	126	12,08

S obzirom na prirodne uvjete i mogućnosti prodaje na tržište postoje značajne mogućnosti za razvoj proizvodnje stočne hrane, žitarica, povrća i voća, te industrijskih biljaka.

Brži razvoj poljoprivredne proizvodnje u nizinskom dijelu vezan je uz dodatna ulaganja u uređenje zemljišta. Agrotehničkim mjerama moguće je znatno povećati bonitet poljoprivrednih tala, te prinos na njima.

Razmještaj svih vrsta stočarske proizvodnje također je u najvećoj mjeri ovisan o razmještaju poljoprivrednih i mješovitih gospodarstava, koje je smješteno na cijelom području regije. Stočarstvo ima dobru budućnost, s obzirom da poljoprivredne površine predstavljaju ujedno i dobru sirovinsku bazu za stočarsku proizvodnju.

Neophodne su poticajne mjere Države u smislu organizirane proizvodnje, kreditiranja i osiguranja povoljnih otkupnih cijena.

Šumske površine

Šumom se smatra svaka površina veća od 10 ari obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumarskih proizvoda ili da ima zaštitnu funkciju ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Veliki dio prostora Općine Donji Kukuruzari pokriven je šumskom vegetacijom. Opće korisne funkcije šuma su sljedeće:

- zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava
- utjecaj na vodni režim i hidroenergetski sustav
- utjecaj na plodnost i poljoprivrednu proizvodnju
- utjecaj na klimu
- zaštita i unapređenje čovjekovog okoliša
- stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere
- rekreativna, turistička izdavnstvena funkcija
- utjecaj na faunu i lov.

Šumama na području Općine Donji Kukuruzari upravljaju Hrvatske šume p.o. Zagreb, Šumarija Sisak.

Sve šume Općine Donji Kukuruzari su gospodarske, a njima se gospodari prema gospodarskoj osnovi, izrađenoj sukladno zakonskim propisima koji se na bilo koji način tiču šume i šumskog ekosustava.

ukupna površina šum.zemlj.	obraslo	neobraslo	neplodno
4346,76 ha	4267,80 ha	18.91 ha	60,05 ha

prosječna drvena zaliha	režim korištenja šumskog fonda
238 m ³ /ha	16 000 m ³ /godišnje

Procjenjena struktura drvene mase je slijedeća:

- bjelogorica 98,5 %
- crnogorica 1,5 %.

Otvorenost šuma je 8,0 kn/1000 ha.

Potreba za pošumljavanjem nema.

Dosadašnjim načinom gospodarenja, odnosno propisanim etatom i uzgojnim radovima nastojalo se što bolje očuvati šumski ekosustav i tako pomoći održanju općekorisnih funkcija šuma.

Cilj gospodarenja šumama je osim očuvanja općekorisnih funkcija šuma i uzgoj mješovitih sastojina i poboljšanje strukture, čime će se povećati vitalnost i stabilnost šuma.

Vodne površine

Vodotoci

Površinske vode općine Donji Kukuruzari prema "Zakonu o vodama", čl. 15. pripadaju **vodnom području sliva rijeke Save**, odnosno temeljem Odluke o utvrđivanju slivnih područja ("Narodne novine" br. 20/96) **slivnom području "Banovina"**.

Ovo slivno područje obuhvaća slivove više vodotoka, od kojih je u općini Donji Kukuruzari najznačajniji vodotok Sunja.

Rijeka Sunja je desna pritoka Save, a duž toka s lijeve i desne strane prima niz manjih pritoka:

- s lijeve strane: Svinica, Radonja, Đipan
- s desne strane: Radakovac, Turija, Čađavac, Obreška.

Na području općine Donji Kukuruzari u Sunju utječu slijedeći potoci:

- s desne strane : Badušnica, Lovča, Plavičevica, Prevrška, Babina rijeka, Krivaja i Veleška rijeka
- s lijeve strane: Blatnjak, Grabovac i Madžarac

Posebna namjena

Na području općine Donji Kukuruzari nije predviđena izgradnja objekata, niti je potrebno rezervirati prostor za posebnu namjenu.

Površine infrastrukturnih sustava

Razvoj osnovne komunalne infrastrukture, te uređenje prometnica osnova su za razvoj ovog područja.

Zadovoljenje osnovnih komunalnih potreba (vodoopskrba, opskrba električnom energijom, odvodnja otpadnih voda, telekomunikacijske mreže i dr.) nužni su za što brži povratak stanovništva i njegov trajniji ostanak na ovom području.

Na području Općine Donji Kukuruzari određeni su koridori za postojeće dalekovode, te su rezervirani koridori za planirane dalekovode i alternativni koridor auto-cesta.

Groblja

Na području Općine Donji Kukuruzari postoji 14 grobalja.

Ne predviđa se zatvaranje, niti otvaranje novih groblja na prostoru Općine Donji Kukuruzari.

Tablica – Pregled groblja na području Općine Donji Kukuruzari

Groblje u naselju	Broj groblja	Gravitirajuća naselja
DONJI KUKURUZARI	2	Donji i Gornji Kukuruzari
GORNJA VELEŠNJA	1	
DONJA VELEŠNJA	1	
UMETIĆI	1	
MEČENČANI	2	Mečenčani i Prevršac
BJELOVAČKI KOSTREŠI	1	
LOVČA	1	
GORNJI BJEOVAC	1	Gornji i Donji Bjelovac
KNEZOVLJANI	1	
KOMOGOVINA	1	
BABINA RIJEKA	1	
BOROJEVIĆI	1	
Općina Donji Kukuruzari ukupno	14	

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

GOSPODARSKA NAMJENA

Proizvodni sadržaji

Današnja gospodarska situacija za koju su karakteristična nelikvidna poduzeća, česte i brojne blokade žiro računa, kašnjenje ili neisplata osobnih dohodaka radnicima, te kao krajnji rezultat prestanak rada nekih privrednih subjekata (stečaj), nikakva vanjsko trgovinska razmjena i sl. je vrlo nepovoljna.

U općini Donji Kukuruzari danas radi samo jedna tvornica i to obuće.

Ostale industrije na ovom prostoru nema.

Na prostoru općine postoje ili se planiraju manji proizvodni i trgovačko-uslužni obrti kao npr.:

- proizvodnja košara (postoji)
- tapiciranje namještaja (postoji)
- građevinski obrt (postoji)
- farma u Donjoj Velešnji (postoji)
- otkupna stanica za gljive, puževe i kestene (plan)
- farme vezane uz proizvodnju stoke za Gavrilović u Petrinji (plan)
- platenici (plan).

Razvojne mogućnosti leže u malom gospodarstvu, a vezane su za razvoj poljoprivrede (ratarstva i stočarstva), odnosno otvaranju farmi stoke, platenika i staklenika za uzgoj povrća i cvijeća, eventualnu preradu hrane (mali pogoni za sušenje voća, povrća i mesa), te uz korištenje drvne mase – pilane i preradu drveta, te bi se na ovim resursima trebalo zasnivati buduće gospodarstvo cijele općine.

Površine za razvoj proizvodnih sadržaja osigurane su u naselju **Donja Velešnja i iznose 3,30 ha.**



Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina

Na području Općine Donji Kukuruzari nema eksploatacijskih polja.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih uslužnih funkcija, te čine nadogradnju nekog područja, a usmjerene su na podizanje standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi. Podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu, te zdravstvenu kulturu na njihovom gravitacijskom i utjecajnom području.

Razvitak društvenih djelatnosti na području općine Donji Kukuruzari se predviđa u skladu s politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka, te predviđenim društveno gospodarskim razvitkom.

Postizanje većeg stupnja homogeniziranosti prostora predviđa se racionalnim i funkcionalnim razmještajem, te ekonomičnim i ispravnim dimenzioniranjem objekata društvene djelatnosti.

Na području Općine Donji Kukuruzari zastupljeni su sljedeći sadržaji javnog interesa:

1. uprava
2. udruge građana, političke stranke i druge organizacije
3. vjerske zajednice
4. prosvjeta
5. kultura
6. sport

Upravne funkcije u Općini Donji Kukuruzari obuhvaćaju djelatnosti lokalne samouprave na općinskoj razini, a smještene su u naselju Donji Kukuruzari.

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije osnivaju određene skupine stanovništva, zajedničkih interesa, radi zadovoljavanja nekih svojih potreba.

Vjerske zajednice u skladu s ustavnim pravom slobodne su i na području Općine Donji Kukuruzari slobodne su javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, druge zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima.



Prosvjeta

Sustav odgoja i obrazovanja na području općine Donji Kukuruzari obuhvaća predškolski odgoj i osnovno obrazovanje.

Predškolski odgoj

Do sada u općini Donji Kukuruzari nije bila otvorena niti jedna ustanova predškolskog tipa. Planirano je otvaranje predškolske ustanove (dječjeg vrtića) u naselju Donji Kukuruzari za 60-tero djece.

Osnovno obrazovanje

Za sada u općini Donji Kukuruzari radi jedna osnovna škola .

U 2002. godini je otvorena je osnovna škola u Mečenčanima. Ova škola ima 12 učionica i kabineta, a optimalni kapacitet škole je 500 učenika (u 2 smjene).

Na prostoru općine Donji Kukuruzari postoje zgrade škola (područnih) koje su sada devastirane, no uz određena ulaganja mogle bi se privesti svrsi obrazovanja:

objekt	naselje	stanje
osnovna škola	Mečenčani	obnovljeno

područna škola	Lovča	devastiran
područna škola	Komogovina	devastiran
područna škola	Babina Rijeka	devastiran
područna škola	Donja Velešnja	devastiran
područna škola	Donji Kukuruzari	preuređen objekt za potrebe općinskog poglavarstva
područna škola	Gornja Velešnja	prestala s radom 1985. god., objekt postoji
područna škola	Knezovljani	prestala s radom 1985. god., objekt postoji

Sportski tereni ne postoje, ali je planirano izgraditi sportski teren iza crkve Sv. Ilije u Donjim Kukuruzarima i u okolišu škole u Mečenčanima.

Srednješkolskih ustanova na prostoru općine nema, već učenici sa čitavog područja odlaze u srednju školu u Hrvatskoj Kostajnici.

Nije u planu niti otvaranje srednjih škola na prostoru Općine Donji Kukuruzari.

Kultura

U svrhu ostvarivanja strateškog cilja za podizanjem općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva potreban je daljnji razvitak svih vrsta kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti odnosno odgovarajućih institucija.

Porast broja stanovništva i podizanje općeg obrazovanja i kulturnih potreba stanovništva uvjetovati će daljnji razvitak kulturnih institucija.

Danas je u naselju Mečenčani uređen prostor (zgrada mjesnog odbora) kapaciteta 70 m², za gradsku knjižnicu i čitaonicu, koja će zadovoljiti potrebe za ovakvim sadržajem cijele općine.

Na prostoru općine postoje domovi u naseljima: Donja Velešnja, Donji Kukuruzari, Prevršac, Borojevići, Komogovina (spomen dom), koji bi se u budućnosti mogli koristiti za potrebe razvoja kulturnih djelatnosti i osnivanje različitih klubova, folklornih društava i sl.

Zdravstvo i socijalna skrb

Funkcija zdravstva obuhvaća zdravstveno osiguranje, zaštitu i djelatnost.

Ostvarivanje provođenja zdravstvene zaštite stanovništva ima značajnu ulogu u unapređenju kvalitete življenja.

Decentralizacijom nadležnosti u zdravstvu i socijalnoj skrbi poslovi gospodarenja i planiranja razvoja spuštene su na razinu lokalne i regionalne samouprave i uprave (županija, grad, općina) i na same ustanove zdravstva i socijalne skrbi.

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa za Državu pa je organizirana tako da omogućuje približno podjednake uvjete života svim stanovnicima u zemlji. Ova djelatnost se odvija u skladu sa razmještanjem i potrebama pojedinih skupina stanovništva.

Tablica - Mreža građevina zdravstvene zaštite ustanova socijalne skrbi kojima gravitiraju stanovnici općine Donji Kukuruzari

GRAD	PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	SEKUNDARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	TERCIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	USTANOVE SOCIJALNE SKRBI
HRVATSKA KOSTAJNICA	Dom zdravlja			-Centar za socijalnu skrb Petrinja -podružnica Hrvatska Kostajnica -planirana depadansa Doma umirovljenika
SISAK		Opća bolnica «Dr.Ivan Pedišić»		-planirana ustanova za mlađe osobe s poremećajima u razvoju -Dom umirovljenika - Dječji dom Vrbina
PETRINJA			Bolnica za kronične bolesti Petrinja	Dom umirovljenika Petrinja
TOPUSKO			Lječilište Topusko	
POPOVAČA			Neuropsihijatrijska bolnica «Dr.Ivan Barbot»	

SPORTSKI, REKREACIJSKI I TURISTIČKI SADRŽAJI

Radi održavanja psihofizičkih sposobnosti i zdravlja stanovnika, te sve prisutnijeg iskorištavanja slobodnog vremena, potrebno je što više pažnje posvetiti sportskim aktivnostima, rekreaciji zabavi i odmoru svih uzrasta stanovništva, a osobito mladeži.

Osnivanje i djelovanje raznih sportskih društava i udruga, te izgradnja i održavanje sportskih objekata biti će određeno društveno gospodarskim i demografskim razvitkom Općine Donji Kukuruzari.

Rekreacijske površine i sadržaji namjenjene stanovništvu odrediti će se planovima prostornog uređenja urbanističkih i detaljnih planova.Ovim planom evidentirana su postojeće zone u Umetićima I Mečenčanima te planirana u Donjim Kukuruzarima i Donjoj Velešnjoj. Ukupna površina planirana za sportsko-rekreacijsku namjenu je **6,6 ha**.

Lovstvo

Prema podacima Županijskog ureda za gospodarstvo, Odsjek poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, na području općine Donji Kukuruzari nalazi se dva zajednička lovišta i dva državna lovišta:

- zajedničko lovište broj 29. Hrvatska Kostajnica, lovozakupnik LU «Naretak» Hrvatska Kostajnica,
- zajedničko lovište broj 32. Hrvatski Čuntić, lovozakupnik LU «Lještarka» Jabukovac
- državno lovište broj III/30 Zrinska gora, nije u zakupu
- državno lovište broj III/30A Zrinska gora, lovozakupnik Branko Meštrović, Velika Gorica.

Na području Općine Donji Kukuruzari, kao niti na cijelom području Županije, nema uzgajališta divljači.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I / ILI OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno- povijesne cjeline)

TABLICA 3 (DRUGI DIO)

Redni broj	OPĆINA DONJI KUKURUZARI	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE			
	Zaštićena prirodna baština ukupno	NP	-	
	- nacionalni park	PP	-	
	- park prirode			
	- ostali zaštićeni dijelovi prirode	B	cca 5 500 ¹	48,3 %
2.2.	Zaštićena graditeljska baština ukupno			
	- arheološka područja		CCA 4 ²	0,03 %
	- povijesne graditeljske cjeline		-	
	Općina Donji Kukuruzari ukupno	-	5 504	100 %

napomena: ¹ – planski prijedlog zaštite zaštićeni krajolik Zrinska gora i hidrografski spomenik prirode Pašino vrelo

² – procjena površine arheološkog područja

3.4.1. ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Temeljem Zakona o zaštiti prirode («Narodne novine» br. 30/94 i 72/94) na području prostora Općine Donji Kukuruzari nema zaštićenih dijelova prirode, osim Pašinog vrela – izvorišta, koje se ne štiti prema Zakonu o zaštiti prirode, već prema Zakonu o vodama.

Ovim planom se predlaže zaštita Pašinog vrela kao spomenika prirode- hidrološkog te Zrinske gore u kategoriji zaštićeni krajolik .

3.4.2. ZAŠTIĆENA KULTURNA BAŠTINA

Na osnovu revidirane evidencije i valorizacije kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti područja općine Donji Kukuruzari napravljena je njihova sistematizacija prema vrstama .

Prilikom same reambulacije, dopunjena je postojeća evidencija kulturnih dobara koja se vodila u ovom Konzervatorskom odjelu, i koja je bila data u Elaboratu konzervatorsko urbanističke dokumentacije za Prostorni plan ZAJEDNICA OPĆINA SISAK, izrađenog 1984. god.

Nepokretna Kulturna dobra unutar područja zahvata Plana podijelili smo prema sljedećim vrstama:

1. POVIJESNA NASELJA I DJELOVI NASELJA

1..naselja seoskih obilježja

2. POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

2.1. Sakralne građevine

crkve i kapele

2.2. Stambene građevine

2.3. Vojno obrambene

2.4. Građevine gospodarskog i tehničkog karaktera-niskogradnje

3. POVIJESNO MEMORIJALNA PODRUČJA I OBILJEŽJA

4. ARHEOLOŠKA NALAZIŠTA I LOKALITETI

5. KRAJOLIK ILI NJEGOV DIO

- I. Upopisu koji slijedi navedena su sva kulturna dobra koja već imaju pravni status kulturnog dobra kao i ona koja imaju svojstva kulturnog dobra a nisu do sada registrirana ili preventivno zaštićena .i podliježu pravima i obavezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara bez obzira na njihov sadašnji pravni status zaštite
- II. Kulturna dobra u odnosu na pravni statusu zaštite kategorizirana su na sljedeći način:

R - registrirano kulturno dobro

P - preventivno zaštićeno kulturno dobro

PR – kulturno dobro predloženo za zaštitu

ZPP - evidentirano kulturno dobro- uvjeti zaštite dati kroz plan

Kulturna dobra valorizirana su sljedećim kategorijama:

- 1 kat. nacionalni značaj,
- 2.kat. regionalni značaj,
- 3.kat. lokalni značaj

Naselja u kojima je isčezla povijesna građevna struktura tradicijske izgradnje i uglavnom zamijenjena novom izgradnjom, ali kod kojih je i dalje očuvana osnovna povijesna matrica naselja ,nisu vrednovana tim kategorijama.Uvjeti zaštite i smjernice za zahvate unutar tog područja date su za zonu **zaštite kroz plan**.

Stara groblja izvan naselja evidentirana su i valorizirana po svojoj kulturno povjesnoj vrijednostite i uvrštena su u Memorialna područja

Stanje očuvanosti kulturnih dobara

Reambulacijom terena ustanovljeno je da na području obuhvata Plana povijesna naselja seoskih obilježja nisu očuvana u cjelini već je tradicijska građevna struktura očuvana samo u kraćim potezima ili što je najčešće kao pojedinačni objekti koja imaju svojstva kulturnog dobra. Takvo stanje osim poznatog fenomena "napuštanja sela"na promatranom području prouzrokovala su ratna i poratna događanja, II svj. rata a naročito Domovinskog rata.

Drvena tradicijska izgradnja, inače podložna bržem propadanju ako nije redovito održavana , rapidno je građevinski propala nakon njezinog napuštanja . a neki su njezini dijelovi i otuđeni/ prozori,vrata i drugi arh. elementi/

Osim naselja Lovča, djelovi naselja Babina Rijeka, Borojevići, Brđani ,Mečenčani, Donja Velešnja, Gornja Velešnja obuhvaćeni su zonom zaštite,dok su ostala naselja obuhvaćena zaštitom kroz Plan .

Područje obuvata plana kao dio **kulturnog krajolika Zrinske gore i Banovine** štitimo ne samo kao područje sa povijesnim graditeljskim naslijeđem već i kao vrijedni kultivirani i prirodni krajolik.Ovdje pratimo kroz povijest kontinuitet naseljenosti u njenim sačuvanim tragovima (graditeljska i arheološka baština) još uvijek nedovoljno istraženi,sa izraženim sačuvanim povijesnim poljodjelskim i stočarskim krajolikom kao neposredno okruženje povijesnih naselja u najvećem dijelu sa očuvanim prirodnim krajolikom.

POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA SISTEMATIZIRANIH PO VRSTAMA

A) POVIJESNA NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA

		Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.	Babina Rijeka- manji niz	PR	2
2.	Borojevići - manji niz	PR	2
3.	Brđani - manji niz	PR	3
4.	D. Bjelovac - manji niz	PR	3
5.	G. Bjelovac - manji niz	PR	3
6.	Knezovjani	ZPP	3
7.	Komogovina – poj. objek.	ZPP	3
8.	Kostreši Bjelovački	ZPP	3
9.	D. Kukuruzari	ZPP	-
10.	G. Kukuruzari	ZPP	3
11.	D. S. i G. Lovča	PR	2
12.	Mečenčani - manji niz	PR	3
13.	Prevršac	ZPP	3
14.	Umetići	ZPP	3
15.	D. Velešnja - manji niz	PR	3
16.	G. Velešnja - manji niz	PR	2

B) POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

Sakralne građevine

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Komogovine, parohijska crkva Preobraženja Kristova – 18. st.	PR	2
2.	D. Kukuruzari, Parohijska crkva Uspenja Bogorodice	PR	3
3.	Mečenčani, Parohijska crkva Presvete Bogorodice – 19. st.	PR	3

Stambene građevine

	Objekti predloženi za zaštitu	Status zaštite	Prijedlog kat.
	Babina Rijeka		

1.	k.br. 30 – prizemnica		
2.	k.br. 35 – prizemnica		
	Borojevići		
3.	k.br. 39 – prizemnica		
4.	k.br. 61 – prizemnica		
5.	k.br. 67 – prizemnica		
6.	k.br. 99 – prizemnica		
7.	k.br. 105 – prizemnica		
8.	k.br. 125 – prizemnica		
9.	k.br. 46 – jednokatnica		
10.	k.br. 62 – jednokatnica		
	Donji Bjelovac		
12.	k.br. 23 – prizemnica		
13.	k.br. 24 – jednokatnica		
	Kostreši Biokovački		
14.	k.br. 18 – prizemnica		
15.	k.br. 14 – jednokatnica		
	Mečencani		
16.	k.br. 38 – prizemnica		
17.	k.br. 75 – prizemnica		
18.	k.br. 91 – prizemnica		
19.	k.br. 103 – prizemnica		
20.	k.br. 81 – jednokatnica		
21.	k.br. 52 – jednokatnica		
	Prevršac		
22.	k.br. 11 – prizemnica		
	Donja Velešnja		
23.	k.br. 38 – prizemnica		
24.	k.br. 76 – prizemnica		
25.	k.br. 97 – jednokatnica		
	Gornja Velešnja		
26.	k.br. 3 – prizemnica		
27.	k.br. 37 – prizemnica		
28.	k.br. 52 – prizemnica		
29.	k.br. 24 – jednokatnica		
30.	k.br. 53 – jednokatnica		

	Evidentirani objekti unutar zona zaštite	Status zaštite –ZPP
	Borojevići	
1	k.br.36	
2	k.br.44	

3	k.br.61	
4	k.br.68	
5.	k.br.99	
6.	k.br1o1	
7	k.br105	
8	k.br84	
9	k.br76	
10	k.br.107	
	Gornja Velešnja	
1.	k. br. 3	
2.	k.br. 4	
3.	k. br. 37	
4.	k.br. 39	
5.	k. br. 41	
6.	k. br. 43	
7.	k. br. 45	
8.	k. br. 42	
9.	k. br. 46	
10.	k. br. 51	
11.	k. br. 52	
12.	k. br. 53	
13.	k. br. 55	
14.	Mlinica kod broja 4	
	Donja Velešnja	
1.	k. br. 76	
2.	k. br. 97	
	Brđani	
1.	k. br. 56	
2.	k. br. 58	
3.	k. br. 57	
	Babina Rijeka	
1.	k. br. 52 gosp. objekt	
2.	k. br. 47	
3.	k. br. 45	
4.	k. br. 49	
	Mečenčani	
1.	k. br. 101	
2.	k. br. 85	
3.	k. br. 97	
4.	k. br. 77	
	Gornji Bjelovac	
1.	k. br. 18	

Vojne – obrambene građevine

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Stari grad Prevršac – 15. st.	R445	2

Građevine gospodarskog, tehničkog karaktera- niskogradnje

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Babina Rijeka, 2 vodenice	ZPP	
2.	G. Velešnja, vodenica	ZPP	
3	Babina rijeka , drveni mostići	ZPP	
4	G. Velešnja ,drveni mostić	ZPP	
5	Borojevići ,most željezne,konstr i drvenim podlogom	ZPP	

C) POVIJESNO MEMORIJALNI SPOMENICI

3.1.	Groblja i lokaliteti starih groblja	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Babina Rijeka –staro groblje	ZPP	
2.	Borojevići – 3 stara groblja	ZPP	
3.	G. Bjelovac – staro groblje	ZPP	
4.	Komogovina –staro groblje	ZPP	
5.	D. Kukuruzari – staro groblje	PR	
6.	G. Lovra – staro groblje,novo groblje	ZPP	
7.	Mečenčan – staro groblje	ZPP	
8.	Prevršac – staro groblja	ZPP	

3.2.	Spomen obilježja	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Mečenčani, spomen obilježje za masovnu grobnicu žrtava Domovinskog rata	ZPP	
	u svim selima Općine –spomenici N.O.B.	ZPP	

D) ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

	Lokaliteti i zone	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Bjelovac – nalaz rimskog novca	ZPP	
2.	Borojevići – nalaz rimskog novca	ZPP	
3.	Brđani – nalaz rimskog novca	ZPP	
4.	Komogovina, Kordić Brdo - naseljeprapovijest	PR	2
5.	Komogovine – lokacija crkve sv. Križa – 14. st. i pravoslavni samostan iz 17. st.	PR	2
6.	G. Lovča, Crkvište –pretpostavljena lokacija srednjovjekovnog sakralnog objekta	ZPP	
7.	Prevršac, stari grad, 15. st.	R 445	2

E) KRAJOLIK ILI NJEGOV DIO

5.1.	Zaštićeni krajolik	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Padine Zrinske gore-vizure	PR	1

5.2.	Osobito vrijedan predio	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Brdoviti predio naselja G. i D. Bjelovac, Kostreši Bjelovački i G. Kukuruzari -vizure	Z.P.P.	2
2	Kostreši- vizura na cijelo područje Općine	ZPP	2
2.	Predio uz korito Babine rijeke i obostrano od ceste prema naselju Babina Rijeka-vizure	ZPP	2

INVENTARIZACIJA POVJESNIH NASELJA I ODREĐIVANJE ZONA ZAŠTITE

Na području općine Donji Kukuruzari, povijesna seoska naselja uz drevne povijesne komunikacije, i tragovi obrambene gradnje/ utvrde i čardaci/ pretstavljaju jedini vidljivi trag naseljenosti tog područja.

Prostorna struktura

Na promatranom području seoska naselja su isključivo u stambenoj funkciji sa gospodarskom osnovom uglavnom ratarskom i stočarskom, a sama matrica jednostavne je longitudinalne sheme. naselja na tim lokalitetima osnovana su već u 17 st. a karakteristična rahla uzdužna matrica osim što je iposljedica planiranja prostora prema odredbama Vojne Krajine./u Jozefinskom katastru iz 1782. god/ rezultat je i višestoljetne povezanosti i ovisnosti tamošnjeg življa sa svojim okruženjem. Prostornu izoliranost lokacije imaju uglavnom brdska naselja G.i D. Bjelovac, Bj. Kostreši , G. Kukuruzari,G.Velešnja, Brđani i zaseoci Lovče.

Izolirana naselja predstavljaju prepoznatljivi element konfiguracije prirodnog krajolika i veliku ambientalnu vrijednosti, jer je struktura naselja eksponirana sa prilaznih vizura. Stoga se odnos izgrađene i neizgrađene površine nesmiye narušiti, a površine uz rijeke i potoke te na prilazima naselja moraju zadržati i dalje neizgrađen karakter.

Za razliku od ovih naselja ravničarski karakter imaju naselja Donji Kukuruzari,D.Velešnja, Prevršac, Mečenčani ,Borojevići i Komogovina . Prostorni odmak odnosno prilaz naselju naglašen je ozelenjenim prostorom / livade ili drvoredi/.

VALORIZACIJA

Uglavnom sva su naselja u Općini linijska, uglavnom obostrano izgrađena uz cestu. Osnovno obilježje većine sela ovoga područja je rahla izgradnja sa nekoliko karakterističnih tipova objekata, drvene ožbukane ili neožbukane prizemnice paralelne ili okomito postavljene na ulicu sa rijetkim primjerima koso postavljenim na regulacioni pravac, katnice dvostrešnih ili poluskošenih visokih krovista, u cijelosti drvene ili na ožbukanim kamenom zidanim prizemljima.postavljene paralelno ili okomito na cestu.

Naselja se još uvijek odlikuju ujednačenim mjerilom kuća i gospodarskih zgrada, primjenom karakterističnih materijala završne obrade: drvenim planjkama, oblicama, drvenim kanatom, zatvorenim "mazamicom" ili žbukom, a ponegdje i sa visokim kamenim" podrumom"i crijepom kao pokrovom, a postavljene ili okom i uvučene od regulacione linije ili paralelno skoro ili jedva uvučeno od nje, a po visini su prizemnice .

Iako u manjem broju i sve više zamijenjene novom tipološki i oblikovno neprimjerenom izgradnjom,u manjim potezima predstavljaju prostorne cjeline visoke ambientalne vrijednosti.

Evidentirani objekti tradicijske arhitekture predloženi za zaštitu svakako se mogu uvrstiti među vrijednije objekte ovog područja, no svi su gotovo izvan stambene funkcije, napušteni i prepušteni propadanju.

Nerijetko gospodarski objekti su građevinski bolje usčuvani nego sam stambeni objekt.Velike u kamenu zidane štale, sa drvenim sjencima iznad, kao i komore za žito te koševi za kukuruz..

Naselje Lovča / Donja ,Srednja i Gornja/predstavlja primjer sačuvane prostorne strukture sa djelomično obnovljenim objektima ali po tipologiji, dispoziciji i materijalu u svemu prema tradicijskom uzoru.

Osim naselja Donji kukuruzari čija građevna struktura nije zadržala obilježja tradicijske arhitekture, preostala naselja na području zahvata PPO vrednovana su 2kat.-regionalnog značenja i 3kat.-lokalnog značenja..i to u odnosu na njihova kulturno povijesna obilježja, ambientalne vrijednosti ,stupnju očuvanosti povijesne tradicijske strukture i obilježja i vrijednosti neposrednog okruženja i okolnog krajolika. Iako je uglavnom povijesna tradicijska izgradnja obnavljana tokom vremena , a unutar te strukture interpolirana i novija često tipološki neadekvatna izgradnja po svojoj tipologiji, materijalu i prostornoj dispoziciji ona je 4/zadržala vrijednosti proizašle iz istinske spoznaje čovjeka o prirodi i njenim zakonitostima. Materijali, orijentacija, izbor terena gradnje u odnosu na komunikaciju i konfiguraciju, udaljenost od plavljenih površina, korištenje voda i poljoprivrednog zemljišta, čimbenici su koji na ovome području karakteriziraju seoske aglomeracije,

Na svrstavanje područja Zrinske gore u najvišu kategoriju kulturnog krajolika

/ Konzervatorska dokumentacija za prostorni plan županije Sisačko Moslavačke,/ osim intaktne prirode, doprinjeo je još uvijek nepomučen prostorni odnos između tradicijskih aglomeracija sa načinom življenja i svih elemenata njihovog prirodnog okruženja.

DEFINIRANJE ZONA ZAŠTITE

U cilju očuvanja graditeljske baštine i tradicionalnih seoskih cjelina, i karakterističnih vizurama na njih, određene su zone zaštite povijesnih struktura, kontaktne zone i zone ekspozicije naselja odnosno zone zaštite krajolika.

Zone zaštite

- Zona **prvog stupnja** uključuje povijesni prostor naselja ili dio tog prostora u kojem je očuvana tradicionalna matrica, mreža cesta i seoskih puteva, parcelacija te pripadajuća povijesna (tradicijska) arhitektura stambenih i pratećih gospodarskih zgrada. U okviru ove zone zahtjeva se održavanje i sanacija postojeće drvene tradicijske arhitekture uz moguće prilagodbe suvremenim stambenim potrebama.
- U **zoni drugog stupnja** gdje nije u potpunosti sačuvana izvornost svih prije nabrojanih elemenata moguće su i interpolacije te adekvatne dogradnje unutar prostora parcele
- **Kontaktne zone** obuhvaća one prostore koji okružuju povijesnu jezgru. U pravilu predstavljaju zonu ekspozicije jezgre ili dijela povijesnog naselja. Važne su zbog očuvanja prostornih odnosa s vrijednim strukturama.
- **Zone zaštite krajolika** obuhvaćaju neizgrađene prostore naselja koja se danas koriste kao poljodjelske površine i okružuju naselje. a isto tako i djelove prirodnog okoliša .Putem njih se pružaju vizure na njegove najvrednije dijelove. odnosno omogućavaju čitljivost odnosa strukture naselja i njegovog prirodnog okruženja. Potrebno je zadržati njihov karakter povijesno neizgrađenih površina./poljodjelske, šumovite te ostalih prirodnih osobitosti ,potoci i sl./ .

- Zona zaštite kroz plan

U toj zoni koja uglavnom obuhvaća prostor povijesne matrice u kojemu nema ili ima u malom broju sačuvanih objekata tipološki značajnih obilježja treba primjenjivati načelne uvjete i mjere zaštite date Planom.

POVIJESNE GRAĐEVINE

Na promatranom području nalazi se manji broj sakralnih i ostataka fortifikacijskih objekata. Već pd 17 st. Stari grad Prevršac je u ruševnom stanju dok su 3 parohijske crkve oštećene u II svjetskom ratu, a sada napuštene.

U ambientu naselja predstavljaju dominantni prostorni akcent ,pogotovo što je njihov neposredni širi okoliš neizgrađen . Veliku prostornu vrijednost .predstavlja prostor bivšeg manastira u Komogovini na kojemu je izgrađena parohijska crkva, sa brdovitim zaleđem Šamarice.

Stari grad Prevršac nalazi okružen intaktnim brdovitim područjem te kao takav ima izrazitu vrijednost u krajoliku.

SAKRALNE GRAĐEVINE

Donji Kukuruzari, Pravoslavna crkva Uspenja Bogorodice

Crkva je podignuta u naselju, uz cestu, a prema natpisu uklesanom na zaglavnom kamenu glavnog portala sagrađena je 1838. godine. Po tipu je jednostavna jednobrodna građevina, dvoranskog tipa, pravokutnog tlocrta sa zaobljenim svetištem širokim koliko i lađa. Izvorno je crkva bila svodena jer su na zidovima unutrašnjosti vidljivi ostaci peti lukova svodne konstrukcije. U krovu iznad pročelja izdiže se zvonik pravokutnog presjeka tipa jahaća. Kapa zvonika u obliku lomljenog stožca, novijeg je datuma. Krovšte je iznad lađe dvostrešno, a iznad svetišta zaobljeno.

Pročelja su jednostavna, i ritmizirana plitkim lezenama. Glavno pročelje podijeljeno je lezenama na tri polja od kojih je središnje naglašeno oblikujući istaknutu vrtikalnu stapajuću se sa zonom zabata i prednjom plohom zvonika. U bočnim zonama pročelja je po jedna polukružno završena niša u zoni prvog kata.

U II. svj. ratu srušeni su zvonik, krov i svodovi. Poslije rata izveden je novi armiranobetonski serklaž i dio krovšta, ali tada nije u cjelosti obnovljeno. Crkva je još jednom obnovljena, podignuta je krovšte i dovršeno pročelje, ponovno je sazidan zvonik, završen stožastom kapom, a bočne zone zabata naglašene su dozidanim postamentima s križevima. Sada je objekt van funkcije i zapušten.

Komogovina, Parohijska crkva Preobraženja kristovog, na lokaciji srušenog manastira

Crkva je smještena na rubu naselja, ispod brežuljka na kojem su sačuvani tragovi grada Komogovine u arheološkom sloju. U popisu župa iz 1334. godine spominje se u mjestu Komogovina rimokatolička crkva sv. Križa. Današnja parohijska crkva podignuta je 1741-8. godine, a krajem 18. stoljeća dozidan je zvonik iznad pročelja. Po tipu je jednostavna jednobrodna dvorana s plitkim proširenjima u zoni transepta te zaobljenim, užim, svetištem i zvonikom ispred zapadnog pročelja. Primjer je jednostavnog, krajnje purificiranog kasnobaroknog klasicizma karakterističnog za prostor Vojne krajine, a ostatak je ukorijenjen tradicije na području Austrije i njenih krunskih zemalja. Strop crkve je drveni grednik s ravnim podgledom. Izvorno je ispred svetišta bio ikonostas, vrlo jednostavan rad oblikovan pojednostavljenim klasicističkim oblicima. U svetištu se nalazi oslikana niša s prikazom Krista, evanđelista, crkve i svetaca zaštitnika. Na zapadnoj strani je drveni kor poduprt sa dva zidana stupa na visokim postamentima. Zidana je od opeke i kamena lomljenca koji je na uglovima priklesan.

Vanjšina crkve također je komponirana jednostavnim oblicima s dominantnim korpusom trokutnog zvonika kvadratičnog presjeka koji pokriva središnji dio pročelja. Zvonik je rastvoren različitim oblicima otvora, u prizemlju je trijem s tri lučna otvora, a na vrhu loža za zvona. Ispod zvonika je glavni ulaz crkve uokviren kamenim, polukružno oblikovanim okvirom te drvenim vratnicama s klasicističkim detaljima uklada i bravarije. Lađa i svetište crkve osvijetljeni su većim pravokutnim, segmentno završenim prozorima. Zidne plohe su jednostavne, žbukane glatkom žbukom, bez ukrasa, osim plitkih rubnih lezena na zvoniku i jednostavno profiliranih završnih vijenaca.

Lokacija crkve ima kulturno povijesni značaj jer je na istom mjestu oko 1693. podignut manastir s crkvom Preobraženja Kristova, a koji je ukinut i srušen 1778. godine. Crkva je stradala u Drugom svj. ratu, zvonik je do danas bez kape, a crkva je zapuštena.

Mečenčani, Parohijska crkva, Presvete Bogorodice

Crkva je podignuta na sredini naselja, a sagrađena je 1877.godine /upisano iznad glavnog ulaza./ Po oblikovanju je tip romantičnog klasicizma druge polovice 19. stoljeća s karakteristikama vojnokrajiške crkvene arhitekture toga vremena. Jednostavna je jednobrodna građevina pravokutnog tlocrta sa zaobljenim svetištem, užim od lađe za debljinu zida te zvonikom u krovu iznad pročelja. Središnji prostor lađe osvijetljen je sa po tri zblížena, polukružno završena, prozora na bočnim fasadama čime se asocira na tip crkve istočnog kršćanskog obreda. Korski prostor osvijetljen je po jednim bočnim prozorom sa svake strane, a prostor svetišta jednim prozorom u osi crkve.

Pročelje crkve romantična je, neostilska, interpretacija s elementima iz razdoblja kasnobaroknog klasicizma. Na glatko žbukanom pročelju izrazito je naglašena središnja os plastično istaknutim portalom, vertikalno nanizanim otvorima i masivnim zvonikom kvadratičnog presjeka sa lukovicom s lanternom

Crkva je danas zapuštena, ali građevinski nije oštećivana.

VOJNO-OBRAMBENE GRAĐEVINE

Stari grad Prevršac (Prekovršac, Završki)

ostaci branič kule i poligonalne kule

Smješten na brdu podalje od ceste Petrinja-Kostajnica, . Ime se prvi puta spominje 1410. godine, a kastrum 1489. godine kao već sagrađen. Kastrum je utvrđivan 1557.-1559. kada je sagrađen most i palisada. 1560. godine Zrinski su ga dali srušiti da ne padne u ruke Turcima. Grad je imao trapezoidni tlocrt s dvije polukule na dvama sjevernim uglovima te kružnom branič-kulom na najkraćoj stranici trapeza. Na istočnoj strani nalazila se poligonalna kula, a nasuprot nje još jedna nerazpoznatljivog tlocrta. Danas su još djelomično sačuvani zidovi branič-kule te dio zida poligonalne kule.

MEMORIJALNI SPOMENICI

Stara groblja

Nalaze se u izvan naselja:**Komogovina,Borojevići,,Mečenčani, Prevršac,,Babina rijeka,Donja i Gornja Velešnja, Donji Kukuruzari, / nalazili su se nadgrobni križevi visine 1,5do2 metra. –evidencija 1984god/,Umetići,Knezovljani i Gornji Bjelovac .**

Spomen obilježja

Mečenčani

Spomen obilježje e za masovnu grobnicu žrtava Domovinskog rata u prema jedinstvenom projektu. kipara Drinkovića

Skoro u svakom naselju nalazi se spomenploča ilispomenik N.O.B.U Srednjoj Lovči nalazi se na eksponiranom mjestu veliki soliterni spomenik.

ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

Područje općine Donji Kukukruzari, smješteno je uz sjeveroistočne padine Zrinske gore kao kulturna regija nalazi se na jugozapadnom rubu Panonske nizine između Save, Une i najsjevernijih obronaka Dinarskog gorja.

Ovo područje je arheološki neistraženo. Poznato je tek iz rekognosciranja i slučajnih nalaza. Evidentirana je nekolicina prapovijesnih, rimskih i kasnosrednjovjekovnih lokaliteta.

Prapovijest

Jugozapadna Panonija, odnosno Posavina, tijekom prapovijesti pripada jednoj široj kulturnoj zoni međurječja Sava – Drava čiji su nosioci skupine Ilira te Kelti. Nastanak prapovijesnih lokaliteta, **Hrvatska Dubica** /Gradina/ /**Komogovina** /Kordić brdo/ povezan je s blizinom južnih izvorišta željezne rudače **Zrinske i Trgovska gore** te Majdan planine.

Rim

Područje južno od Save tijekom antike pripada rimskoj provinciji Panoniji; upravo je ovdje u pograničnom području između provincije Dalmacije i Panonije prolazila *via Flavia* prema Sirmiju; zatim pravci koji povezuju Sisciju s Dalmacijom te mreža ekonomskih cesta prema južnim nalazištima željezne rudače.

Postojanje prapovijesnih komunikacija i rudače privlači i Rimljane u Dolinu Save.

Rimsko osvajanje Panonije i utemeljenje Siscije kao autonomnog grada (*colonia*) na položaju između Kupe, Save i Odre presudno je za širu okolicu. Naime, Siscija se već tijekom 1. st. kopneno, prometno povezuje s istokom i Jugom. Trase cesta koje povezuje Sisciju s Sirmijem i Salonom identificirani su upravo kroz dubički kraj gdje Dubica /*Servitium*/ postaje lokalno prometno čvorište. (BOJANOVSKI, 1974). Nalazi miljokaza na nekoliko lokaliteta **Hrvatska Dubica, Bačin, Gornji Bačin, Hrvatska Kosatajnica, Slabinja** te rimskih naselja **Utolica, Hrvatska Dubica, Donji Cerovljani, Una – Unica** (DURMAN, 1993; MIRNIK, 1992) posljedica su prometne i ekonomske i aktivnosti Rimljana i utjecaja same Siscije, kao glavnog grada provincije na svoj širi teritorij. Stoga ne čude nalazi rimskog novca na lokalitetima sela **Borojević, Brđani i Bjelovac**

Srednji vijek

Rani srednji vijek, nakon propasti rimskih gradova u Panoniji, očituje se kroz nalaze iz vremena velike seobe naroda. Završetkom seobe naroda naseljeno je i područje Banovine koje u 9. st. pripada Panonskoj Hrvatskoj te se nalazi u okviru Hrvatske kraljevine sve do 1102. g.

Srednjovjekovna cestovna mreža velikim dijelom se poklapa sa već utvrđenim prapovijesnim i rimskim komunikacijama (ČORALIĆ, 1997).

Tijekom 14. i 15. stoljeća na posjedima hrvatskih feudalnih obitelji nastaje niz utvrda koje tek tijekom 16. st. prerastaju u sustav krajiških predturskih utvrda za obranu Hrvatskih zemalja.

Kaštel **Prevršac**, iz 15. stoljeća grade knezovi Zrinski. Pomicanje linije turskih osvajanja na Dubicu i Kostajnicu tijekom 16 st. postavlja **Prevršac** zajedno s **Komogovinom** i **Svinicom** u posljednja obrambena uporišta daljnjeg prodora prema zapadu. Organizacija kroz vrstu centralizacije sustava obrane ima za posljedicu rušenje ovih uporišta (što se spominje u izvještaju I. Lenkovića kralju iz godine 1563.) zbog financijske neodrživosti i koncipiranje obrane manjim brojem ali fortifikacijski složenijim tipom utvrde koji od sredine 16. st. na području cijele Hrvatske počinje graditi krajiška vojna inženjerija (KRUHEK, 1995).

Komogovina, Kordić brdo

Lokalitet prapovjesnog naselja smještenog na proplanku / kota 360-370/, sjeveroistočno od sela Komogovine. Do sada je lokalitet utvrđen rekognosciranjem bez provedenih ikakvih istraživanja.

Komogovina, predturska utvrda

Na brežuljku iznad parohijske crkve nalaze se arheološki ostaci starog grada Komogovine. Bio je u vlasništvu Vuka Brankovića i njegove žene Barbare. U pisanim izvorima spominje se 1485. godine kada Kralj Matija ponovno daruje Komagovinu, "castellum nostrum Komogoyna". Kasnije dopijeva u ruke Barilovića i Baffya te konačno Zrinskih. Već kao

napušten spominje se 1696. godine. Početkom 20. stoljeća bili su vidljivi tragovi grada. Danas je vidljiva samo konfiguracija brda na kojem se nalaze arheološki ostaci.

Prevršac, arheološki lokalitet Stari grad,

R 445

Srednjevjekovni grad iz 15 st. smješten na brdu podalje od današnje (a i nekadašnje) ceste Petrinja-Kostajnica, kao osiguranje puta za Zrin preko Zrinske gore 2002. godine prilaz lokalitetu je onemogućen zbog neraščišćenog puta te nedovoljno podataka o eventualno miniranom terenu.



Komogovina, Lokacija manastira

Lokacija crkve sv. Križa u 14 st. do 16 st. Manastir je Građen 1693 i ukinut i srušen 1777 god. Na njegovoj lokaciji krajem 18 st. sagrađena parohijska crkva.

Bjelovac, Borojevići i Brđani

Rimski novac nađen ukazuje na postojanje perifernih rimskih puteva.

Lovča, Crkvište

Prema toponimu može se pretpostaviti da je to lokalitet sredovjekovne crkve / kota 478m/ zapadno od zaseoka Srednja Lovča.

V) MJERE I UVJETI ZAŠTITE KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Zaštitom spomenutih vrijednosti podrazumjevamo:

- Očuvanje povijesnih tradicionalnih cjelina sa karakterističnim pripadajućim olišem i pripadajućom sačuvanom građevnom strukturom te njihovim tradicionalnim prostornim odnosom/ u odnosu na mrežu potoka, i poljoprivredno zemljište /.
- Očuvanje povijesnih puteva, korita potoka, mostova, tradicionalnih ograda, manjih ustava, pristupa vodi/
- Očuvanje i obnovu tradicijske građevne strukture/ tipologija, materijali, oblikovanje/ i a kod nove izgradnje zadržavanje karakteristika tradicionalne dispozicije objekata unutar parcela/ orijentacija, građevni pravac, odnos gabarita izgradnje unutar nje/
- Zadržavanje karakteristične tipologije parcelacije/ gusta, rahla/
- Očuvanje u tradicijskim sredinama izvornih sadržaja, djelatnosti i poljoprivrednih kultura
- Očuvanje pripadajućeg okoliša povijesnih građevina i sklopova, te vizura na njih
- Očuvanje prirodnog krajolika oko zona zaštite kulturnog dobra
- Očuvanje i obnavljanje autohtonog zelenila
- Zaštita prirodnog i kultiviranog krajolika
- Zaštita vizura na tradicionalne cjeline

V.1) MJERE I UVJETI ZAŠTITE POVIJESNIH NASELJA I NJIHOVIH DJELOVA

U cilju očuvanja prostornih i arhitektonskih vrijednosti naselja Općine određene su zone zaštite e u kojima se primjenjuju režimi zaštite **drugog stupnja, zaštite ekspozicije naselja i krajolika, te arheoloških zona**. Određivanje zona zaštite kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti za pojedina naselja vrši se u svrhu očuvanja tipoloških karakteristika povijesne građevne strukture, njegove karakteristične povijesne matrice i sveukupne slike naselja uključivši i njegovo okruženje prirodnog ili kultiviranog krajolika. U zoni zaštite **drugog stupnja** u manjoj je mjeri očuvana tradicijska građevna struktura i, a nova interpolirana izgradnja ne narušava povijesni ambient.

U toj zoni se u potpunosti štiti povijesna matrica, parcelacija i povijesna tradicijska izgradnja iako građevinski jako degradirana uz zahvate održavanja, sanacije, adaptacije i dogradnje u skladu sa osnovnim arhitektonskim i tipološkim karakteristikama. Moguće su i interpolacije novogradnje koje će položajem, gabaritom, tipologijom i oblikovanjem biti uklopljene u okolni ambient. Kod ruševnih građevina obzirom na materijal i kakvoću hrastovine, moguće je njihovo preslagivanje uz dodatak zdravog materijala i određena adekvatna adaptacija podotrajalih. Na taj način se uostalom gradilo i razgrađivalo tokom stoljeća.

Kontaktna zona

Obuhvaća prostor koji je u izravnom kontaktu sa povijesnim strukturama zone zaštite ali je uglavnom izgrađeno novijom izgradnjom. U toj zoni postoji kontrola svekolike izgradnje, kako se neprimjerenim gabaritima ili lokacijom nebi narušio prostorni odnos naselja odnosno vizure na povijesni ambient

Zona zaštite kroz Plan

Ovom zonom su obuhvaćena naselja ili djelovi naselja koji su zadržali karakter izvorne matrice, čak i elemente tradicijske izgradnje ali bez izrazitih arhitektonskih ili tipoloških obilježja, ili sa manjim brojem vrijednije tradicijske arhitekture koje nije moguće objediniti sa cjelovitom zonom potpune zaštite. Oni su evidentirani i njihov popis dat je u topografskim kartonima naselja.

Potrebna je u najvećoj mjeri zaštita karakterističnih elemenata arhitekture i sačuvane matrice i smjernicama za moguće zahvate nove izgradnje omogućava se da ta naselja ili djelovi naselja očuvaju one osnovne prostorne i tradicijske karakteristike izgradnje koju su vremenom izgubila,

Nova izgradnja ne smije biti viša od P+1 +T, a smještajem na parceli i arhitekturom usklađena sa ambientalnim karakteristikama povijesne izgradnje naselja. Elementi bočnih ganjaka, drvene oplate, poluskošenih krovova, drvenih plotova i omjera volumena moraju se primjeniti ili reinterpretirati kod nove interpolirane izgradnje. Kod dispozicije samih

volumena na parceli može se predvidjeti karakteristično uzdužno povezivanje prema dubini parcela prisutno u tradicijskoj izgradnji toga područja
Kod potoka i rijeka u naselju, treba osigurati primjerena rješenja za njihovu regulaciju i zaštitu, treba slijediti prirodni tok bez krutih opločenja obala.

Nova interpolirana izgradnja unutar već izgrađene parcele tradicijskom izgradnjom mora se oblikovno i tipološki prilagoditi postojećoj izgradnji, a locirati ju treba ili iza postojećeg objekta kako bi skupa sa njime stvorila skladnu prostornu cjelinu, ili ukoliko je parcela široka tipološki i arhitektonski usklađenu novu građevinu locirati na karakterističnom građevnom pravcu.

Na terenu često smo naišli na uobičajeno ali krajnjee neprimjereno rješenje interpolacije nove izgradnje, neposredno uz ili iza starog drvenog objekta, sa krajnjim ciljem se tradicijski objekt ukloni.

Zbog očuvanja, prostorana odvojenost tradicijskih povijesnih prostora već dosta približenih naselja / Prevršac, Mečenčani, Borojevići/, potrebno je ograničiti novu izgradnju na zonu koja osigurava potreban prostorni odmak susjednih naselja

Na neizgrađenim terenima uz račvanje puteva, izraženih okuka i elemenata konfiguracije terena/ uzbrdice i nizbrdice, padine i uzdizanje / koji su karakteristični za G i D. Bjelovac, G. Kukuruzare, Kostreše, Brđane, nebi se smjelo proširivati građevna područja. isti tako treba sačuvati neizgrađenim uža područja između rijeke ili potoka i ceste koja se uglavnom nalaze u naseljima Babina rijeka, Komogovina i Knezovljani.

V.2.) MJERE I UVJETI ZAŠTITE POVIJESNIH GRAĐEVINA I SKLOPOVA

Unutar zone zaštite pojedinačnih zaštićenih građevina u načelu ne dozvoljava se nova izgradnja, osim ako se ocjeni da ta mogućnost postoji. U tom slučaju dati će se posebni konzervatorski uvjeti i smjernice. Za potrebne i moguće zahvate na samim objektima Nadležna služba zaštite propisati će konzervatorske uvjete

V.3) MJERE I UVJETI ZAŠTITE MEMORIALNIH PODRUČJA I SKLOPOVA

Groblja

Na području zahvata veći broj groblja, /Babina Rijeka, Borojevići, G. Bjelovac, Komogovina, D. Kukuruzari, G. Lovča, Mečenčani, Prevršac/ uglavnom stara pravoslavna groblja, nalaze se doboko u pozadini naselja pa samim time izvan su područja bilo kakvih prostornih zahvata. U slučaju planiranih zahvata kojim bi se obuhvatile te lokacije potrebno je zatražiti posebne konzervatorske uvjete za daljnje postupanje.

Spomen obilježja

Osim povjesnog značenja većeg broja spomen ploča N.O.B na području Općine nalazi se spomen obilježje koji posjeduje i znatnu umjetničku vrijednost / masovna grobnica žrtava Domovinskoga rata/.

Prostori oko spomen obilježja nesmiju biti izgrađivani na način da se onemogući jasna vizura na samo spomen obilježje.

V.4.) MJERE ZAŠTITE ARHEOLOŠKIH LOKALITETA

Zona i lokaliteti zaštićeni kroz prostorni plan podliježu režimu koji zahtijeva da u postupku ishoda lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja predmetne zone pod uvjetima koje izdaje Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Ukoliko se naiđe na arheološke nalaze ili predmete prilikom zemljanih radova (poljodjelskih i sl.), potrebno je obavijestiti Upravu za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu ili najbliži nadležni muzej.

Obzirom na neistraženost tematskog područja potrebno je u budućnosti provesti istraživanja koja prethode arheološkim, te arheološka.

- aviosnimanje i rekognosciranje radi upotpunjavanja arheološke slike zone.
- geofizikalna snimanja zbog prostornog definiranja lokaliteta (određivanja granica)
- pokusna arheološka istraživanja zbog tematske i kronološke identifikacije lokaliteta
- prije građevinskih zahvata (ceste, infrastruktura, arhitektura) potrebno je izvršiti prethodna istraživanja zadane zone.

- ukoliko se otkrije arheološki lokalitet unutar građevinske trase ili zadane građevinske zone, zaštititi ga ponovnim zatrpavanjem i preoblikovati projekta na način da ne oštećuje lokalitet (izmještanje trase infrastrukture ili ceste, izostanak podruma).
- razmotriti mogućnost konzervacije i prezentacije lokaliteta *in situ*.

Prevršac

Ovaj vrijedan srednjovjekovni lokalitet potrebno je očuvati u što većoj mjeri, stoga bi smjernice mogli podijeliti u dva segmenta.

1. Istraživanje i sanacija

Provesti geodetsko snimanje lokaliteta kako bi se dobila detaljna slika grada uz sondažna arheološka istraživanja kojima bi se utvrdilo prostiranje bedema i objekata u unutrašnjosti. Nakon toga treba pristupiti sustavnom istraživanju kaštela i njegovoj konzervaciji. Svemu ovome prethodi raščišćavanje terena od raslinja čime bi stari grad Prevršac postao vidljiv i prepoznatljiv reper u prostoru.

2. Očuvanje prepoznatljivog elementa kulturnog krajolika

Kako bi grad Prevršac ponovo postao prepoznatljiv element krajolika potrebno ga je prvenstveno očistiti od drveća i ostalog raslinja, čime će se također pokazati i njegova strateška pozicija, te prikazati u njegovom izvornom okolišu. Osim toga potrebno je urediti staze i prilazne puteve prema njemu, jer njegovom pristupačnost potvrđuje se i povećava njegova kulturna vrijednost. Nakon uređenja okoliša potrebno je stalno održavanje.

Komogovina – Kordić brdo

Ovom lokalitetu koji predstavlja prapovijesno naselje, potrebno je prethodnim istraživanjima, koja bi obuhvatila ekstenzivno rekognosciranje, geofizikalno snimanje te sondažna iskopavanja, utvrditi areal rasprostiranja naselja i njegovu kulturnu pripadnost. Temeljem tih istraživanja odredile bi se smjernice za daljnja sustavna istraživanja te prezentaciju lokaliteta.

Arheološki lokaliteti **Borojevići, Bjelovac i Brđani** (nalazi antičkog novaca) upućuju na postojanje antičke ceste i naselja uz nju na ovom prostoru. Stoga bi prilikom budućih planiranja i gradnji na tim dijelovima pobrda uz rub polja trebalo biti oprezniji i očekivati eventualne nalaze.

V.5 MJERE ZAŠTITE VRIJEDNOG KRAJOLIKA

Evropskom konvencijom o krajoliku utvrđeno je da se "krajolik mora shvatiti kao prostorno, ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu u kojemu treba poštivati načelo raznolikosti i posebnosti"

Osnovna mjera zaštite izuzetno vrijednog krajolika **obronaka Zrinske gore i brdovitog dijela sjeveroistočnog područja Općine** je ograničavanje širenja građevinskih područja. Nužno je održavanje svih vodotoka te tradicionalnih pratećih tehničkih objekata u skladu sa smjericama danim **V.1.**

Potrebno je zadržati i održavati povjesne trase puteva te izbjegavati uvođenje novih trasa. U što manjoj mjeri prostor koristiti za planiranje gospodarskih zona a isto tako i za netradicionalnu poljoprivredu ili uzgoj/ plastenici i veće farme/. Potrebno je kompetentno gospodariti šumskim i vodnim resursom, / Pašino vrelo/ .

Uz postojeća kulturna dobra i spomenute prirodne resurse privredni razvoj Općine potrebno je bazirati i na specifičnu vrstu turizma i rekreativne sadržaje., time da se i prostori naselja uključe u projekt. Radi svih svojih prostornih obilježja naselje Lovča / sva tri zaseoka/ bilo bi pogodno, a slične karakteristike imaju i Brđani i Babina Rijeka.



fotografije starih drvenih mostova



fotografije tradicionalne arhitekture



fotografije krajolika

fotografija- detalj krajolika



fotografija –primjer kvalitetne nove izgradnje

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

Cestovni promet

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste («Narodne novine», br. 79/99 i 111/00) u obuhvatu Prostornog plana uređenja općine Donji Kukuruzari ceste su razvrstane na sljedeći način:

VRSTA CESTE	OZNAKA CESTE	NAZIV CESTE	DUŽINA CESTE NA PODRUČJU OPĆINE (km)
DRŽAVNA CESTA	D-30	javna cesta Zagreb (D3)-Petrinja-Hrvatska Kostajnica (D47)	
ŽUPANIJSKA CESTA	3241	Ž3234-Jabukovac-Prevršac-D30	4,6
	3244	D30-M.Gradusa-Drljače-D224	1,5
	3246	D30-D.Velešnja	1,5
Ukupno županijske ceste:			7,6
LOKALNE CESTE	33110	Borojevići (Ž3241)-Lovča	7,8
	33111	Umetići (D30)-G. Bjelovac-D.Bjelovac (L33112)	3,9
	33112	D30-Kostreši Bjelovački-G.Kukuruzari -D30	5,7

	33113	D.Kukuruzari (D30)–G.Kukuruzari (L33112)	1,1
	33114	Babina Rijeka–D.Kukuruzari (D30)	3,1
	33159	G.Velešnja–D.Velešnja–Čukur–H.Kostajnica (D–30)	5,3
Ukupno lokalne ceste:			26,9

Prema Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 50/99) područjem obuhvata Prostornog plana uređenja općine Donji Kukuruzari prolazi državna cesta D-30 koja povezuje Zagreb preko Petrinje sa Hrvatskom Kostajnicom.

Za potrebe izrade Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije izrađena je Studija prometnog sustava Sisačko-moslavačke županije (Studiju je izradio Institut građevinarstva Hrvatske 1999. god.). U navedenoj studiji su naznačene varijante autoceste na cestovnom smjeru Zagreb - Sisak - granica Bosne i Hercegovine.

Naznačeni alternativni koridor planirane autoceste, koji je ugrađen u Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije, ugrađen je i u Prostorni plan uređenja općine Donji Kukuruzari.

Županijska uprava za ceste Sisačko-moslavačke županije nema u kratkoročnom planu predviđenu izgradnju novih, niti rekonstrukciju starih cesta izvan naznačenih pravaca.

Željeznički promet

Područjem Općine Donji Kukuruzari ne prolazi željezničke pruga niti se ista planira.

Cijevni transport

Na području Općine Donji Kukuruzari nema objekata cjevnog transporta (naftovoda, plinovoda i sl.)

Pošta i telekomunikacije

POŠTA

Područje Općine Donji Kukuruzari su pokrivala dva poštanska ureda:

- 44 431 Donji Kukuruzari
- 44 432 Mečenčani.

Trenutno je u upotrebi **poštanski ured u Donjim Kukuruzarima**, dok je poštanski ured u Mečenčanima privremeno zatvoren.

Budući je poštanski ured u Donjim Kukuruzarima uspostavljen na korištenje za rok od 10 godina, te ne zadovoljava uvjete određene Pravilnikom o poštanskim uredima, Hrvatske pošte d.d. razmišljaju o ukidanju ovog poštanskog ureda, te o uređenju **poštanskog ureda u Mečenčanima**, budući je isti u postupku etažiranja i uknjižbe na Hrvatske pošte d.d., te može zadovoljiti uvjete poslovanja prema zahtjevima pošte.

TELEKOMUNIKACIJE

Područje Sisačko - moslavačke županije pokrivaju dvije TC/PC (tranzitno - pristupne) telefonske centrale Sisak i Kutina, na koje su vezani UPS-ovi (udaljeni pretplatnički stupanj), s pripadajućim pristupnim mrežama.

Na području Općine Donji Kukuruzari izgrađena su dva UPS-a (udaljeni pretplatnički stupanj), sa pristupnim mrežama i to:

- **UPS Donji Kukuruzari**

- **UPS Mečenčani**

Ovi UPS-ovi povezani su najsuvremenijim svjetlovodnim sustavom prijenosa, a u navedenom koridoru prolaze magistralni i korisnički spojni SVK kabeli (od kojih posebnu pozornost zaslužuje međunarodni SVK Zagreb-Banja Luka).

Za potrebe mobilne telefonije na **brdu Djed postavljena je GSM bazna stanica**, a zbog bolje pokrivenosti državne ceste Petrinja-Hrv. Kostajnica, u fazi **izgradnje je BS Babino brdo**.

Izgradnjom navedenog i postojećim UPS-ovima zadovoljavaju se potrebe ovog područja za TK uslugama.

RADIO I TV SUSTAV VEZA

Na području Općine Donji Kukuruzari HRT nema nikakvih objekata RTV-a.

3.5.2. ELEKTROENERGETSKI SUSTAV

Područje općine Donji Kukuruzari pokrivaju:

- Prijenosno područje Zagreb
- Distribucijsko područje «Elektra» Sisak.

Područjem Općine Donji Kukuruzari prolaze:

- dalekovod 220 kV
- dalekovod 2 x 110 kV (planiran u koridoru postojećeg).

Strujno napajanje Općine Donji Kukuruzari izvedeno je iz TS 35/20/10 kv«Kostajnica».Od ovog dalekovoda do potrošača izvedeni su dalekovodi do trafostanica:

- TS «Trbojević» (50kVA) - čelično rešetkasta
- TS D. Kukuruzari (50 kVA) - al. rešetkasta
 - TS D. Kukuruzari (100kVA) - tornjić
- TS D. Kukuruzari (160 kVA) - čelično rešetkasta
 - TS B. KOSTREŠI (50 kVA)
 - TS G. Kukuruzari (50 kVA)
- TS Prevršac ((50 kVA) - čelično rešetkasta
 - TS Bjelovac (50 kVA)
 - TS Bjelovac (50 kVA) - tornjić
 - TS G.Bjelovac (50 kVA)
- TS Mečenčani 1 (100 kVA) - tornjić
 - TS Mečenčani 2(50 kVA)
 - TS Umetić (100 kVA)
- TS Pašina vrela (100 kVA) - čelično rešetkasta

- TS Knezovljani 1 (50 kVA) - tornjić
- TS Borojević 1 (100 kVA) - čelično rešetkasta
- TS Knezovljani 2 (100 kVA) - al. rešetkasta
 - TS Borojević 2 (50 kVA)
- TS Komogovina 1 (100 kVA) - tornjić
- TS Komogovina 2 (100 kVA) - čel. rešetkasta
 - TS D. Velešnja 1 (80 kVA) - tornjić
 - TS D. Velešnja 2 (50 kVA)
 - TS D. Velešnja 3 (50 kVA)
- TS G. Velešnja (30 kVA) - tornjić
- TS Babina Rijeka (100 kVA) - tornjić
 - TS Lovča (50 kVA) - tornjić

Niskonaponska mreža u selu Donji Kukuruzari izgrađena je na betonskim stupovima, dok je u ostalim selima uglavnom na drvenim stupovima.

Radi poboljšanja naponskih prilika na području Općine Donji Kukuruzari u budućnosti se planira:

- umjesto postojećeg 10 kV dalekovoda Komogovina na drvenim stupovima 20 kV dalekovod na čelično rešetkastim stupovima (do odcjepljenja za Velešnju), a dalje na betonskim stupovima. Novi dalekovod biti će izgrađen trasom postojećeg.
- zbog sanacije naponskih prilika planirano je interpoliranje četiri nove trafo stanice (TS) Babina Rijeka 2; Babina Rijeka 3; Lovča 2, Lovča 3. Za napajanje ovih trafostanica biti će potrebno izgraditi odcjepne dalekovode na betonskim stupovima.
- niskonaponska mreža u naseljima u kojima je na drvenim stupovima biti će zamijenjena betonskim stupovima, a sama niskonaponska mreža rekonstruirati će se samonosivim kabelskim snopovima u postojećim koridorima.

3.5.3. VODOGOSPODARSTVENI SUSTAV

(vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

Vodoopskrba

Na prostoru Sisačko-moslavačke županije postoji deset vodoopskrbnih sustava, koji djeluju kao zasebne funkcionalne cjeline s vezom na vlastitim izvorištima.

Općina Donji Kukuruzari se nalazi u **vodoopskrbnom sustavu «Pašino vrelo»**, kojoj je gravitirajuće područje Dvor, Donji Kukuruzari, Majur, Hrvatska Dubica i Hrvatska Kostajnica.

Specifična potrošnja vode ovisi o nizu čimbenika počev od klimatskih uvjeta, životnog standarda, tradicije vodoopskrbe, cijene vode itd., a koji se razlikuju po pojedinim naseljima, ovisno od njihove strukture. U specifičnu potrošnju mogu se uključiti i gubitci vode iz vodoopskrbnih mreža i vodovodnih sustava u širem smislu. Primjenjene su vodoopskrbne norme i prateći koeficijenti za određivanje vršnih dnevnih i satnih potrošnji kako slijedi:

Naselja do 500 stanovnika	$q = 150 \text{ l/st/24}^h$
	$k_{\text{max.dan}} = 1,5$
	$k_{\text{max.sat}} = 3,0$
Naselja od 500 do 1000 stanovnika	$q = 180 \text{ l/st/24}^h$

gdje je:

q	= vodoopskrbna norma
$k_{\text{max.dan}}$	= koeficijent vršne dnevne neravnomjernosti potrošnje
$k_{\text{max.sat}}$	= koeficijent vršne satne neravnomjernosti potrošnje

Tablica - Ukupne potrebe vode pučanstva i industrije
po vodoopskrbnim zonama na području Sisačko - moslavačke županije (procjena "A")

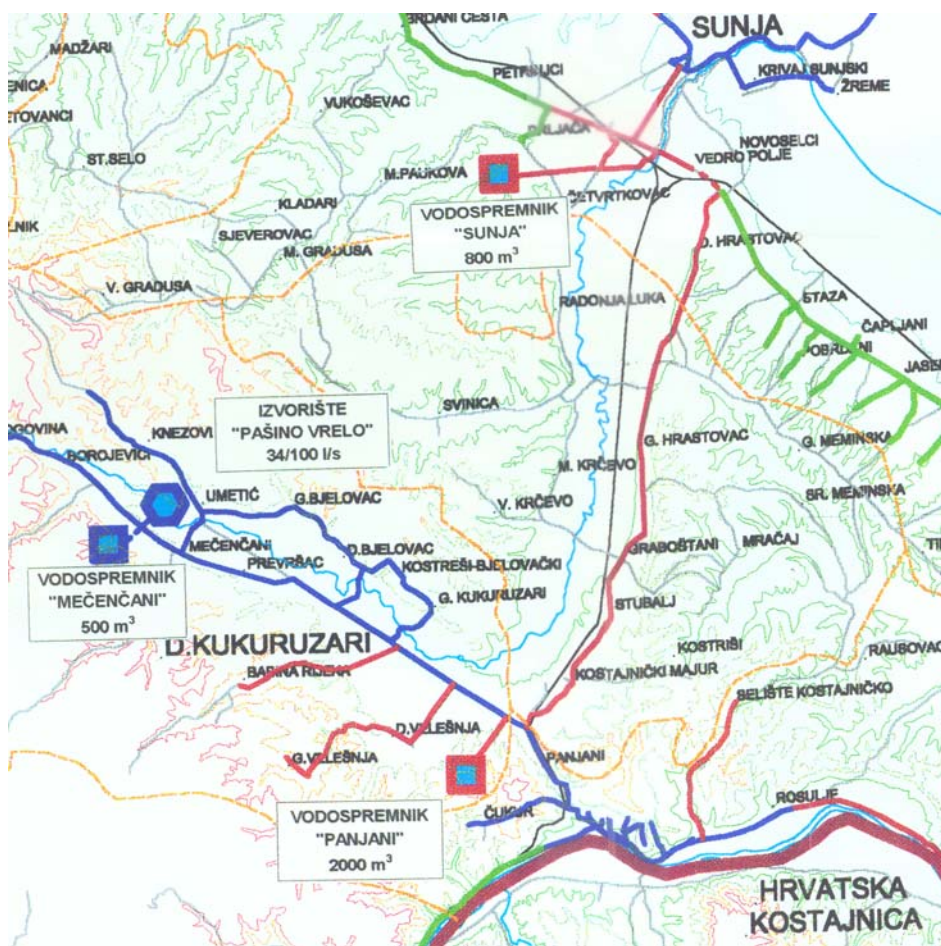
Vodoopskrbna zona	Grad / Općina	Potreba vode (l / s / 24 h)			
		1991. god.	do 2001. god.	do 2011. god.	do 2021. god.
Hrvatska Kostajnica	Donji Kukuruzari	5,16	7,79	7,98	8,50

Izvodi iz elaborata : Konceptijsko rješenje prioriternih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko - moslavačke županije, Hidroprojekt - ING, Zagreb, lipanj 1998. godine

Izložene vodoopskrbne norme pored potrošnje stanovništva uzimaju u obzir i sve ostale potrebe, počevši od komunalnih preko male privrede i obrta, školstva, zdravstva, trgovina, poljoprivrede i slično. Iz navedenih normi izuzeti su samo veći potrošači pitke vode, a kod kojih neki u postojećim sustavima koriste vodu iz vlastitih izvorišta, te su njihove potrebe posebno dodane u proračunu ukupnih potreba vode na području Sisačko - moslavačke županije.

Na području Općine Donji Kukuruzari naselja se djelomično opskrbljuje vodom iz javnog vodovoda, odnosno 64,7 % Općine je pokriveno vodoopskrbom iz javnog vodoopskrbnog sustava «Pašino vrelo».

Planirano je vodoopskrbu cijele Općine riješiti putem vodoopskrbnog sustava «Pašino vrelo».



Ovaj vodoopskrbni sustav se nalazi na južnom dijelu Županije, a vodoopskrba mu se temelji na vodi iz izvorišta Pašino vrelo (procjena $Q=80-100$ l/sek; trenutno se crpi 34 l/sek) koje se nalazi u dolini desne obale rijeke Sunje između naselja Borojevići i Mečenčani.

Zahvaćena voda iz izvorišta se prenosi putem visokotlačnih crpki u vodospremu Mečenčani (500 m³), a odavde dalje u opskrbnu mrežu Hrvatske Kostajnice, te općina Donji Kukuruzari i Majur.

Magistralni opskrbni cjevovod prolazi područjem općine Donji Kukuruzari opskrbljujući vodom naselja i prolazeći u «dva kraka». Jedan krak cjevovoda opskrbljuje vodom naselja: Donji Kukuruzari, Prevršac, Mečenčani, Borojevići, Komogovina, dok drugi krak opskrbljuje vodom naselja: Gornji Kukuruzari, Kostreši Bjelovački, Donji Bjelovac, Gornji Bjelovac, Umetići, Knezovljani.

Naselje Babina Rijeka, Donja Velešnja, Gornja Velešnja i Lovča nemaju opskrbu vodom iz ovog vodoopskrbnog sustava.

Za prva tri navedena naselja planirana je izgradnja cjevovoda u 1. fazi i opskrba istih vodom, dok se za naselje Lovča ne planira izgradnja vodovoda.

Iz navedenog vodoopskrbnog sustava će se i ubuduće obavljati opskrba vodom područja grada Hrvatska Kostajnica, te općina Majur, Hrvatska Dubica i Kukuruzari, te južnih dijelova općine Sunja.

Uz sanaciju postojećeg sustava distribucije vode, planira se u 1. fazi kvalitetno opskrbiti vodom naselja u dolinama rijeka Sunja i Una, tj. izgraditi magistralne cjevovode:

- Hrv. Kostajnica – Hrv. Dubica (dužine oko 12 km, dimenzija 200 mm)
- Hrv. Kostajnica – Vedro Polje - Sunja (dužine oko 19 km, dimenzija 300mm).
- izgraditi vodospremnike Panjani i Dubica.

Zone sanitarne zaštite izvorišta

Na prostoru Općine Donji Kukuruzari nalazi se izvorište «Pašino vrelo» u naselju Borojevići. Izvorište ima definirane tri zone zaštite :

I zona zaštite : područje izvorišta

II zona zaštite. uže vodozaštitno područje

III zona zaštite : šire vodozaštitno područje

Planira se definirati i IIIB zonu zaštite izvorišta nakon detaljnijih istraživanja.

Odvodnja

Naselja Općine Donji Kukuruzari nemaju izgrađen sustav odvodnje, već se otpadne vode kućanstva rješavaju individualno izgradnjom septičkih jama.

U budućnosti treba planirati izgradnju kanalizacijskog sustava za domaćinstva na području naselja Mečenčani i Borojevići koja se nalaze u zoni zaštite izvorišta «Pašino vrelo», te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda tih naselja.

Uređenje režima voda – zaštita od poplava

Uređenje vodotoka i voda

Koncept razvoja:

Vodotok rijeke Sunje predstavlja centralni vodotok nizinskog područja između Siska i Dubice, jer prolazi sredinom područja koji uvjetno nazivamo Sunjsko Polje, a prikuplja vode sa sjevernih padina Zrinjske gore i odvodi u Savu.

Sliv Sunje dobro je obrastao vegetacijom: padine Zrinjske gore šumom bjelogorice, a brežuljci i ravnice obrađuju se kao poljoprivredna zemljišta i voćnjaci. I u nizinskim djelovima nalaze se manji šumarci u dolinama potoka.

Prema empirijskim formulama 100 godišnjeg protoka na granici brdskog dijela sliva (za potpuno uređen vodotok) iznosi cca 2,5 puta više od maksimalne zapažene protoke Sunje pri čijem prolazu se kroz Sunju javljaju znatne teškoće (mjestimična izlivanja, poplavljanje ceste i slično. Budući da mjesta za radikalno povećanje korita nema, radi urbanih uvjeta (osim manjeg produbljavanja i čišćenja), to bi maksimalnu količinu vode trebalo ostvariti približno istu sadašnjoj.

Na prostoru Općine Donji Kukuruzari planirano je 6 retencija kojima bi se prihvaćale vode brdskih pritoka rijeke Sunje, koje su bujičnog karaktera, te u vrijeme visokih voda

(velike količine padalina i topljenja snijega) poplavljuju nizinski dio općine Kukuruzari i općine Sunja. Pored izgradnja 6 retencija planirani su radovi na uređenju lokalnih vodotoka, a sastoje se u djelomičnom čišćenju i konsolidaciji korita (izgradnja stepenica i sekundarnih oragova, osiguranje srušenih obala i sl.)

vrsta objekta	naziv objekta	vodotok	recipijent	namjena	površina sliva iznad predgrade (km ²)	volumen 10 ³ m ³
R	VELEŠNJA	Veleška rijeka	Sunja	obrana od poplave	15,37	193
R	BABINA RIJEKA	Babina rijeka	Sunja	-II-	5,36	44
R	PLAVIČEVICA	Plavičevica	Sunja	-II-	13,94	87
R	LOVČA	Lovča	Sunja	-II-	20,18	283
R	KOMOGOVINA	Sunja	Sava	-II-	54,45	359
R	JOŠAVICA	Jošavica	Sunja	-II-	5,51	46

Za korištenje poljoprivrednih površina od presudne je važnosti zaštita tih površina od poplava. Budući da je glavina tih poljoprivrednih površina u dolinama rijeka, značajan dio tih površina se nalazi unutar poplavnih linija vodotoka.

Hidromelioracije

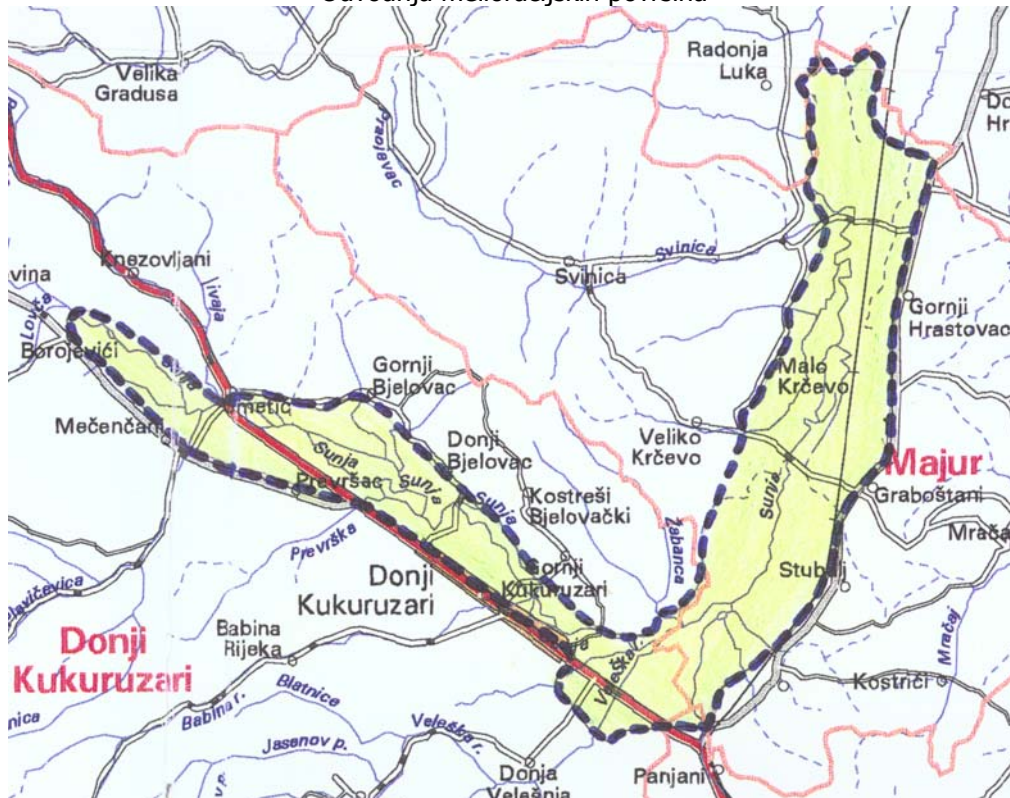
Melioracijski sustav u pravilu je dio ili podsustav većih vodnogospodarskih sustava. Stoga je pri rješavanju melioracijske problematike potrebno sagledati sve utjecaje koji su u svom djelovanju ovisni jedan o drugome, a krajnji im je cilj povećanje ili smanjenje produktivnosti tla. Treba težiti sveobuhvatnom rješavanju pri čemu je osnovno uređenje glavnih recipijenata i obrana od poplavnih voda.

Proizvodnost poljoprivrednog zemljišta u Općini mala je u odnosu na plodnije dijelove Županije, stoga je u svrhu kvalitetnijeg korištenja poljoprivrednog zemljišta bitno pristupiti izvršenju hidromelioracijskih radova planirano područje.

Zahvate u vodotocima, pogotovo odvodnju i navodnjavanje, treba izvoditi uz usuglašavanje sa ekološkom i šumarskom strukom, jer svako zadiranje u prirodni sustav unosi promjene u sklad ekosistema. To se posredno odražava na okolnu floru i faunu, naročito autohtonu.

Na području Općine Donji Kukuruzari planirana je hidromelioracija uz vodotok rijeke Sunje koja se proteže i u Općinu Majur.

Odvodnja melioracijskih površina



Izvršenjem plana (melioracijskim radovima na prostoru rijeke Sunje) stvorili bi se još povoljniji uvjeti za razvoj poljoprivrede ovog područja.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

POSTOJEĆE STANJE:

U Općini Donji Kukuruzari nije organiziran odvoz komunalnog otpada, pa stanovnici sami stvaraju divlja odlagališta po čitavom prostoru Općine.

Prema izvješću inspektora zaštite okoliša tijekom 2001. godine zabilježeno je 13 divljih odlagališta na prostoru Općine.

Neka su očišćena sredstvima Općine (utrošeno je oko 30 000 kn).

SMJERNICE ZA ZBRINJAVANJE OTPADA:

“Zakonom o otpadu” (“Narodne novine” br. 34/95) otpad je razvrstan:

1. prema svojstvima na:
 - opasni otpad
 - neopasni /inertni otpad.
2. prema mjestu nastanka na:
 - komunalni
 - tehnološki.

Zakonom su regulirane obveze zbrinjavanja otpada, pa je tako:

- opasni otpada u nadležnosti Države;
- neopasni tehnološki u nadležnosti Županije, a
- komunalni je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave (općina/gradova), koje u skladu s Programom gospodarenja otpadom, organiziraju zbrinjavanje komunalnog otpada na svom području.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 50/99) obvezuju se svi sudionici na postizanje odgovarajuće kvalitete okoliša, te postupanje s otpadom na sljedeći način:

- ♦ izbjegavati nastajanje otpada
- ♦ iskorištavati vrijedna svojstva otpada kada je njihov nastanak nemoguće izbjeći
- ♦ sigurno odložiti neiskoristivi dio otpada.

Za općinu Donji Kukuruzari Program gospodarenja otpadom nije izrađen, te je potrebno uz navedeno razmisliti i o problemu odlagališta komunalnog otpada.

Planirano je otvaranje jedne deponije za: Grad Hrvatsku Kostajnicu, Općine Majur i Donji Kukuruzari. Lokacija deponije (predložena) je u Rosuljama (prema Odluci Gradskog vijeća Grada Hrvatska Kostajnica od 1999. godine).

Ova lokacija deponije nalazi se u blizini naselja Rosulje (Grad Hrvatska Kostajnica), udaljena je oko 600m od državne ceste (D-47). Za navedenu lokaciju u tijeku je izrada Studije utjecaja na okoliš.

Uređenjem jedne deponije za više općina smanjili bi se troškovi opremanja deponije, te kasnijeg održavanja i kontroliranja iste.

Pri postupku odabira optimalne lokacije deponije komunalnog otpada, potrebno je voditi računa o nekoliko osnovnih uvjeta:

- relativnoj blizini i najvećoj koncentraciji stanovništva
- dobroj prometnoj povezanosti
- zadovoljavajućoj udaljenosti od vodotoka i naselja (kako bi se smanjili troškovi naknada vlasnicima nekretnina u blizini deponija)
- ocjeditosti tla i režimu podzemnih voda
- pogodnim pedološkim, geološkim i hidrogeološkim osobitostima tla
- odgovarajućoj konfiguraciji terena...

Izbor lokacije deponije komunalnog otpada složena je i društveno odgovorna zadaća. Temeljna postavka uspješnosti njenog izvršenja je uključivanje javnosti u svim fazama stručnog postupka, kao i predviđanje svih posljedica i utjecaja na okoliš.

Metodološki se zadatak optimalne lokacije treba ostvariti u dva stupnja:

- temeljna valorizacija prostora i izbor potencijalnih širih lokacija
- izbor više potencijalnih mikrolokacija, na temelju ispitivanja i mjerenja (kvalitete tla, nepropusnosti tla, podzemnih voda, ...)

Na razini temeljne valorizacije prostora za svaku vrstu građevine metodom eliminacijskih kriterija odbacuju se ona područja koja po bilo kojoj karakteristici ne zadovoljavaju.

Odabir ima uporište u relevantnim zakonima, tehnološkim zahtjevima i tipovima građevina za koje se traži lokacija.

Temeljni eliminacijski kriteriji su :

- transport
- hidrologija i geologija
- demografija
- namjena i korištenje prostora
- zaštita okoliša.

Svakom kriteriju pridružen je tzv. težinski faktor, tj. broj koji pokazuje relativnu važnost pojedinog kriterija u postupku eliminacije:

- odbacuju se područja za koja nije moguće ispuniti nužne uvjete tehničko-tehnoloških zahtjeva ili su moguća rješenja neekonomična

- odbacuju se ona područja za koja nije moguće udovoljiti kriterije sigurnosti (otresna područja, područja rasjeda, klizne terene, i sl.)
- odbacuju se ona područja na kojima je namjena ili režim korištenja užeg ili šireg područja u očiglednoj suprotnosti s režimom rada građevine (deponije).

Rezultat ovog postupka je ostatak potencijalnih područja podobnih za detaljnija istraživanja i odabir.

Na razini izbora više potencijalnih lokacija primjenjuju se usporedni kriteriji. To su pravila za izbor između više ponuđenih rješenja. Osnovni kriteriji razvrstani su u grupe:

1. tehničko-tehnološka gledišta (pogodnosti s ekonomskog te tehničko- tehnološkog stajališta)
2. sigurnost građevine (provjerava se sigurnost pojedine lokacije i odabiru one koje imaju takve prirodne karakteristike, koje sa što manjim tehničko-tehnološkim dopunama zadovoljavaju sigurnosne uvjete)
3. sigurnost i prihvatljivost lokacije (uspoređuju se lokacije koje se nalaze u određenom okolišu, odnosno okružene su određenim okolišem, te se očekuje što manji konflikt s ostalim korisnicima prostora i okolišem)
4. prihvatljivost lokacije (obzirom na postojeće korisnike prostora, vlasništvo i sl.)

Uvažavajući činjenice da se sukladno Zakonu o otpadu i Zakonu o prostornom uređenju lokacije za gradnju građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju i odlaganju komunalnog otpada utvrđuju Prostornim planom uređenja Općine Donji Kukuruzari, predviđa se izraditi Program gospodarenja otpadom, te izgraditi odlagalište (deponiju) komunalnog otpada u Rosuljama, u suradnji s Gradom Hrvatska Kostajnica i Općinom Majur.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zakonom o zaštiti okoliša ("Narodne novine" br82/94; 128/99), člankom 33. propisuje se obveza donošenja mjera zaštite okoliša u prostornim planovima.

Uzimajući u obzir osjetljivost okoliša na određenom prostoru, međudjelovanje postojećih i planiranih zahvata kako na prirodne tako kulturne i ostale posebnosti prostora, kroz prostorne planove se propisuju mjere za sprječavanje nepovoljnih utjecaja na vodu, tlo, zrak, šume, klimu, zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, krajolik, i dr. koje nisu sadržane u pojedinim zakonskim i podzakonskim aktima ("Zakon o vodama", "Zakon o zaštiti zraka", "Zakon o poljoprivrednom zemljištu", "Zakon o šumama", "Zakon o zaštiti prirode", "Zakon o zaštiti kulturnih dobara", "Zakon o otpadu"...)

Prateći stanje okoliša (njegovu kakvoću) izraženo kroz fizikalne, kemijske, estetske i druge pokazatelje, te predviđajući moguće nesuglasje pojedinih zahvata u prostoru i okoliša, kroz prostorni plan se određuje način postupanja (građenja, industrijskog razvoja i sl), daju se smjernice za smanjenje i sprječavanje negativnih utjecaja na okoliš, a ujedno se na temelju postojećih pokazatelja (geoloških, pedoloških, hidroloških, hidrogeoloških, prirodnih...) određuju prostori koji su primjereni za gradnju, planiranje industrijskih pogona, planiranje gospodarskog razvitka, itd.

Mjerama zaštite i smjernicama kroz prostorni plan se nastoji sačuvati u što većoj mjeri prirodnosti i očuvanost okoliša pojedinog prostora i postići održiv razvitak uz očuvanje nacionalne baštine, biološke raznolikosti, kakvoće žive i nežive prirode i dr.

Mjere zaštite voda, tla, zraka, šuma i ostaloga u prostornim planovima samo su temelji za daljnji razvoj i zaštitu prostora i okoliša, koji se propisuju Programom zaštite okoliša općine.

ZRAK

Temeljni propis za provedbu zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je "Zakon o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 48/95), koji utvrđuje mjere, način organiziranja i provođenja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka.

Temeljem Zakona doneseni su:

- Uredba o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka ("Narodne novine" br. 101/96)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora ("Narodne novine" br. 140/97),

te se uspostavlja Katastar emisija u okoliš, kojim se prate korisnici i vlasnici izvora onečišćenja zraka.

Za općinu Donji Kukuruzari nisu rađena ispitivanja kvalitete zraka, no budući da, osim prometa i malih ložišta, nema nikakvih zagađivača zraka, možemo ustvrditi, prema članku 21. "Zakona o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 48/95), gdje se ocjena kakvoće zraka i kategorizacija područja daje s obzirom na stupanj onečišćenosti zraka na temelju usporedbe rezultata mjerenja s preporučenim (PV) i graničnim (GV) vrijednostima kakvoće zraka, da je **zrak I. kategorije** (čist zrak).

Praćenja kvalitete zraka nisu rađena, no za sada nisu niti potrebna, budući nema privrednih subjekata koji bi svojom djelatnošću ugrožavali kvalitetu zraka.

Promet je slabog intenziteta, te kao takav također ne ugrožava kvalitetu zraka.

U kućnim ložištima uglavnom se kao sredstvo gorenja koristi drvo, koje je ekološki prihvatljiv energent.

Pored toga naseljenost je mala, te iz ove činjenice kao i prethodno navedene proizlazi da zrak nije opterećen dimom, lebdećim česticama, ukupnom taložnom tvari i dušikovim dioksidom.

Kvalitetu zraka biti će potrebno pratiti tek nakon uspostave određenog stupnja gospodarskog razvoja.

Kako preventivno ne bi došlo do zagađenja zraka, biti će potrebna izrada studija utjecaja na okoliš za zahvate i objekte, za koje je to propisano Pravilnikom o procjeni utjecaja na okoliš ("Narodne novine" br 59/00) i Županijskim prostornim planom.

VODA

Temeljni zakon na kojem se zasniva zaštita voda je "Zakon o zaštiti voda" ("Narodne novine" br. 107/95), na osnovu kojega su donesene:

1. Uredba o klasifikaciji voda ("Narodne novine" br. 77/98), kojom se vode svrstavaju u određene kategorije, temeljem kvalitete, te
2. Uredba o opasnim tvarima u vodama ("Narodne novine" br. 78/98), kojima se propisuju koje se tvari i u kojoj količini smatraju opasnim u vodnom okolišu.

Budući nema relevantnih podataka o kvaliteti vodotoka općine Donji Kukuruzari, za pretpostaviti je da, kako nema velikih onečišćivača voda kao što su industrijski objekti, velike farme i sl., da su površinske vode – vodotoci na prostoru općine čiste.

Naselja Općine nemaju izgrađen sustav javne odvodnje (kanalizacijski sustav), već je problem kanalizacije riješen putem septičkih jama.

Za sprječavanje zagađenja podzemnih i površinskih voda, nužna je izgradnja sustava kanalizacije, te odvodnje i obrada otpadih voda naselja Općine.

TLO

Problematika zagađenja tla u Europi, svijetu, a sve više i u našoj zemlji vezana je uglavnom uz zagađenja vezana uz odlaganje otpada, te uz korištenje različitih sredstava u poljoprivredi.

Općina Donji Kukuruzari nema razvijenu intenzivnu poljoprivredu, te kao takva nema niti problem zagađenja tla umjetnim gnojivima, sredstvima za zaštitu bilja i sl.

Mali poljoprivredni proizvođači ne koriste u velikoj mjeri umjetna gnojiva niti sredstva za zaštitu bilja, što je najprije posljedica teškog ekonomskog stanja stanovništva, a manje ekološke svijesti.

Najveći problem zagađenja tla u općini Donji Kukuruzari predstavlja nekontrolirano odlaganje otpada, uglavnom komunalnog.

Odlaganje otpada uz prometnice, uz korita vodotoka i u šumama, predstavlja devastiranje tla, koje onemogućava ili u najboljem slučaju otežava privođenja tla nekoj namjeni, npr. uređenja zelenih površina i sl.

U općini Donji Kukuruzarije zabilježeno je 13 većih "divljih deponija" (temeljem podataka Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša – Inspekcije zaštite okoliša, od prosinca 2000. godine).

Općina nije bila u mogućnosti financirati čišćenje svih ovih deponija (očišćene su neke sredstvima Općine), te one predstavljaju onečišćivače tla na prostoru općine.

Sustavnim čišćenjem i sprječavanjem nastanka "divljih deponija", te uređenjem deponije komunalnog otpada (s Gradom Hrvatska KOstajnica i Općinom Majur), razvojem sustava odvojenog sakupljanja i reciklaže korisnih sastojaka komunalnog otpada, znatno će se poboljšati prvenstveno izgled, ali i ostali (zdravstveno-higijenski) uvjeti, te će se ukloniti i ovi izvori zagađenja tla.

Obzirom na činjenicu da tlo ima mnogostruki učinak na ostale dijelove okoliša, da predstavlja važan životni i gospodarski prostor, da se obnavljanje i stvaranje tla odvija vrlo sporo, a kako bi se zaštitilo tlo potrebno je:

- predvidjeti dugoročno i kvalitetno korištenje tla, te dati prednost zaštiti tla pred ostalim korisničkim interesima, posebno vrlo vrijednog poljoprivrednog tla;
- vrlo vrijedno poljoprivredno tlo ne prenamjenjivati u druge gospodarske ili stambene svrhe;
- poticati pošumljavanje i pomlađivanje šuma autohtnim šumskih zajednicama;
- gospodariti tlom na način održivog razvitka;
- polja za iskorištavanje mineralnih sirovina koristiti uz uvjete propisane zakonom, te ih nakon korištenja sanirati na način da se takva polja nakon sanacije uklope u postojeći okoliš (šume, livade).

BUKA I VIBRACIJE

Do sada na području općine Donji Kukuruzari nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao jednog od elemenata zaštite okoliša, no budući nema većih privrednih (industrijskih) subjekata, te promet nije jak, uočeno je da nema prekoračenja normi o razini buke.

Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od prejake buke nije uočljiva, potrebno je pratiti situaciju, i u koliko se ukaže potreba (razvoj industrije, prometne infrastrukture ili znatno povećanje prometa u naseljima) izraditi mjerenja razine buke.

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu življenja je velik, te se zbog toga intenzitet buke smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu.

Uz buku su često vezane i vibracije, koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitetu građevina.

Dva temeljna propisa određuju najviše dopuštene razine buke na vanjskim prostorima, a to su Zakon o zaštiti od buke ("Narodne novine" br. 17/90), te "Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredinama u kojoj rade i borave ljudi" ("Narodne novine" br. 37/90).

Najviše dopuštene razine buke :

zona	namjena prostora	najviše dopuštene razine vanjske buke u dBA	
		dan	noć
1.	bolničke zone, oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno-povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2.	stambeno gradska područja, ostala naselja, turističke zone, kampovi i zone odgojno-obrazovnih institucija, znanstveno-istraživački instituti	55	45
3.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene unutar gradskog središta, zone duž autoputeva i glavnih gradskih prometnica	65	50
5.	industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar ovih zona - u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona - buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

U cilju zaštite od prekomjerne buke na području općine Donji Kukuruzari potrebno je:

- pratiti i indentificirati potencijalne izvore buke
- u koliko se ukaže potreba vršiti mjerenja buke na najugroženijim područjima.

UGROŽENI I DEGRADIRANI PROSTORI

Glavno opterećenje na prostoru općine Donji Kukuruzari je svakako otpad, i divlje deponije nastale odlaganjem komunalnog otpada duž prometnica, u šumama ili uz vodotoke, te odvodnja otpadnih voda.

Prostornim planom uređenja općine Donji Kukuruzari regulirane su slijedeće komponente zaštite prostora:

1. zaštita osobito vrijednih područja:

- priroda i segmenti prirode
- ambijentalne životne cjeline
- spomenici kulturne baštine
- poljoprivredno zemljište
- vode i izvorišta
- rudna i mineralna bogatstva
- šumske površine.

2. sanacija ugroženih dijelova okoliša:

- sanacija tla ugroženog otpadom (sanacija "divljih deponija"), fekalijama (neizgrađena kanalizacijska mreža, nepostojanje septičkih jama i sl.)
- šume (degradacija, obraslost vrstama koje nisu autohtone ili nisu primjerene prostoru i terenu na kojem ih nalazimo, nepravilno korištenje i neplanska sječa, nepošumljavanje i sl.);
- vode (ispuštanje otpadnih voda bez obrade), podzemne i površinske;
- iskopi (eksploatacijom mineralnih sirovina nastaju degradirani prostori koje je potrebno sanirati);
- nekontrolirana izgradnja van građevinskog područja;
- nedostatak osnovnih funkcija u seoskim naseljima;
- nereguliran javni promet;
- nerješnost komunalne infrastrukture;
- zapuštenost i propadanje ruralnih ambijenata;

3. mjere zaštite prirode i okoliša:

- pravilno gospodarenje i korištenje potencijala prostora u skladu s uvjetima zaštite okoliša i prirode
- korištenje tla na bazi prirodnih svojstava, zaštita od zagađenja i svih oblika iscrpljivanja tla, zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta ...
- pravilno korištenje i gospodarenje šumama uz uvjet zaštite posebno vrijednih dijelova šumskih zajednica, pošumljavanje i sl.
- potreba uređenja i sanacije eksploatacijskih polja mineralnih sirovina nakon završetka eksploatacije, kao i razvijanje zaštitnog zelenog pojasa, kako bi se eksploatacijska polja što bolje uklopila u postojeći okoliš za vrijeme korištenja i nakon sanacije
- sačuvanje čistih voda i poboljšanje kvalitete voda (podzemnih i površinskih) izgradnjom uređaja za obradu otpadnih voda i kanalizacijskih mreža naselja
- očuvanje visoke kvalitete zraka

- očuvanje prirodnih vrednota, uz mogućnost razvoja turizma (seoskog) i ekopoljoprivrede.

SMJERNICE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA

- Izgradnja i opremanje deponije komunalnog otpada,
- Sanacija i čišćenje divljih deponija na prostoru općine.
- Izgradnja komunalne infrastrukture (posebno kanalizacijskog sustava naselja općine)
- Razvoj gospodarstva koje koristi prirodne potencijalne općine (šume, čisti zrak, vode i sl.)
- Razvoj poljoprivrednih djelatnosti, posebice uzgoja ekološki čistih proizvoda (eko-poljoprivreda)
- Svi gospodarski pogoni, veća poljoprivredna gospodarstva, farme i sl. moraju imati izveden sustav odvodnje koji onemogućava prodiranje otpadnih voda u podzemlje te zagađenje tla i podzemne vode.
- Svi gospodarski subjekti moraju koristiti tehnologije koje sprječavaju zagađenje tla, vode i zraka iznad zakonom dopuštenih granica.
- Sve gospodarske građevine moraju spriječiti (upotrebom i korištenjem tehnologija i sredstava) nedozvoljenu razinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljenih količina i sastava.
- Svi radovi na površini zemljišta (iskopi, korištenje mineralnih sirovina, gradnja,...) trebaju se obavljati na način da se očuva, u što većoj mjeri, prirodnost određenog prostora, uz uklapanje zahvata za vrijeme korištenja (ukoliko je to moguće) i nakon sanacije u postojeći okoliš.
- Uz prometnice, naselja i vodotoke trebaju se formirati zone, odnosno površine zaštitnog zelenila.
- Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti samo u skladu s vodopravnom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode.
- U zonama vodocrpilišta (postojećih i planiranih) moraju se provoditi sve mjere zaštite od zagađenja podzemnih voda, te vršiti daljnja istraživanja.
- Šume treba koristiti prema Šumsko-gospodarskoj osnovi, te gospodariti njima na održiv način uz uvjet pošumljavanja iskrčenih šumskih površina.

MJERE ZAŠTITE OD POŽARA, ELEMENTARNIH NEPOGODA, RATNIH I DRUGIH OPASNOSTI

Na području Općine Donji Kukuruzari ovim Prostornim planom uređenja u skladu sa podacima dobivenim od Policijske uprave Sisačko-moslavačke, Odjela upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja⁴ predviđene su sljedeće mjere zaštite od požara i eksplozije:

- Prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine koje se izrađuju na temelju ovog Prostornog plana obavezno je koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe («Narodne novine» broj 35/94 i 55/94) te Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara («Službeni list» broj 30/91.) koji se primjenjuje temeljem članka 53. Zakona o normizaciji («Narodne novine» broj:55/96).

⁴ Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Sisačko-moslavačka, Odjel upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja (dopis broj: 511-10-06/04-01-1597/2-01.1/2 od 17.07.2001. god.

- Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi, moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima ("Narodne novine" broj 108/95), te Pravilnika o zapaljivim tekućinama («Narodne novine» br. 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom («Narodne novine» br. 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištavanju i pretakanju ukapljenog naftnog plina («Sl. list» br. 24/71) koji se primjenjuje temeljem članka 26. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.
- Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu ("Narodne novine" broj 12/94) biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.
- U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu, kako bi vrijeme intervencije vatrogasne postrojbe bilo približno jednako za sve dijelove područja za koje se ono ustrojava.
- Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.
- U slučaju potrebe određivanja mjesta za civilna strelišta, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljane i prepravljane oružja kroz detaljne planove prostornog uređenja treba na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o oružju ("Narodne novine" broj 46/97 – pročišćeni tekst 27/99) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljane i prepravljane oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba ("Narodne novine" broj 8/93).
- Kriteriji za određivanje mjesta za izgradnju skloništa, zaklona i drugih objekata za zaštitu pučanstva određuju se sukladno odredbama Zakona o unutarnjim poslovima («Narodne novine» br. 29/91 – pročišćeni tekst 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, i 161/98), Pravilnika o tehničkim normativima za skloništa («Sl. list» br. 55/83), Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora («Narodne novine» br. 29/83, 36/85 i 42/86), te Pravilnika o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine" broj 2/91).

Skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika, odnosno izuzetno i u naseljenim mjestima s manje od 2.000 stanovnika ako se nalaze na području stupnja ugroženosti od I. do IV.

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti gradovi i naseljena mjesta svrstavaju se u kategorije od I. do IV. stupnja ugroženosti, koja se potom razvrstavaju u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa određene otpornosti ili osigurava zaštita stanovništva na drugi način.

Prema Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije na području općine Donji Kukuruzari niti jedno naselje nije razvrstano niti u jednu kategoriju od I. do IV. stupnja ugroženosti.

U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4 m ili manje ako se dokaže uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenje požara, požarne karakteristike materijala građevine, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevine i dr. da se požar neće prenijeti na susjedne građevine. U protivnom, građevina mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1 m ispod pokrova krovišta, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.

Sukladno članku 15. stavak 1. Zakona o zaštiti od požara («Narodne novine» br. 58/93), potrebno je ishoditi suglasnost Policijske uprave sisačko – moslavačke, n amjere zaštite od požara primjenjene u Glavnom projektu za zahvate u prostoru na slijedećim građevinama:

1. Sve građevine i prostore u kojima se obavlja držanje, skladištenje ili promet zapaljivih tekućina i/ili plinova;
2. Sve građevine koje nisu obuhvaćane člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara («Narodne novine» br. 25/94)

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE DONJI KUKURUZARI

Točka 1.

PPUO - om su na području Općine Donji Kukuruzari određene sljedeće namjene :

1. **građevinska područja** (izgrađeni i neizgrađeni dijelovi naselja),
2. **izgrađene strukture izvan građevinskih područja**
 - 2.1. gospodarska namjena (proizvodna, poslovna, iskorištavanje mineralnih sirovina, ugostiteljsko-turistička i sl.)
 - 2.2. sportsko - rekreacijska namjena
3. **poljoprivredne površine**
4. **šume i šumske površine**
5. **vodne površine**
6. **ostale površine**
 - 6.1. površine infrastrukturnih sustava
 - 6.2. groblja

Razmještaj i veličina površina navedenih u prethodnom stavku ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu broj 1. "Korištenje i namjena površina" u mjerilu 1:25000.

Granice građevinskih područja naselja detaljno su određena na kartografskim prikazima br 4.1- 4.15 « Građevinska područja naselja » na katastarskom kartama u mjerilu 1:5000.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Točka 2.

Građevine od važnosti za Državu određene su člankom 2. Uredbe Vlade Republike Hrvatske o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku («Narodne novine» br. 90/95):

- koridor auto-cesta **Zagreb-Split**
- dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja 220 i 400kV

Za pojedine planirane infrastrukturne koridore i uređaje potrebno je potrebno je izvesti dodatna istraživanja u cilju utvrđivanja točnih koridora . Ovo se naročito odnosi na **auto-cestu Zagreb-Split kroz područje Općine Donji Kukuruzari**. Kroz ta dodatna istraživanja potrebno je usuglasiti različite interese pojedinih korisnika u prostoru, s težištem na zaštiti kulturne i prirodne baštine i okoliša.

Točka 3.

Građevine od važnosti za Sisačko-moslavačku županiju, na području općine Donji Kukuruzari, utvrđene su Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije («Službeni glasnik Sisačko - moslavačke županije» br. 4/01):

- Građevine za vodoopskrbu - građevine i uređaji vodozahvata, crpljenja, pripreme, spremanja i distribucije vode koji pripadaju vodoopskrbnom sustavu "Pašino Vrelo"
- Građevine sustava odvodnje - građevine i uređaji sustava odvodnje otpadnih voda (kolektor, crpke, uređaji, ispusti i drugo) kapaciteta 5.000 do 25.000 ES naročito na području zaštitnih zona izvorišta Pašino vrelo

- Elektroenergetske građevine - dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja (napona 20 - 400 kV)
- Elektroopskrbe građevine od županijskog značenja koje se dugoročno planiraju:
- vodocrpilište "Pašino Vrelo"
- proširenje vodoopskrbne mreže
- opskrbi cjevovoda (za naselja Donja i Gornja Velešnja i Babina Rijeka)
- vodosprema "Panjani"
- Građevine za uređenje režima voda u sklopu melioracijskog područja rijeke Sunje

2.2. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

2.2.1. NAMJENA GRAĐEVINA

Točka 4.

Građevinska područja naselja su područja unutar kojih je predviđeno uređenje i razvoj naselja, a sastoje se od izgrađenog dijela i dijela predviđenog za daljnji razvoj naselja.

U građevinskim područjima naselja predviđena je gradnja novih građevina, te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina.

U građevinskim područjima naselja sadržani su :

- prostori za stanovanje;
- prostori za rad;
- prostori za javne i prateće sadržaje;
- društvene djelatnosti;
- prostori za gradnju trgovačkih i uslužnih sadržaja;
- prostori za gradnju turističkih i ugostiteljskih sadržaja;
- prostori za gradnju vjerskih građevina;
- infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji;
- manje zelene površine, sportsko-rekreacijske površine i dječja igrališta;
- groblja
- prostori za druge građevine koje se mogu graditi prema posebnim zakonima i propisima.

Izgradnja iz prethodnog stavka nije moguća na zemljištu na kojem su utvrđeni slijedeći faktori ograničenja :

- klizišta
- tektonski rasjedi
- strmo zemljište nagiba većeg od 12 %
- zemljište nedovoljne nosivosti
- močvare
- poplavno područje

Točka 5.

Parcelacija građevinskog zemljišta u svrhu osnivanja građevne čestice provodi se u skladu s lokacijskom dozvolom ili Detaljnim planom uređenja ako se na čestici predviđaju zahvati u prostoru.

Točka 6.

Na jednoj građevinskoj čestici u građevinskom području naselja može se graditi stambena i poslovna ili stambeno-poslovna i poslovna ili poslovna građevina, te uz njih gospodarske i pomoćne građevine koje s ovima čine cjelinu.

Za obavljanje djelatnosti iz prethodnog stavka mogu se koristiti i prostorije ili građevine koji ranije nisu bili namijenjeni za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog, gospodarskog ili stambenog prostora.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu postavljaju prema ulici, a pomoćne, gospodarske i dvorišne poslovne građevine po dubini čestice iza tih građevina.

Iznimno se može dozvoliti i drugačiji smještaj građevina na građevinskoj čestici, ukoliko konfiguracija terena i oblik čestice, te tradicionalna organizacija čestice ne dozvoljavaju način gradnje određen u prethodnom stavku ovog članka.

Točka 7.

Stambenim građevinama smatraju se obiteljske kuće, stambeno-poslovne i više stambene građevine, te građevine za povremeno stanovanje (vikendice).

Višestambene građevine su stambene ili stambeno-poslovne građevine s više od tri stambene jedinice.

Točka 8.

Poslovnim građevinama smatraju se :

a) za tihe i čiste djelatnosti bez opasnosti od požara i eksplozije:

prostori u kojima se obavljaju intelektualne usluge, uslužne i trgovačke djelatnosti, manji proizvodni pogoni (kod kojih nema buke, zagađenja zraka, vode i tla), ugostiteljsko-turističke djelatnosti bez glazbe na otvorenom prostoru i s ograničenim radnim vremenom;

b) za bučne i potencijalno opasne djelatnosti :

pogoni male privrede, automehaničarske i proizvodne radionice, limarije, lakirnice, bravarije, kovačnice, stolarije, ugostiteljski objekti sa glazbom na otvorenom i slično.

Tihe i čiste djelatnosti mogu se obavljati i u sklopu stambene građevine, ukoliko za to postoje tehnički uvjeti.

Bučne i potencijalno opasne djelatnosti potrebno je locirati na propisanoj udaljenosti od stambenih zgrada min 10 m, odnosno tako da budu zadovoljeni kriteriji posebnih propisa koji se odnose na zaštitu od buke, zaštitu zraka, vode i tla.

U zoni mješovite pretežito stambene namjene poslovni prostori s bučnim i potencijalno opasnim djelatnostima mogu se graditi samo iznimno, ukoliko tehnološko rješenje, veličina čestice i njen položaj u naselju i predviđene mjere zaštite to omogućavaju.

Točka 9.

U slučaju kada se utvrđuju prostorni elementi za izgradnju ili rekonstrukciju poslovnih građevina na području bez donešenog urbanističkog, odnosno detaljnog plana uređenja, na kojem nije određena prometna mreža i ostala komunalna infrastruktura, u sklopu idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole, potrebno je izraditi urbanističko rješenje s određenim pristupnim putevima i utvrđenim odnosom prema susjednim parcelama.

Idejnim rješenjem, za namjeravani zahvat u prostoru treba biti prikazano:

- položaj čestice u naselju;
- veličina građevinske čestice i koeficijent izgrađenosti čestice;
- tehnološko rješenje i kapaciteti;
- način smještavanja pojedinih sadržaja na česticu;
- prometno rješenje;
- mogućnosti komunalnog opremanja čestice;
- način pročišćavanja otpadnih voda;
- potencijalni utjecaj na okoliš;
- mjere za zaštitu okoliša.

Točka 10.

Gospodarskim građevinama smatraju se :

- bez izvora zagađenja: šupe, kolnice, sjenici, ljetne kuhinje, spremišta poljoprivrednih strojeva i proizvoda i sl.
- s potencijalnim izvorima zagađenja: staje, svinjci, kokošinjci, kunićnjaci i slično.

Točka 11.

U sklopu građevinskih područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja površine do 100,0 m² i to isključivo za uobičajeni uzgoj i tov stoke i peradi u domaćinstvu pod kojim se smatra broj:

vrsta životinje	broj komada
odrasla goveda	do 10 kom
tovna telad i junad	do 5 kom
ovce i koze	do 30 kom
konji	do 5 kom
svinje	do 20 kom
perad	150 kom
glodavci	50 kom
krznaši	30 kom
nojevi	5 kom

Gradnja građevina iz stavke 1. ovog članka nije dozvoljena u područjima posebnog režima zaštite.

Točka 12.

Pomoćnim građevinama smatraju se garaže, drvarnice, spremišta, nadstrešnice, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva za grijanje, ljetne kuhinje i sl.

Točka 13.

Poslovni prostori s bučnim i potencijalno opasnim djelatnostima i gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja mogu se na području obuhvata PPUO graditi samo ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina čestice i njen položaj u naselju to omogućavaju.

Točka 14.

Unutar građevinskog područja naselja predviđeno je uređenje parkovnih i zaštitnih zelenih površina, kao i drugih građevina i površina koje služe za normalno funkcioniranje naselja, a u svrhu uređenja i zaštite okoliša.

U sklopu površina iz stava 1. ovoga članka omogućeno je uređenje i gradnja :

- kolnih i pješačkih puteva;
- biciklističkih staza;
- sportsko-rekreacijskih površina i igrališta;
- manjih građevina prateće namjene.

Površina građevina iz alineje 4. prethodnog stavka ovog članka ne smije prelaziti 10 % izgrađenosti zelene površine, te oblikovanjem, a naročito visinom, koja ne prelazi visinu prizemlja s potkrovljem, trebaju biti u skladu s uređenjem prostora u kome se grade.

Iznimno, u zoni pejzažnog i zaštitnog zelenila mogu se zadržati i rekonstruirati zaštićene stare stambene i gospodarske građevine u svojoj izvornoj funkciji.

Unutar građevinskog područja naselja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini, ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom, posredno ili neposredno, ugrožavale život i rad ljudi u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša naselja.

2.2.2.OBLIK I VELIČINA GRAĐEVINSKE ČESTICE**Točka 15.**

Građevinska čestica nalazi se u građevinskom području naselja i mora imati površinu i oblik koji omogućava njeno funkcionalno i racionalno korištenje i izgradnju u skladu s odredbama PPUO .

Kod izdavanja lokacijske dozvole građevinska čestica se može iznimno formirati tako da se čestici, koja površinom većom od polovice ulazi u građevinsko područje, može priključiti njen preostali dio ili dio potreban za formiranje građevne čestice.

Točka 16.

Građevinska čestica mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu širine min. 3 m.

U slučaju prilaza na državnu, županijsku ili lokalnu cestu u postupku izdavanja lokacijske dozvole potrebno je ishoditi posebne uvjete priključenja od strane nadležnog tijela koje tim cestama upravlja.

U slučaju kada se građevinska čestica nalazi uz spoj ulica različitog značaja, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obavezno se ostvaruje preko ulice nižeg značaja.

Točka 17.

Veličina i oblik građevinske čestice moraju biti takovi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu s odredbama za provođenje plana.

Minimalne veličine građevinskih čestica obiteljskih stambenih zgrada određuju se za:

a) za gradnju građevine na **samostojeći način :**

način izgradnje	najmanja širina čestice	najmanja dubina čestice	najmanja površina čestice	max. koeficijent izgrađenosti
prizemni	12 m	22 m	264 m	0,3
jednokatni	16 m	25 m	400 m	0,3

b) za gradnju građevine na **poluotvoreni način :**

način izgradnje	najmanja širina čestice	najmanja dubina čestice	najmanja površina čestice	max. koeficijent izgrađenosti
prizemni	10 m	22 m	220 m	0,4
jednokatni	12 m	25 m	300 m	0,4

c) za gradnju građevine **u nizu:**

način izgradnje	najmanja širina čestice	najmanja dubina čestice	najmanja površina čestice	max. koeficijent izgrađenosti
prizemni	7 m	25 m	175 m	0,5
jednokatni	6 m	25 m	150 m	0,5

Iznimno, dubina građevne čestice namjenjene izgradnji stambene ili poslovne građevine uz koju će se graditi gospodarske građevine iz točke 10. za potrebe poljoprivredne proizvodnje ne može bit manja od 45 m.

Građevinama koje se izgrađuju na samostojeći način u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanjaju na granice susjednih građevinskih čestica.

Građevinama koje se izgrađuju na poluotvoreni način (dvojne građevine) u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevinske čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

Građevinama koje se izgrađuju u nizu u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se dvijema svojim stranama prislanjaju na granice susjednih građevinskih čestica i uz susjedne građevine.

U postotak bruto izgrađenosti građevinske čestice ne uračunavaju se istaci krovšta i balkona, niti elementi uređenja okoliša (terase, stepeništa i slično) do visine 0,6 m iznad razine uređenog terena.

Minimalna površina tlocrtne projekcije kuće unutar građevinskog područja naselaj ne može biti manja od 40,0 m², s tim da se građevine za povremeno stanovanje isključuju iz ovog ograničenja.

Točka 18.

Iznimno od odredbi prethodne točke kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može graditi i na postojećoj građevinskoj čestici manje veličine od propisane, ali pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa svim odrednicama koje se odnose na bruto izgrađenost, te minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne međe i drugih građevina.

Točka 19.

Veličina čestice na kojoj će se uz stambenu građevinu graditi i gospodarske građevine mora biti takva, da omogućuje minimalne udaljenosti građevine na čestici, te propisanu izgrađenost građevinske čestice i ostale uvjete ovih odredbi.

Točka 20.

Maksimalna površina građevinske čestice obiteljskih stambenih zgrada unutar građevinskog područja na području PPUO iznosi :

- | | |
|---|----------------------|
| a) za gradnju građevine na samostojeći način | 2.000 m ² |
| b) za gradnju građevine na poluotvoreni način | 1.350 m ² |
| c) za gradnju građevina u nizu | 900 m ² |

Iznimno, građevinska čestica može biti i veća, ali ne veća od 3.000 m², uz maksimalnu izgrađenost od 30%, kada se uz građevine za stanovanje izgrađuju i građevine za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te kod stambeno-poslovnih i poslovnih građevina čija tehnologija, način organiziranja proizvodnje i proizvodni proces zahtijeva veću površinu.

Točka 21.

Veličina građevinskih čestica i bruto izgrađenost čestice za gradnju građevina za odmor ("vikendice") određuje se na isti način kao i za ostale stambene građevine, s time da građevine povremenog stanovanja moraju biti opremljene sanitarnim čvorom.

Točka 22.

Površina građevinske čestice višestambenih građevina utvrđuje se shodno potrebama te građevine i u pravilu obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Površina građevinske čestice iz prethodnog stavka određuje se posebno za svaku pojedinačnu građevinu, a temeljem prijedloga iz stručne podloge za izdavanje lokacijske dozvole, pri čemu bruto izgrađenost tako formirane čestice ne smije biti veća od 40%.

Točka 23.

U postupku mogućeg objedinjavanja građevinskih čestica objedinjava se i površina za gradnju građevine, tako da se zadržavaju samo propisane udaljenosti prema susjednim česticama.

Dužina pojedinog pročelja na objedinjenoj čestici ne smije biti veća od 50,00 m.

Točka 24.

Prostornim planom užeg područja mogu se propisati i drugačiji urbanističko-tehnički uvjeti u pogledu oblika, veličine i izgrađenosti građevne čestice ovisno o gustoći i postojećoj tipologiji izgradnje.

2.2.3. SMJEŠTAJ GRAĐEVINE NA GRAĐEVINSKOJ ČESTICI**UDALJENOST GRAĐEVINA OD REGULACIONOG PRAVCA****Točka 25.**

Najmanja udaljenost građevine od regulacionog pravca određuje se :

- | | |
|--|--------|
| - za stambene građevine i poslovne građevine | |
| za tihe i čiste djelatnosti | 5,0 m |
| - za garaže u sklopu stambene građevine | 3,0 m |
| - za pomoćne građevine na građevinskoj čestici | |
| i sve drvene građevine | 10,0 m |
| - za gospodarske građevine s potencijalnim izvorima buke i zagađenja | 20,0 m |
| - za pčelinjake | 30,0 m |

Iznimno od stavka 1. ovog članka, građevine uz državnu i županijsku cestu ne smiju se locirati na udaljenost manjoj od 1,8 visina građevine, mjereno od ruba kolnika te ceste, pri čemu se visinom smatra visina sljemena (ako je zabačni zid paralelan s cestom), odnosno visina vijenca u ostalim slučajevima.

Za interpolaciju ili zamjensku gradnju građevina u već izgrađenim dijelovima naselja, a gdje za to postoje uvjeti (postava susjednih građevina na regulacijskom pravcu, ili kada radi već izgrađenih gospodarskih građevina nije moguća gradnja u propisanoj dubini građevinske čestice od najmanje 3,0 m, dovoljna širina prostora za prolaz komunalnih instalacija i slično), može se dozvoliti gradnja građevina i na regulacionom pravcu.

Točka 26.

Ako građevinska čestica graniči s vodotokom, udaljenost regulacionog pravca čestice od granice vodnog dobra odrediti će se prema vodopravnim uvjetima. U građevinskom području udaljenost od ruba bujičnog kanala je min 5 m, a od vodotoka min 10 m.

Građevinska čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

UDALJENOST GRAĐEVINA OD RUBA GRAĐEVINSKE ČESTICE**Točka 27.**

Građevine koje se izgrađuju na samostojeći način ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe.

Iznimno, građevine se mogu svojom jednom stranom približiti susjednom zemljištu, ali ne manje od 1m, pod uvjetom da smještaj građevine na susjednoj čestici omogućava postizanje propisanog razmaka između građevina, odnosno poštivanje ritma izgradnje u naselju ili dijelu naselja.

Na dijelu građevine koja je izgrađena na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se u smislu stavke 1. i 3. ovoga članka ne smatraju fiksna ustakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 60 x 60 cm, dijelovi zida od staklene opeke, ventilacioni otvori maksimalnog promjera, odnosno stranice 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizuelni kontakt.

Točka 28.

Građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način (dvojne građevine) su građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju se na granicu susjedne građevinske čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

Zid između dvije građevine mora se izvesti kao protupožarni, vatrootpornosti od najmanje 2 sata.

Točka 29.

Građevine koje se izgrađuju u nizu dvjema svojim stranama ili njenim dijelovima prislanjaju se na granice susjednih građevinskih čestica i uz susjedne građevine.

Krajnje građevine u nizu, ovisno o njihovoj visini, tretiraju se kao građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način, te za njih vrijede odredbe o udaljenostima koje se odnose i na poluugrađene građevine. Zid između dvije građevine treba biti protupožarni.

Točka 30.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama te gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno i slama ili su izrađeni od drveta mora iznositi od susjedne međe najmanje 5,0 m.

Izuzetno, udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti i manja, ali ne manje od 1,0 m, pod uvjetom da se na toj dubini susjedne građevinske čestice određuju uvjeti ili već postoji gnojište, odnosno građevina s izvorima zagađenja.

Vodonepropusnu septičku ili sabirnu jamu bez mogućih ispuštanja u okoliš locirati minimalno udaljeno 3,0 m od međe susjeda.

Udaljenost pčelinjaka od susjedne međe ne može biti manja od 5,0 m, ako su letišta okrenuta prema međi, a 3,0 m ako su okrenuta u suprotnom pravcu.

Točka 31.

Kao dvojne ili u nizu mogu se na zajedničkoj međi graditi i gospodarske građevine pod uvjetom da su izgrađene od vatrootpornog materijala i da su izvedeni vatrootporni zidovi.

Točka 32.

Na građevinskoj čestici se uz stambene građevine mogu graditi pomoćne građevine (npr. garaže, spremišta ogrjeva i druge svrhe što služe redovnoj upotrebi stambene građevine (pomoćne građevine bez izvora zagađenja), i to:

- prislonjeni uz stambene građevine na istoj građevinskoj čestici na poluugrađeni način,
- odvojeno od stambene građevine na istoj građevinskoj čestici,
- na međi, uz uvjet da se :
 - prema susjednoj čestici izgradi vatrootporni zid,
 - zid prema susjedu izvede bez otvora i istaka,
 - odvod krovne vode i snijega s pomoćne građevine riješi na pripadajuću česticu.

Površina pomoćne građevine uračunava se u površinu izgrađenosti građevinske čestice.

MEĐUSOBNA UDALJENOST IZMEĐU GRAĐEVINA

Točka 33.

Međusobni razmak građevina određuje se prema visini građevine :

- za prizemne građevine (P) : 6,0 m
- za jednokatne građevine (P+1) : 8,0 m

pri čemu udaljenost od jedne međe ne može biti manja od 3,0 m.

Međusobni razmak građevina može iznositi iznimno 4,0 m.

Točka 34.

Međusobni razmak građevina može biti i manji od propisanoga prethodnim člankom:

- ako se radi o već izgrađenim građevinskim česticama,
- ako je tehničkom dokumentacijom dokazano :
 - da konstrukcija građevine ima povećani stupanj otpornosti na rušenje od elementarnih nepogoda ;

- da u slučaju potresa ili ratnih razaranja rušenje građevine neće u većem opsegu ugroziti živote ljudi, niti izazvati oštećenje na drugim građevinama.

Točka 35.

Udaljenost pomoćne građevine od stambene zgrade na istoj građevinskoj čestici ne može biti manja od 4,0 m kada se gradi kao posebna dvorišna građevina.

Točka 36.

Udaljenost gospodarskih građevina s potencijalnim izvorom zagađenja od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 12,0 m, a u postojećim dvorištima gdje se to ne može postići dopušta se minimalna udaljenost od 8,0 m.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama ne može biti manja od od :

- 20,0 m od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i sl.) ,
- 20,0 m od ulične ograde,
- 15,0 m od stambenih i manjih poslovnih građevina.

Udaljenost pčelinjaka od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka ne može biti manja od 10,0 m.

2.2.4. VISINA I OBLIKOVANJE GRAĐEVINA

Točka 37.

Za gradnju u području Općine Donji Kukuruzari dozvoljava se gradnja stambenih zgrada maksimalne visine prizemlje + 1 kat i potkrovlje, uz mogućnost izgradnje podruma.

Iznimno od stavka 1. ovog članka, maksimalna visina zgrada unutar građevinskog područja naselja Donji Kukuruzari iznosi prizemlje + 2 kata i potkrovlje, uz mogućnost izgradnje podruma.

Iznimno od stavke 1. i 2. ovog članka, omogućuje se i gradnja građevina viših od propisanih (npr. vodotornjevi, crkveni i vatrogasni tornjevi i sl.), ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavljaju i to isključujući prostor zaštićenih povijesnih jezgri naselja, te kontaktna područja spomenika kulturne i prirodne baštine.

Točka 38.

Potkrovljem se smatra dio građevine ispod krovne konstrukcije, a iznad vijenca posljednje etaže građevine čiji nadozid nije veći od 150 cm.

Krovna konstrukcija može biti ravna ili kosa.

Kosa krovišta ne smiju imati veći nagib od 45°, iznimno dozvoljavaju se i veći nagibi na manjim dijelovima krovišta (do 25% krovne plohe).

Izvan navedenih gabarita mogu se izvoditi pojedini elementi kao dimnjaci, požarni zidovi i slično.

Prozori potkrovlja, u pravilu, izvedeni su u kosini krova, kao krovne kućice ili na zabatnom zidu.

Točka 39.

Postojeća potkrovlja mogu se prenamjeniti u stambene ili druge prostore ukoliko se prenamjena može izvršiti u postojećim gabaritima.

Izvedena ravna krovišta koja zbog loše izvedbe ne odgovaraju svrsi, mogu se preurediti u kosa. Rekonstrukcija će se izvršiti u skladu s lokacijskom dozvolom i regulacijskim uvjetima (visina nadozida, nagib krova, sljeme) propisanim u prethodnom članku.

Rekonstrukcijom dobivena potkrovlja iz prethodnog stavka ovog članka mogu se privoditi stambenoj ili poslovnoj namjeni.

Točka 40.

Ispod stambenih i poslovnih građevine po potrebi se može graditi podrum.

Podrumom se smatra dio građevine, koji je najmanje jednom polovicom volumena ukopan u uređeni teren.

Točka 41.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, oblikovanje pročelja i krovšta, te upotrebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s okolnim građevinama, krajolikom i tradicionalnim načinom gradnje.

Građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način ili u nizu moraju s građevinom na koji su prislonjeni činiti arhitektonsku cjelinu.

Lođe na višestambenim zgradama (tzv. "kolektivno stanovanje") moguće je zatvoriti, ali isključivo na način da se na pojedinom tipu zgrade primjeni samo jedan oblikovni model zatvaranja lođe.

2.2.5. OGRADE I PARTERNO UREĐENJE

Točka 42.

Ulična ograda podiže se iza regulacionog pravca u odnosu na javnu prometnu površinu.

Kada se javna cesta koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste, te mora iznositi najmanje:

- | | | |
|--------------------------|---|--------|
| - kod državne ceste | - | 10,0 m |
| - kod županijske ceste | - | 8,0 m |
| - kod lokalne ceste | - | 5,0 m |
| - kod nerazvrstane ceste | - | 3,5 m |

Točka 43.

Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim građevinskim česticama.

Na građevinskim česticama ograde se u pravilu postavljaju s unutrašnje strane međe. Ograde se mogu postavljati i na drugi način, ali samo u dogovoru sa susjedom.

Susjedski dio ograde iz stavke 1. ovog članka, izgrađuje vlasnik odnosno korisnik građevinske čestice u cjelosti, ako takova ograda nije izgrađena ranije, odnosno ako se ne gradi istovremeno sa susjedom.

Ograda iz prethodnog stavka ovog članka mora se tako izvesti da leži na zemljištu vlasnika ograde, pri čemu je glatka strana ograde okrenuta prema ulici, odnosno prema susjedu.

Točka 44.

Najveća visina ograde može biti 1,50 m, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno od čvrstog materijala (beton, metal, opeka ili sl.), najveće visine do 50 cm.

Iznimno, ograde i mogu biti više od 1,50 m, kada je to nužno radi zaštite građevine ili načina njegova korištenja.

Ulična ograda može biti izvedena kao zeleni nasad (živica) ili prozračna, izvedena od drveta, pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika.

Točka 45.

Dio seoske građevinske čestice organiziran kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Kada se građevinska čestica formira na taj način da ima izravni pristup sa sporedne ulice, a svojom stražnjom ili bočnom stranom graniči sa zaštitnim pojasom državne, županijske ili lokalne ceste odnosno željezničke pruge, građevinska se čestica mora ograditi uz te međe na način koji onemogućava izlaz ljudi i domaćih životinja.

Točka 46.

Dio građevinske čestice oko građevine, potporne zidove, terase i slično, treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednih građevinskih čestica i građevina.

Prilazna stubišta, terase u razini terena ili do najviše 0,6 m iznad razine terena, potporne zidove i slično mogu se graditi i izvan površina za razvoj tlocrta građevine, ali na način da se na jednoj strani građevinske čestice osigura nesmetan prilaz u dvorišni dio građevinske čestice, širine najmanje 3,0 m.

2.3. IZGRAĐENA STRUKTURA VAN NASELJA

Točka 47.

Građevine, koje se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju grade izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

Izvan građevinskog područja na području Općine Donji Kukuruzari može se na pojedinačnim lokacijama površine do najviše 10,0 ha odobravati gradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju gradnju izvan građevinskog područja, kao što su :

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.)
- rekreacione i zdravstvene građevine
- vojne i druge građevine od interesa za obranu zemlje i zaštitu od elementarnih nepogoda
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina (separacija šljunka i pijeska, proizvodnja građevinskih materijala i sl.)
- stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti :

- stambeno - gospodarski sklopovi (farme)
- građevine za uzgoj životinja (tovilišta)
- klijeti u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima
- ostave za alat, oruđe, kultivatore i sl.
- spremišta drva u šumama
- pilane
- uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.)
- pčelinjaci
- ribnjaci

Gradnja građevina iz prethodnog članka na pojedinačnim lokacijama površine veće od 10,0 ha može se odobravati samo ukoliko je predviđena Planom "Korištenje i namjena površina" PPUO.

Pod građevinama u smislu stava 2. alineje 5. ovog članka ne smatraju se građevine povremenog stanovanja ("vikendice").

2.3.1. REKREACIJSKE I ZDRAVSTVENE GRAĐEVINE

Točka 48.

Gradnja rekreacijskih i zdravstvenih građevina, koje se u skladu s PPUO mogu graditi izvan građevinskog područja, može se vršiti na temelju detaljnog plana uređenja ili plana šireg područja.

Građevine iz stavka 1. ovog članka u pravilu se ne smiju graditi na oranicama, voćnjacima i vinogradima 1. i 2. bonitetnog razreda.

2.3.2. GRAĐEVINE ZA ISTRAŽIVANJE I ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

Točka 49.

Građevine za eksploataciju mineralnih sirovina (kamenolomi) i slojnih voda ne smiju biti udaljeni manje od:

- 300 m od javnih građevina i stambenih zgrada,
 - 100 m od javnih prometnica i zaštitnog pojasa dalekovoda i telefonskih linija.
- Nisu dozvoljeni manji i nekontrolirani iskopi šljunka.

Točka 50.

Iskop šljunka može se vršiti samo na osnovi eksploatacionog (rudarskog) i sanacionog projekta s planom uređenja za konačnu namjenu, te studije utjecaja na okoliš ukoliko je njena izrada propisana Zakonom.

Točka 51.

Nakon završene eksploatacije mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova rudarska organizacija je dužna izvršiti sanacijske radove i privesti zemljište prvobitnoj namjeni.

Izuzetno, zemljište se može privesti i drugoj namjeni (npr. rekreacija ili ribarstvo na vodnoj površini) koja nije u suprotnosti s dokumentima prostornog uređenja.

2.3.3. GRAĐEVINE U FUNKCIJI OBAVLJANJA POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

STAMBENO - GOSPODARSKI SKLOPOVI (FARME)

Točka 52.

Farmom se smatra funkcionalno povezana grupa zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, koja se u pravilu izgrađuje izvan građevinskog područja.

Farme se mogu graditi na poljoprivrednoj čestici s najmanje 6.000 m² površine.

Točka 53.

Zgrade koje se mogu graditi u sklopu farme su :

- stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika
- gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje
- poslovno turističke građevine za potrebe seoskog turizma
- industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi.

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se lokacijskom dozvolom u skladu s potrebama tehnologije pojedine vrste poljoprivredne djelatnosti.

Za gradnju pojedinih vrsta građevina iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe za visinu gradnje, najveću bruto izgrađenost čestice, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne čestice i drugih građevina kao i za gradnju u sklopu građevinskih područja.

GOSPODARSKE GRAĐEVINE ZA UZGOJ ŽIVOTINJA (TOVILIŠTA)

Točka 54.

Izvan građevinskog područja može se dozvoliti gradnja gospodarskih građevina za uzgoj životinja (stoke i perad).

Površina građevinske čestice za građevine iz stavka 1 ovog članka ne može biti manja od 6.000 m², s najvećom izgrađenošću do 30%.

Gospodarske građevine za uzgoj životinja mogu se graditi na sljedećim udaljenostima od građevinskih područja:

NAMJENA GOSPODARSKIH GRAĐEVINA	NAJMANJE UDALJENOSTI GRAĐEVINA (M)
- gospodarske zgrade za potrebe obavljanja stočarske djelatnosti	min 300 m
- gospodarske zgrade za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju :	

stočarska proizvodnja	peradarska proizvodnja	
8 - 50 uvjetnih grla	1.000 - 8.000 komada	min 100 m
51 - 100 uvjetnih grla	8.001 - 16.000 komada	min 150 m
101 - 200 uvjetnih grla	16.001 - 32.000 komada	min 200 m
201 - 300 uvjetnih grla	32.001 - 50.000 komada	min 300 m
301 - 400 uvjetnih grla	50.001 - 65.000 komada	min 400 m
401 - 800 uvjetnih grla	65.001 - 130.000 komada	min 500 m

Najmanje udaljenosti građevina za uzgoj stoke i drugih građevina namjenjenih intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji od prometnica ne smiju biti manje od:

- 100 m za državne ceste,
- 50 m za županijske ceste,
- 30 m za lokalne ceste.

Izuzetno, udaljenost tovališta od stambene građevine na usamljenoj izgrađenoj građevinskoj čestici može biti i manja ukoliko je o tome suglasan vlasnik građevine na navedenom građevinskom području, pod uvjetom da je tovalište propisno udaljeno od drugih građevinskih područja.

Za gospodarske građevine za uzgoj životinja, što će se graditi na građevinskoj čestici zatečenog gospodarstva, udaljenost od stambene zgrade tog gospodarstva, odnosno od zdenca ne smije biti manja od 30 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih lokaliteta utvrđenih u tablici iz stavka 3. ovoga članka.

OSTALE POLJOPRIVREDNE GOSPODARSKE GRAĐEVINE

Točka 55.

Ukoliko se izgrađuju izvan građevinskog područja naselja, poljoprivredne gospodarske građevine mogu se graditi samo na poljoprivrednim česticama čija površina nije manja od 6.000 m² (osim klijeti).

Poljoprivredno zemljište na kojem postoji pojedinačna gospodarska građevina, čija je veličina i vrsta takva da to zemljište u smislu odredaba ove Odluke ne bi bilo dovoljno veliko za gradnju dvaju gospodarskih građevina, ne može se parcelirati na manje dijelove, bez obzira u koje je vrijeme i po kojoj osnovi je ta građevina podignuta.

Točka 56.

Etažna visina pojedinačnih gospodarskih građevina je prizemnica s mogućnošću izvedbe podruma i potkrovlja.

Iznimno od stavka 1. ovog članka omogućava se gradnja i viših građevina ukoliko je to neophodno zbog tehnološkog rješenja (mlinovi, silosi i sl.).

Oblikovanje pojedinačnih gospodarskih građevina mora u pravilu biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom.

Na terenu s nagibom duža strana građevine mora biti položena paralelno sa slojnicama. Pojedinačne gospodarske građevine moraju se locirati niže od sljemena brežuljaka, najmanje toliko da se ne ocrtavaju na njihovom obrisu.

Točka 57.

Klijet razvijene netto površine podruma i prizemlja do 40 m² (ukupna površina svih etaža) može se graditi u vinogradima površine od najmanje 2.000 m² i ako je zasađeno najmanje 85 % površine vinograda.

Razvijena površina iz stava 1. ovog članka može se uvećati za 10 m² za svakih daljih 400 m² vinograda, ali najviše do 80 m².

Izuzetno, ukoliko je površina vinograda manja od one propisane stavkom 1. ovog članka, može se odobriti u vinogradu gradnja prizemne drvene gospodarske građevine, veličine najviše 9,0 m².

Točka 58.

Spremište voća može se graditi samo u već podignutim voćnjacima, starim najmanje 2 godine, čija površina nije manja od 2.000 m².

Uvjeti za klijeti odnose se i na spremišta voća.

Točka 59.

Kada se klijet, odnosno spremište voća lociraju u blizini sjeverne međe do susjednog vinograda, udaljenost građevine od te međe ne može biti manja od srednje visine vijenca u odnosu na završnu kotu uređenog terena, a nikako manja od 3,0 m.

Udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, od ostalih međa ne može biti manja od 1,0 m.

Međusobna udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, koje su izgrađene na susjednim česticama ne može biti manja od 6,0 m.

Izuzetno kad susjedi sporazumno zatraže izdavanje lokacijske dozvole za gradnju klijeti ili spremišta voća na poluotvoren način, građevina se može graditi na susjednoj međi.

Točka 60.

Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskog područja mogu se graditi staklenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća, te plastenici.

Staklenicim se smatraju montažne građevine s ostakljenom nosivom konstrukcijom.

Plastenicama se smatraju montažne građevine od plastične folije na drvenom ili metalnom roštilju.

Točka 61.

Na potocima i stajaćim vodama mogu se graditi ribnjaci u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Na potocima se mogu graditi i male hidroelektrane, te mlinovi u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Točka 62.

Pod gospodarskim djelatnostima podrazumijevaju se poslovne građevine i proizvodni pogoni čiste industrijske i druge proizvodnje, servisne i zanatske djelatnosti, skladišta i servisi, te ostale djelatnosti.

U sklopu zona gospodarskih djelatnosti gradnja treba biti tako koncipirana da:

- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevinske čestice iznosi do 70 % ;
- najmanje 20 % od ukupne površine građevinske čestice mora biti ozelenjeno.

U zoni gospodarske djelatnosti mogu se izgrađivati samo objekti čiste industrijske i druge proizvodnje koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju.

Građevinske parcele u ovoj zoni moraju biti udaljene od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja najmanje 50m.

Građevine gospodarskih djelatnosti, kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati djelatnosti koje umjereno opterećuju okolinu moraju biti udaljene najmanje 100 m od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja.

Građevine gospodarskih djelatnosti, kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati djelatnosti koje jako opterećuju okolinu moraju biti udaljene najmanje 200 m od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja.

Građevinske čestice u zoni gospodarskih djelatnosti moraju biti odijeljene od građevinskih čestica stambenih i javnih građevina u zonama mješovite gradnje zelenim pojasom, zaštitnim infrastrukturnim koridorom ili javnom prometnom površinom.

Točka 63.

Gradnja u zonama gospodarskih djelatnosti izvodi se u pravilu na temelju PPUO, sve do izrade detaljnih dokumenata prostornog uređenja čija je izrada predviđena "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Donji Kukuruzari".

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Točka 64.

U građevinskim područjima naselja omogućena je gradnja javnih i pratećih sadržaja za :

- obrazovanje,
- dječju zaštitu ,
- zdravstvenu zaštitu,
- djelatnost društvenih i kulturnih organizacija,
- javne djelatnosti (pošte, banke i sl.),
- trgovine dnevne opskrbe,
- uslužne zanate,
- ugostiteljstvo i
- ostale javne i prateće sadržaje.

Točka 65.

Ako se dječji vrtić, jaslice ili osnovna škola grade sjeverno od postojeće građevine, njihova udaljenost od te građevine mora iznositi najmanje tri njegove visine, odnosno ako se ispred navedenih javnih sadržaja gradi nova građevina, njena udaljenost prema jugu od navedenih javnih sadržaja ne može biti manja od tri visine.

Točka 66.

U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu, kako bi vrijeme intervencije vatrogasne postrojbe bilo približno jednako za sve dijelove područja za koje se ono ustrojava.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Točka 67.

PPUO-om je predviđeno opremanje područja Općine Donji Kukuruzari sljedećom prometnom i komunalnom infrastrukturom :

- prometne površine (ceste, željeznička pruga, biciklističke staze, pješački putevi),
- mreža telekomunikacija;
- elektroenergetska mreža;
- vodoopskrba;
- odvodnja.

Unutar Planom utvrđenih koridora komunalne infrastrukture nije dozvoljena gradnja građevina, a za sve intervencije potrebna je ishoditi odobrenja i suglasnosti nadležnih organa i javnih poduzeća. Planirani koridori za infrastrukturne vodove smatraju se rezervatom, i u njihovoj širini i po čitavoj trasi nije dozvoljena nikakova gradnja sve do izdavanja lokacijske dozvole na temelju idejnog rješenja, kojim se utvrđuje stvarna trasa i zaštitni pojas.

Detaljno određivanje trasa prometnica, komunalne i energetske infrastrukture, unutar koridora koji su određeni PPUO-om, utvrđuje se dokumentima prostornog uređenja

nižeg reda odnosno lokacijskom dozvolom, vodeći računa o konfiguraciji tla, posebnim uvjetima i drugim okolnostima.

Prilikom izdavanja lokacijske dozvole može se utvrditi izvedba objekata i uređaja komunalne infrastrukture i kvalitetnijim materijalima nego što je to predviđeno dokumentima prostornog uređenja iz prethodnog stavka.

Točka 68.

Sve javne prometne površine unutar građevinskog područja (ulice i trgovi) na koje postoji neposredan pristup sa građevinskih čestica, ili su uvjet za formiranje građevinske čestice, moraju se projektirati, graditi i uređivati na način da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture, te moraju biti vezane na sustav javnih prometnica.

Prilaz sa građevinske čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

Točka 69.

Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put unutar građevinskog područja uz kojega se izgrađuju ili postoje stambene ili druge građevine, te na koji te građevine imaju izravan pristup.

Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste.

Ulica iz stavka 1. ovog članka mora imati najmanju širinu 5,5 m (za dvije vozne trake), odnosno 3,5 m (za jednu voznu traku).

Samo jedna vozna traka može se izgrađivati samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 150 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom.

Kada se građevinska čestica nalazi uz spoj sporedne ulice i ulice koja ima značaj državne ili županijske ceste, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko sporedne ulice.

Za potrebe nove gradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti direktan pristup na javnu prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

Točka 70.

Minimalna udaljenost regulacionog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima.

Izuzetno uz kolnik slijepe ulice može se osigurati gradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.

Ne dozvoljava se gradnja građevina, zidova i ograda, te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje previše uskih ulica, uklanjanje oštarih zavoja, te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Točka 71.

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Točka 72.

U postupku izdavanja lokacijske dozvole za gradnju građevina javne, proizvodno-servisne ili sportsko-rekreativne namjene potrebno je utvrditi potrebu osiguranja odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta za osobna ili teretna vozila.

Dimenzioniranje broja parkirališno-garažnih mjesta za osobna vozila za građevine iz prethodnog stavka odrediti će se na temelju sljedeće tablice :

	NAMJENA GRAĐEVINE	BROJ MJESTA NA	POTREBAN BROJ MJESTA
1.	INDUSTRIJA I SKLADIŠTA	1 zaposleni	0,15 – 0,45 PGM

2.	UREDSKI PROSTORI	1.000 m ² korisnog prostora	7 – 20 PGM
3.	TRGOVINA	1.000 m ² korisnog prostora	20 – 30 PGM
4.	BANKA, POŠTA, USLUGE	1.000 m ² korisnog prostora	30 – 40 PGM
5.	UGOSTITELJSTVO	1.000 m ² korisnog prostora	15 – 25 PGM
6.	VIŠENAMJENSKE DVORANE	1 gledatelj	0,15 PGM
7.	ŠPORTSKE GRAĐEVINE	1 gledatelj	0,20 – 0,30 PGM

Smještaj potrebnog broja parkirališnih mjesta za osobna i teretna vozila potrebno je predvidjeti na građevinskoj čestici ili iznimno u sklopu zelenog pojasa izvan čestice.

Točka 73.

Odredbama PPUO se predviđa korištenje mjesnih i međumjesnih ulica za javni prijevoz.

Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike.

Točka 74.

Odredbama PPUO se predviđa gradnja i uređenje biciklističkih staza tako da im širina bude min 1,10 m za jedan smjer, odnosno 2,5 m za dvosmjerni promet.

Točka 75.

Odredbama PPUO se uz mjesne ulice predviđa uređenje pločnika za kretanje pješaka u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, ali ne manjoj od 0,75 m.

Točka 76.

Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja predviđa se gradnja po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Točka 77.

Za svu gradnju i uređivanje zemljišta na području zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina, te za intervencije na zaštićenim zgradama kulturno povijesne vrijednosti kao i za gradnju u njihovoj neposrednoj blizini, potrebno je u postupku izdavanja lokacijske dozvole zatražiti suglasnost i smjernice za moguće intervencije od nadležne službe za zaštitu spomenika kulture, odnosno prirodne baštine.

Nakon dobivanja posebnih uvjeta iz prethodnog stavka treba se ishoditi prethodna dozvola na projekt usuglašen s datim uvjetima.

Zone zaštite za pojedina naselja prikazani su u grafičkom dijelu Plana na listovima od 5.1 – 5.10.

Točka 78.

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze osim iz **Zakona o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99) i Uputi Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, iz 1995. i 1998 o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradskog, gradsko seoskog i seoskog karaktera**, i iz slijedećih zakona sa svim izmjenama i dopunama: Zakon o gradnji (NN 52/99) i Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98);

Upravni postupak

Propisanim mjerama utvrđuje se obavezni upravni postupci te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: povijesnim građevinama, građevnim sklopovima,

arheološkim lokalitetima, u zonama zaštite naselja i kulturnog krajolika ili drugim predjelima s obilježjima kulturnog dobra.

Na zaštićenim **građevinama, sklopovima, lokalitetima i predjelima** posebnom konzervatorskom postupku podliježu sljedeći zahvati:

- popravak i održavanje postojećih građevina,
- dogradnje, nadogradnje, preoblikovanja i adaptacije
- rušenja ili dislokacije/ objekti tradicijske drvene arh./ građevina ili njihovih dijelova,
- izgradanja novih objekata unutar zona zaštite povijesnih naselja, sklopova i pojedinačnih objekata.
- izvođenje radova u arheološkim zonama i lokalitetima
- izvođenje hidrotehničkih zahvata unutar vrijednih djelova krajolika
- izvođenje radova na trasiranju novih cestovnih a unutar zaštićenih ili vrijednih djelova krajolika

Za sve zahvate na kulturnim dobrima, navedeni u popisu kulturnih dobara, kao i za prenamjenu povijesnih građevina sa statusom kulturnog dobra a za koje je ovim prostornim planom utvrđena obveza zaštite, potrebno je zatražiti posebne uvjete, odnosno suglasnost od nadležne službe zaštite (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu).

Sastavni dio odredbi za provođenje je **Popis kulturnih dobara** a odnosi se na sve građevine, označene (R, P, PR, ZPP).

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao kulturna dobra: upisane u Registar (R), preventivno zaštićene (P), predložena za pokretanje postupka upisa u Registar (PR) te zaštićene ovim Prostornim planom (ZPP). bez obzira na njihov trenutni status zaštite

Do donošenja rješenja o zaštiti koje će Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti donijeti na osnovu detaljnije obrade, za sve građevine, povijesna naselja i lokalitete koji su predloženi za zaštitu (PR) treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za zaštićene građevine. Konzervatorski nadzor nad radovima, provodi nadležna Ustanova službe zaštite kulturne baštine.

POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA SISTEMATIZIRANIH PO VRSTAMA

A) POVIJESNA NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA

		Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.	Babina Rijeka- manji niz	PR	2
2.	Borojevići - manji niz	PR	2
3.	Brđani - manji niz	PR	3
4.	D. Bjelovac - manji niz	PR	3
5.	G. Bjelovac - manji niz	PR	3
6.	Knezovjani	ZPP	3
7.	Komogovina – poj, objekti	ZPP	3
8.	Kostreši Bjelovački	ZPP	3
9.	D. Kukuruzari	ZPP	-
10.	G. Kukuruzari	ZPP	3
11.	D. S. i G. Lovča	PR	2
12.	Mečenčani - manji niz	PR	3
13.	Prevršac	ZPP	3
14.	Umetići	ZPP	3
15.	D. Velešnja - manji niz	PR	3
16.	G. Velešnja - manji niz	PR	2

B) POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI**Sakralne građevine**

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Komogovine, parohijska crkva Preobraženja Kristova – 18. st.	PR	2
2.	D. Kukuruzari, Parohijska crkva Uspenja Bogorodice	PR	3
3.	Mečenčani, Parohijska crkva Presvete Bogorodice – 19. st.	PR	3

Stambene građevine

	Objekti predloženi za zaštitu	Status zaštite	Prijedlog kat.
	Babina Rijeka		
1.	k.br. 30 – prizemnica		
2.	k.br. 35 – prizemnica		
	Borojevići		
3.	k.br. 39 – prizemnica		
4.	k.br. 61 – prizemnica		
5.	k.br. 67 – prizemnica		
6.	k.br. 99 – prizemnica		
7.	k.br. 105 – prizemnica		
8.	k.br. 125 – prizemnica		
9.	k.br. 46 – jednokatnica		
10.	k.br. 62 – jednokatnica		
	Donji Bjelovac		
12.	k.br. 23 – prizemnica		
13.	k.br. 24 – jednokatnica		
	Kostreši Biokovački		
14.	k.br. 18 – prizemnica		
15.	k.br. 14 – jednokatnica		
	Mečenčani		
16.	k.br. 38 – prizemnica		
17.	k.br. 75 – prizemnica		
18.	k.br. 91 – prizemnica		
19.	k.br. 103 – prizemnica		
20.	k.br. 81 – jednokatnica		
21.	k.br. 52 – jednokatnica		
	Prevršac		
22.	k.br. 11 – prizemnica		
	Donja Velešnja		
23.	k.br. 38 – prizemnica		
24.	k.br. 76 – prizemnica		
25.	k.br. 97 – jednokatnica		
	Gornja Velešnja		
26.	k.br. 3 – prizemnica		
27.	k.br. 37 – prizemnica		
28.	k.br. 52 – prizemnica		
29.	k.br. 24 – jednokatnica		
30.	k.br. 53 – jednokatnica		

	Evidentirani objekti unutar zona zaštite	Status zaštite –ZPP
	Borojevići	
1	k.br.36	
2	k.br.44	
3	k.br.61	
4	k.br.68	
5.	k.br.99	
6.	k.br.101	
7	k.br.105	
8	k.br.84	
9	k.br.76	
10	k.br.107	
	Gornja Velešnja	
1.	k. br. 3	
2.	k.br. 4	
3.	k. br. 37	
4.	k.br. 39	
5.	k. br. 41	
6.	k. br. 43	
7.	k. br. 45	
8.	k. br. 42	
9.	k. br. 46	
10.	k. br. 51	
11.	k. br. 52	
12.	k. br. 53	
13.	k. br. 55	
14.	Mlinica kod broja 4	
	Donja Velešnja	
1.	k. br. 76	
2.	k. br. 97	
	Brđani	
1.	k. br. 56	
2.	k. br. 58	
3.	k. br. 57	
	Babina Rijeka	
1.	k. br. 52 gosp. objekt	
2.	k. br. 47	
3.	k. br. 45	
4.	k. br. 49	
	Mečenčani	
1.	k. br. 101	
2.	k. br. 85	

3.	k. br. 97	
4.	k. br. 77	
	Gornji Bjelovac	
1.	k. br. 18	

Vojne – obrambene građevine

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Stari grad Prevršac – 15. st.	R445	2

Građevine gospodarskog, tehničkog karaktera- niskogradnje

		Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Babina Rijeka, 2 vodenice	ZPP	
2.	G. Velešnja, vodenica	ZPP	
3	Babina Rijeka , drveni mostići	ZPP	
4	G. Velešnja ,drveni mostić	ZPP	
5	Borojevići ,most željezne,konstr i drvenim podlogom	ZPP	

C) POVIJESNO MEMORIJALNI SPOMENICI

3.1.	Groblja i lokaliteti starih groblja	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Babina Rijeka –staro groblje	ZPP	
2.	Borojevići – 3 stara groblja	ZPP	
3.	G. Bjelovac – staro groblje	ZPP	
4.	Komogovina –staro groblje	ZPP	
5.	D. Kukuruzari – staro groblje	PR	
6.	G. Lovra – staro groblje,novo groblje	ZPP	
7.	Mečenčan – staro groblje	ZPP	
8.	Prevršac – staro groblja	ZPP	

3.2.	Spomen obilježja	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Mečenčani, spomen obilježje za masovnu grobnicu žrtava Domovinskog rata	ZPP	
	u svim selima Općine –spomenici N.O.B.	ZPP	

D) ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

	Lokaliteti i zone	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Bjelovac – nalaz rimskog novca	ZPP	

2.	Borojevići – nalaz rimskog novca	ZPP	
3.	Brđani – nalaz rimskog novca	ZPP	
4.	Komogovina, Kordić Brdo -naselje prapovijest	PR	2
5.	Komogovine – lokacija crkve sv. Križa – 14. st. i pravoslavni samostan iz 17. st.	PR	2
6.	G. Lovča, Crkvište –pretpostavljena lokacija srednjovjekovnog sakralnog objekta	ZPP	
7.	Prevršac, stari grad, 15. st.	R 445	2

E) KRAJOLIK ILI NJEGOV DIO

5.1.	Zaštićeni krajolik	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Padine Zrinske gore-vizure	PR	1

5.2.	Osobito vrijedan predio	Status zaštite	Prijedlog kat.
1.	Brdoviti predio naselja G. i D. Bjelovac, Kostreši Bjelovački i G. Kukuruzari -vizure	Z.P.P.	2
2.	Kostreši- vizura na cijelo područje Općine	ZPP	2
2.	Predio uz korito Babine Rijeke i obostrano od ceste prema naselju Babina Rijeka-vizure	ZPP	2

Za dijelove povijesnih cjelina seoskih obilježja: Babina Rijeka, Borojevići, Brđani, Mečenčani, D. Velešnja i G. Velešnja svi zahvati koji podliježu izdavanju lokacijskih i građevinskih dozvola moraju se provoditi uz posebne uvjete i prethodnu dozvolu nadležne službe zaštite.

Nova izgradnja u zoni zaštite kroz plan koja mora udovoljavati uvjetima datim **ad.V.1. i V.2.**

Za arheološke lokalitete koji su evidentirani (ZPP) na osnovi sporadičnih nalaza ili su pretpostavljenik točno utvrđene granice zaštite, potrebno je prije izvođenja bilo kojih zemljanih radova provesti arheološka istraživanja te upozoriti investitora i izvođača radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez.

- U slučaju pozitivnih nalaza preporuča se detaljno istraživanje i konzervacija nalaza uz mogućnost korištenja metode anastilozne a u ekstremnim i temeljito dokumentiranim slučajevima i parcijalne dislokacije.

- Investitor je dužan osigurati arheološka istraživanja ili sondiranja prema uputama konzervatorskog odjela i da u slučaju veoma važnog arheološkog nalaza može doći do izmjene projekta ili njegove prilagodbe radi prezentacije nalaza.

U područjima kojim se ovim planom, predviđa izgradnja objekata, a prostor nije izgrađen i priveden namjeni temeljem dosadašnjih prostornih planova, obvezuje se nositelj zahvata da tijekom izrade istražnih radova koji prethode procjeni utjecaja na okoliš osigura arheološko istraživanje rezultat kojeg mora biti detaljno pozicioniranje arheoloških nalaza u prostoru i njihova valorizacija

Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su uvrđena svojstva kulturnog dobra (popis nepokretnih kulturnih dobara/, kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili njen povijesno vrijedni dio. Mjere zaštite primjenjuju se na građevine (parcele) koji su: registrirani (R), preventivno zaštićeni (P) ili su Prostornim planom predloženi za zaštitu (PR). Za građevine koja imaju svojstva kulturnog dobra osobito se primjenjuju sljedeće mjere:

- Kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, kako bi se uspostavio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop.

- Vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se očuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene te se mogu prenamijeniti.

Nove gospodarske i stambene zgrade mogu se graditi od drva (hrastovih planjki) ili od opeke s ožbukanim pročeljima s pokrovom od crijepa. Kod gradnje novih kuća u kontaktnim područjima povijesnog naselja preporuča se oblikovanje kojim će se uspostaviti harmonični odnosi s postojećom građevnom strukturom, u pogledu gabarita, nagiba krovova, upotrebi materijala završnog oblikovanja i kolorita. Ne dopušta se izgradnja izbačenih balkona, velikih terasa i lukova, već u oblikovanju građevine i njenoga neposrednoga okruženja valja slijediti prepoznatljive tradicijske građevne tvorevine.

- Potrebno je očuvati kultivirani krajolik / uglavnom voćnjaci, oranive i livade/ i na način da se iza linije karakteristične dubine parcela ne predvidi nikakva nova izgradnja.

Arheološke zone i lokaliteti

Arheološke zone i lokaliteti zaštićeni kroz prostorni plan podliježu režimu koji zahtijeva da u postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja predmetne zone pod uvjetima koje izdaje Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Ukoliko se naiđe na arheološke nalaze ili predmete prilikom zemljanih radova (poljodjelskih i sl.), potrebno je obavijestiti Upravu za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu ili najbliži nadležni muzej.

Obzirom na neistraženost tematskog područja potrebno je u budućnosti prosvesti istraživanja koja prethode arheološkim, te arheološka.

- aviosnimanje i rekognosciranje radi upotpunjavanja arheološke slike zone.
- geofizikalna snimanja zbog prostornog definiranja lokaliteta (određivanja granica)
- pokusna arheološka istraživanja zbog tematske i kronološke identifikacije lokaliteta
- prije građevinskih zahvata (ceste, infrastruktura, arhitektura) potrebno je izvršiti prethodna istraživanja zadane zone.
- ukoliko se otkrije arheološki lokalitet unutar građevinske trase ili zadane građevinske zone, zaštititi ga ponovnim zatrpavanjem i preoblikovati projekt na način da ne oštećuje lokalitet (izmještanje trase infrastrukture ili ceste, izostanak podruma).
- razmotriti mogućnost konzervacije i prezentacije lokaliteta *in situ* te ako je potrebno prilagoditi tome projektno rješenje predviđenog zahvata, a u slučajevima gdje je to neizvedivo ili je nalaz izuzetne / nacionalne/ vrijednosti, isti se može uz potrebno dokumentiranje, prezentirati na drugoj adekvatnoj lokaciji odnosno pohraniti u Muzeju.

Krajolik ili dio-prirodni i kultivirani

Radi očuvanja tih vrijednosti potrebno je:

- zadržati karakter neizgrađenosti prirodnog krajolika
- zadržati karakter neizgrađenosti brdovitog predjela te predviđene trase novih cesta ukoliko su nužne prilagoditi konfiguraciji.
- ne planirati građevna područja na izloženim mjestima u krajoliku
- sačuvati sliku naselja sa pripadajućim krajolikom/ kultiviranim ili prirodnim/
- građevinska područja planirati uz očuvanje svih elemenata povjesne matrice i ti položke i oblikovne osobitosti izgradnje
- sačuvati karakteristike povjesne matrice
- potrebno je zadržati povijesne oblike komunikacija sa svim pratećim prostornim detaljima / mostići, kanali/

7. POSTUPANJE S OTPADOM

Točka 79.

Kruti otpad može se odlagati samo na za to određena mjesta.

Za postavljanje kontejnera za komunalni otpad, te sekundarne sirovine (staklo, papir, PET ambalažu i sl.) potrebno je osigurati odgovarajući prostor kojime se neće ometati kolni i pješački promet, te koji će po mogućnosti biti ograđen tamponom zelenila, ogradom ili sl.

Točka 80.

Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i lignocelulozni otpad.

8. MJERE SPRIJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Točka 81.

Mjere sanacije, očuvanja i unapređenja okoliša i njegovih ugroženih dijelova provoditi će se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.

Točka 82.

Sanitarne otpadne vode iz domaćinstva u naseljima bez kanalizacije moraju se prikupljati u nepropusnim sabirnim armirano-betonskim jamama zatvorenog tipa, koje omogućavaju lako povremeno pražnjenje djelomično pročišćene otpadne vode i odvoz u zatvorenim posudama na mjesto ispusta koje odredi sanitarna inspekcija.

Pražnjenje sabirnih jama može se vršiti odvozom i ispustom na poljoprivredne površine.

Podovi u stajama i svinjcima moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju osoke u gnojišnu jamu. Dno i stijenke gnojišta do visine od 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala.

Sva tekućina iz staja, svinjaca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu. Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje.

U pogledu udaljenosti od ostalih građevina i naprava, za jame i silose za osoku vrijede jednaki propisi kao i za gnojišta.

Točka 83.

Svi gospodarski pogoni, te poljoprivredna gospodarstva i farme trebaju imati izveden sustav odvodnje, koji onemogućuje izlivanje i prodiranje u tlo otpadnih voda. Do izvedbe sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje u naseljima, zaštita i predtretman moraju se izvesti na samoj lokaciji, putem nepropusnih građevina i odvoza taložnog mulja i otpada.

Točka 84.

Šume i šumsko zemljište ne mogu mijenjati svoju namjenu u odnosu na stanje zatečeno stupanjem na snagu PPUO.

Izuzetno od stava 1. ovog članka, šuma se može krčiti za potrebe infrastrukture predviđene ovim planom i planovima višeg reda.

Nekvalitetno poljoprivredno zemljište koje ekonomski nije opravdano koristiti u poljoprivredne svrhe može se pošumiti.

Točka 85.

Uređenje i korištenje zemljišta u vodozaštitnom području crpilišta Pašino Vrelo uključujući zone sanitarne zaštite, način i uvjete korištenja zemljišta unutar svake od tri zone sanitarne zaštite, te mjere za saniranje vodozaštitnog područja provodi se na temelju Odluke o vodozaštitnom području crpilišta Pašino Vrelo.

Točka 86.

Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti i uređivati u skladu s vodoprivrednom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, te vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode.

U zonama potencijalnih vodocrpilišta moraju se provoditi sve mjere zaštite od zagađenja podzemnih voda, vršiti daljnja istraživanja, a na ista se ne mogu širiti građevinska područja niti izgrađivati gospodarski i drugi pogoni.

Točka 87.

U naseljima, te uz prometnice i vodotoke, kao i u rekreativnim zonama, treba formirati poteze i veće površine zaštitnog zelenila.

Točka 88.

Sve gospodarske građevine moraju imati takovu tehnologiju koja sprečava nedozvoljenu količinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljene količine i sastava.

Točka 89.

Svi radovi na površini zemljišta (građevinski iskopi, gradnja cesta i sl.) trebaju se vršiti na način da se očuva kompaktnost i površinska odvodnja poljoprivrednih površina, uz obvezu deponiranja humusnog sloja.

Točka 90.

Prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine koje se izrađuju na temelju ovog Prostornog plana obavezno je koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe («Narodne novine» broj 35/94 i 55/94) te Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara («Službeni list» broj 30/91.) koji se primjenjuje temeljem članka 53. Zakona o normizaciji («Narodne novine» broj:55/96).

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi, moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima («Narodne novine» broj 108/95), te Pravilnika o zapaljivim tekućinama («Narodne novine» br. 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom («Narodne novine» br. 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištavanju i pretakanju ukapljenog naftnog plina («Sl. list» br. 24/71) koji se primjenjuje temeljem članka 26. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.

Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku

upotrebu ("Narodne novine" broj 12/94) biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.

U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu, kako bi vrijeme intervencije vatrogasne postrojbe bilo približno jednako za sve dijelove područja za koje se ono ustrojava. Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

U slučaju potrebe određivanja mjesta za civilna strelišta, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljavanje i prepravljavanje oružja kroz detaljne planove prostornog uređenja treba na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o oružju ("Narodne novine" broj 46/97 – pročišćeni tekst 27/99) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba ("Narodne novine" broj 8/93).

Kriteriji za određivanje mjesta za izgradnju skloništa, zaklona i drugih objekata za zaštitu pučanstva određuju se sukladno odredbama Zakona o unutarnjim poslovima («Narodne novine» br. 29/91 – pročišćeni tekst 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, i 161/98), Pravilnika o tehničkim normativima za skloništa («Sl. list» br. 55/83), Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora («Narodne novine» br. 29/83, 36/85 i 42/86), te Pravilnika o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine" broj 2/91).

Skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika, odnosno izuzetno i u naseljenim mjestima s manje od 2.000 stanovnika ako se nalaze na području stupnja ugroženosti od I. do IV.

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti gradovi i naseljena mjesta svrstavaju se u kategorije od I. do IV. stupnja ugroženosti, koja se potom razvrstavaju u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa određene otpornosti ili osigurava zaštita stanovništva na drugi način.

Prema Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije na području općine Donji Kukuruzari niti jedno naselje nije razvrstano niti u jednu kategoriju od I. do IV. stupnja ugroženosti.

U svrhu spriječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4 m ili manje ako se dokaže uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenje požara, požarne karakteristike materijala građevine, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevine i dr. da se požar neće prenijeti na susjedne građevine. U protivnom, građevina mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 0,5 m ili završava dvostranom koknzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1 m ispod pokrova krovista, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.

Sukladno članku 15.stavak 1. Zakona o zaštiti od požara («Narodne novine» br. 58/93), potrebno je ishoditi suglasnost Policijske uprave sisačko –moslavačke, n amjere zaštite od požara primjenjene u Glavnom projektu za zahvate u prostoru na slijedećim građevinama:

- Sve građevine i prostore u kojima se obavlja držanje, skladištenje ili promet zapaljivih tekućina i/ili plinova;
- Sve građevine koje nisu obuhvaćane člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara («Narodne novine» br. 25/94)

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1. OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Točka 91.

Obveza izrade Urbanističkog plana uređenja nalaže se za naselje Donji Kukuruzari, s obzirom na njegov značaj kao veće lokalno i općinsko razvojno središte.

Za ruralno naselje Lovča preporuča se izrada Detaljnog plana uređenja, u okviru kojega se mora izraditi odgovarajuća Konzervatorska podloga.

Pokretanje inicijative za donošenje i izradu Prostornog plana posebnih obilježja za područje zaštićenog krajolika Zrinske gore.

Preporučuje se izrada slijedećih planova:

Detaljnog plana uređenja groblja u Donjim Kukuruzarima

Detaljnog plana uređenja stočne tržnice u Donji Kukuruzari

Detaljnog plana uređenja športsko-rekreacijskog centra

Pored navedenih dokumenata prostornog uređenja, potrebno je osigurati i ostalu dokumentaciju koja je vezana uz uređenje prostora i okoliša, pa tako:

Izrada Projekta sustava odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda za naselje Donji Kukuruzari

Izrada Projekta sustava odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda za naselja u području vodocrpilišta "Pašino vrelo"

Izrada projekta sustava odvodnje i obrade otpadnih voda za ostala naselja Općine Donji Kukuruzari

Inicijativa u izradi projektne dokumentacije zaštite od oborinskih voda

Program gospodarenja otpadom Općine Donji Kukuruzari

Izrada projekta vodoopskrbe za sva naselja Općine Donji Kukuruzari.

Točka 92.

Prioritet izrade dokumenata prostornog uređenja, te komunalnog opremanja i uređivanja prostora na području obuhvata PPUO određuje se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Donji Kukuruzari".

Točka 93.

U cilju zaštite i racionalnog korištenja prostora, Općina Donji Kukuruzari obvezuje se osigurati sredstva za izradu dokumenata prostornog uređenja čiji će prioritet biti definiran "Programom mjera za unapređenje stanja u Općini Donji Kukuruzari".

9.2. PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA

Točka 94.

Na području Općine Donji Kukuruzari biti će primjenjivane posebne razvojne i druge mjere koje donesu nadležni organi Države, Županije i Općine.

9.3. REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI

Točka 95.

Sve postojeće pojedinačne stambene, stambeno-poslovne i gospodarske građevine te građevine druge namjene, izgrađene u skladu s odobrenjem za gradnju ili prije 15.02.1968. godine, koje se nalaze na površinama predviđenim PPUG-om za drugu namjenu mogu se adaptirati, sanirati i rekonstruirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, ukoliko Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru nisu predviđene za rušenje.

Neophodnim obimom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se za :

I. stambene, odnosno stambeno - poslovne građevine:

1. obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina, krovista, stropa, potkrovlja, poda, stolarije i slično, u postojećim gabaritima;
2. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, kanalizacija, telefon), te rekonstrukcija svih vrsta instalacija;
3. dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) s ulaznim predprostorom uz postojeće stambene građevine koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu ili na postojećoj građevinskoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m² brutto;
4. dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih ili pomoćnih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² brutto građevinske površine svih etaža, s time da se ne poveća broj stanova;
5. adaptacija tavanaskog ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor;
6. postava novog krovista, bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora (do ukupno 75 m² brutto građevinske površine prema točki I. broj 4. ovoga stavka) ;
7. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).

II. građevine druge namjene (poslovne, građevine za rad, javne, komunalne, prometne građevine):

1. obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovista;
2. dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl. do najviše 16 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² brutto izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne brutto izgrađene površine za veće građevine;
3. prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima;
4. izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehnoloških rješenja, s time da se građevine ne mogu dograđivati izvan postojećih gabarita;
5. promjena namjene poslovnih prostora, pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima, ali samo unutar postojećih gabarita;
6. prenamjena dotrajalog stambenog prostora nepodesnog za stanovanje u prizemlju (iznimno na katu) u poslovni prostor kada za to postoje ostali uvjeti, ali samo unutar postojećeg gabarita i prema ostalim važećim propisima;
7. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, kanalizacija, telefon);
8. rekonstrukcija svih vrsta instalacija, dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina;
9. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).

Prilikom izrade PPUO općine Donji Kukuruzari korišteni su slijedeći izvori podataka

Prostorni planovi:

PPU Kostajnica- 1985.g.

PPU Kostajnica- 1986.g.-izmjene i dopune – građevinska područja

PPSMŽ – 2001.g.

Specijalističke studije izrađene za potrebe Prostornog plana Sisačko - moslavačke županije :

Ciljevi i strategija gospodarskog razvitka Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: Institut za međunarodne odnose, Zagreb, srpanj 1999.

autori: dr. Sanja Maleković
dr. Mladen Staničić
Mario Polić
dr. Zoran Roca
dr. Sanja Benc
Mario Švigir
Luka Bayer
Jurica Jednaček
dr. Fedor Wenzler
dr. Zoran Grgić
dr. Eduard Kušen
dr. Vinko Barić
mr. Ante Šarin
Ivan Damir Anić
Željko Dolenc
Ljubica Ajduković - Ugarković
Jelena Ladavac
Antun Palarić
mr. Dubravka Jurlina – Alibegović

Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko - moslavačke županije

Zagreb, prosinac 1999.

autori: dr. Stjepan Šterc
Roko Mišetić

Sustav naselja Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, siječanj 1997.

autorski tim: Tomislav Dolečki, dipl.inž.arh.
Neda Kaminski - Kirš, dipl.inž.arh.
Željka Sestrić, dipl.inž.arh.

Studija prometnog sustava Sisačko-moslavačke županije

izrađivač: IGH - Institut građevinarstva Hrvatske, Zavod za prometnice, Zagreb, ožujak 1999.

autorski tim: Dominik Stamać, dipl.ing.prom. - voditelj
Zdravko Duplančić, dipl.ing.prom.
Željko Milković, dipl.ing.
Tihana Saridžić, ing.prom.
mr.sc. Stjepan Kralj, dipl.ing.građ.
Željko Biondić, dipl.ing.prom.
Zdenka Čopor, teh.
Nada Latković, teh.

Neda Salopek

Koncepcijsko rješenje prioriternih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije

izrađivač: "Hidroprojekt - ing", Zagreb, lipanj 1998.

autori: Dragutin Mihelčić, dipl.inž.građ. - projektant voditelj
Dubravka Butorac, dipl.inž.građ.
Vedran Deletis, dipl.inž.građ.
Željko Poljak, dipl.inž.građ.
Dunja Markulinčić, inž.građ.
Ante Mašina, građ.teh.
prof.dr. Vinko Jović, dipl.inž.građ.
Ivna Sinovčić, dipl.inž.građ.
Joško Čelan, dipl.inž.građ.

Energetski razvitak Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: institut Hrvoje Požar, Zagreb, srpanj 1999.

knjiga I. - Energetska bilanca i predviđanje energetske potrebe do 2025. godine

mr.sc. Damir Pešut - voditelj projekta
mr.sc. Helena Božić, dipl.ing. - autor

knjiga II. - Tehno - ekonomska analiza projekta plinifikacije

mr.sc. Damir Pešut - voditelj projekta
Robert Bošnjak, dipl.ing. - autor

knjiga III. - Stručno mišljenje o rješenju napajanja na području HEP DP "Elektre" Sisak

autori: mr.sc. Ernest Mihalek, dipl.ing.
mr.sc. Lahorko Wagmann, dipl.ing.

Zaštita prirodne baštine Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: Županijski zavod za prostorno uređenje u suradnji sa Državnom upravom za zaštitu prirodne i kulturne baštine, Sisak, lipanj 1997.

autorski tim: Blanka Bobetko - Majstorović, dipl.inž.biol.
Radenko Deželić, dipl.inž.biol.

Studija zaštite kulturne baštine Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, veljača 1999.

radna grupa: mr.sc. Biserka Dumbović Bilušić, dipl.inž.arh. - voditelj
Neven Bradić, prof.pov.umj.
Dunja Zelić Milošević, prof.etnol.
Tatjana Lolić, prof.arheol.
Ana Mlinar, prof.etnol.

konzultanti: Tomislav Peterinec, dipl.inž.arh.
dr.sci. Zorislav Horvat, dipl.inž.arh.

Izvješće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije

izrađivač: APO - Agencija za posebni otpad, Zagreb, listopad 1998.

autori: mr. Ana Antolović, dipl.ing.
mr. Savka Kučar - Dragičević, dipl.ing.
mr. Damir Subašić
mr. Antun Schaller, dipl.ing.
Andrea Rapaić, dipl.ing.

Program gospodarenja otpadom Sisačko - moslavačke županije

izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, svibanj 1997.

autorski tim: Blanka Bobetko - Majstorović, dipl.inž.biol.-ekol.
Tomislav Dolečki, dipl.inž.arh.

mr. Verica Ivanušić, dipl.inž.kem.
Neda Kaminski - Kirš, dipl.inž.arh.
mr. Velimir Kraker, dipl.inž.met.
Mile Mikić, dipl.inž.arh.
Željka Sestrić, dipl.inž.arh.
mr. Milan Stojić, dipl.oec.
mr. Ivan Zorko, dipl.inž.kem

Vodno gospodarstvo - podloge za Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije

izrađivač: HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb, ožujak 2000. godine

izrada : Ivan Rožić, dipl.inž. - koordinator
Ana Ivanišević, dipl.inž.
Josip Turin, dipl.inž.
Vedran Deletis, dipl.inž.
Stojanka Janković, dipl.inž.
Mare Prpić, dipl.inž.
Arijana Senić, dipl.inž.
Mladenka Prusina, teh.
Ana Pušnik - Čabaj, teh.

U izradi Plana korišteni su podaci i dokumentacija jedinica lokalne samouprave i uprave :

- GRAD HRVATSKA KOSTAJNICA, Jedinstveni upravni odjel,
- GRAD PETRINJA, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, stambene poslove, graditeljstvo i obnovu
- GRAD SISAČ, Služba gospodarenja prostorom, razvoja i zaštite okoliša
- OPĆINA DONJI KUKURUZARI, Ured Načelnika
- OPĆINA MAJUR

U izradi Plana korišteni su podaci i dokumentacija tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima :

- MINISTARSTVO OBRANE, Sektor za gospodarenje, Uprava za graditeljstvo i zaštitu okoliša
- MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, Policijska uprava Sisačko - moslavačka
- MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA, Zavod za prostorno planiranje
- MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu
- DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU PRIRODE I OKOLIŠA, Zagreb
- HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE, Središnji ured, Odjel za razvitak i planiranje
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za prostorno uređenje, stambeno - komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za gospodarstvo
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za zdravstvo i socijalnu skrb
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za statistiku
- "HRVATSKE ŠUME" p.o. Zagreb, Uprava šuma Hrvatska Kostajnica, Odjel za uređivanje šuma
- HŽ - HRVATSKE ŽELJEZNICE, Direkcija, Poslovi razvoja i informatike
- HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., DP "Elektra" Sisak
- DRŽAVNA UPRAVA ZA VODE, Zagreb
- HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb
- HP - HRVATSKA POŠTA d.d., Središte pošta Sisak
- HRT - HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA, ODAŠILJAČI I VEZE, Projektno - tehnološki odjel
- HT - HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d., TK centar Sisak, Odjel razvoja i realizacije razvoja
- PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Geofizički odsjek

- *JANAF d.d., Služba razvoja i gradnje*